

שור שנגח את הפרה

דפי עבודה לתלמידים

ליקוטי ש"ם

שם התלמיד:

כיתה:

תלמוד תורה:

טלפון בבית:

הודעה ובקשה

כל המוצא טעות בחוברת זו, או שיש לו הארה או הערה
או רעיון לשיפור אשמח באם יודיעני,
ובעז"ה נתקן זאת במהדורה הבאה.

כל הזכויות שמורות ל:

מתתיהו שניאור

רחוב קהילת יעקב 7/11 נתיבות

נייד: 052-764-07-29

אין רשות לצלם!

תוכן עניינים

8 פתיחה לפרק שור שנגח את הפרה.....

9 הקדמה ללימוד המשנה.....

10 הקדמה לפרק שור שנגח את הפרה.....

13 מתניתין "שור שנגח את הפרה" - ב"ק מז ע"א.....

14 "המאן דאמר במשנה" - ב"ק מז ע"א.....

17 "המוכר שור ונמצא נגחן" - ב"ק מז ע"א - ע"ב.....

19 באורי מילים - ב"ק מז ע"א - ע"ב.....

16 "נוקקין לתובע תחילה" - ב"ק מז ע"ב.....

17 שאלות לחזרה - "תניא נמי הכי" עד "זילי נכסיה" - ב"ק מז ע"ב.....

19 תרשים הסוגיא "ביאור הסיפא של המשנה" - ב"ק מז ע"ב.....

20 "ביאור הסיפא של המשנה לאביי" - ב"ק מז ע"ב.....

23 "מקרה הסיפא לשיטת אביי" - ב"ק מז ע"ב.....

27 באורי מילים - ב"ק מז ע"ב.....

28 "ביאור הסיפא של המשנה לשיטת רבא" - ב"ק מז ע"ב - מז ע"א.....

29 באורי מילים - ב"ק מז ע"ב.....

31 שאלות לחזרה - "וכן פרה" עד "טעמא" - ב"ק מז ע"ב - מז ע"א.....

33 תרשים הסוגיא - ב"ק מז ע"א.....

34 "רבא לשיטתו" - ב"ק מז ע"א.....

35 "שומת הנזק" - ב"ק מז ע"א.....

37 "קוטע יד עבד חברו" - ב"ק מז ע"א.....

38 "מזיק שדה חברו" - ב"ק מז ע"א.....

39 "טעמו של רבא" - ב"ק מז ע"א.....

41 באורי מילים - ב"ק מז ע"א.....

42 "מתניתין הקדר" (א) - ב"ק מז ע"א.....

44 "מתניתין הקדר" (ב) - ב"ק מז ע"א.....

46 "מתניתין הקדר" (ג) - ב"ק מז ע"א - ע"ב.....

52 הסתירה במשנה? - ב"ק מז ע"ב.....

55 תירוץ רבי זירא - ב"ק מז ע"ב.....

56 תירוץ רבא - ב"ק מז ע"ב.....

57 "הכנים פירותיו" - ב"ק מז ע"ב.....

58	.....	"מחלוקת רב ורב ששת" - ב"ק מז ע"ב
61	.....	"מיתבי האשה" - ב"ק מז ע"ב
63	.....	באורי מילים - ב"ק מז ע"ב (א)
64	.....	תרשים סוגית הכנים פירותיו - ב"ק מז ע"ב
65	.....	"תא שמע הכנים" - ב"ק מז ע"ב
66	.....	"באורי מילים" - ב"ק מז ע"ב (ב)
67	.....	תרשים הסוגיא "איבעיא להו" מז ע"ב - מח ע"א
68	.....	"איבעיא להו" - ב"ק מז ע"ב
70	.....	"דיון על הברייתא" - ב"ק מז ע"ב - מח ע"א
72	.....	"באורי מילים" - ב"ק מז ע"ב - מח ע"א
73	.....	"תא שמע" - ב"ק מז ע"א
74	.....	"דיון על התא שמע" - ב"ק מז ע"א
76	.....	תרשים הסוגיא "ההוא ברחא" ב"ק מז ע"א
77	.....	"ההוא ברחא" - ב"ק מז ע"א
78	.....	"השוואה עם דין האשה שנכנסה לטחון" - ב"ק מז ע"א
80	.....	"באורי מילים" - ב"ק מז ע"א
81	.....	תרשים הסוגיא "הכנים שורו" מח ע"א - ע"ב
82	.....	"שור שחפר בורות" - ב"ק מז ע"א
83	.....	"הכנים שורו והזיק" - ב"ק מז ע"א
85	.....	"נכנס לחצר בעל הבית" - ב"ק מז ע"א - ע"ב
88	.....	"באורי מילים" - ב"ק מז ע"א - ע"ב
89	.....	תרשים הסוגיא "נפל לבור והבאיש מימיו" - מח ע"ב
90	.....	"הבאיש מימיו מתי?" - ב"ק מז ע"ב
92	.....	באורי מילים "נפל לבור" - ב"ק מז ע"ב
93	.....	תרשים הסוגיא "היה אביו" - ב"ק מז ע"ב
94	.....	"היה אביו" - ב"ק מז ע"ב
97	.....	באורי מילים "היה אביו" - ב"ק מז ע"ב
98	.....	תרשים הסוגיא "ואם הכנים ברשות" - ב"ק מז ע"ב
99	.....	"ואם הכנים ברשות" - ב"ק מז ע"ב
102	.....	באורי מילים "ואם הכנים ברשות" - ב"ק מז ע"ב
103	.....	תרשים המשנה "שור שהיה מתכוין" - ב"ק מז ע"ב מט ע"א
104	.....	"דמי ולדות" - ב"ק מז ע"ב

- 105 ..... "כיצד שמוין דמי ולדות" – ב"ק מח ע"ב – מט ע"א
- 106 ..... "דמי ולדות כשאינ בעל" – ב"ק מט ע"א
- 111 ..... באורי מילים – "כיצד משלם" – ב"ק מט ע"א
- 112 ..... שאלות לחזרה – מתניתין "שור שהיה" – "משילדה" – ב"ק מח ע"ב – מט ע"א
- 115 ..... "ביאור רבא בשיטת רשב"ג" – ב"ק מט ע"א
- 116 ..... "הסתירה בדברי רשב"ג" – ב"ק מט ע"א
- 117 ..... באורי מילים – "אמר רשב"ג" – ב"ק מט ע"א
- 118 ..... שאלות לחזרה – "אמר רשב"ג" – "יד ורגל דלא" – ב"ק מט ע"א
- 119 ..... תרשים הסוגיא "דמי ולדות בבעל גר" – ב"ק מט ע"א – ע"ב
- 120 ..... "מתי מת הגר?" – שיטת רבה – ב"ק מט ע"א
- 121 ..... "מתי מת הגר?" – שיטת רב חסדא – ב"ק מט ע"א
- 122 ..... הקושיא על רבה "מיתבי" – ב"ק מט ע"א – ע"ב
- 123 ..... "לימא כתנאי" – ב"ק מט ע"ב
- 126 ..... באורי מילים – "היתה שפחה ונשתחררה" – ב"ק מט ע"א – ע"ב
- 127 ..... שאלות לחזרה – "היתה שפחה" – "כלל" – ב"ק מט ע"א – ע"ב
- 129 ..... תרשים הסוגיא "נכסי גר שמת" – ב"ק מט ע"ב
- 130 ..... "בעיית רב יבא סבא" – ב"ק מט ע"ב
- 132 ..... "משכנו של ישראל ביד גר" – ב"ק מט ע"ב
- 134 ..... באורי מילים – "בעי רב יבא סבא" – ב"ק מט ע"ב
- 135 ..... תרשים סוגית "בור" – ב"ק מט ע"ב
- 136 ..... מתניתין "החופר בור" – ב"ק מט ע"ב
- 138 ..... שאלות לחזרה – "בעי מיניה" – "חייב" – ב"ק מט ע"ב
- 140 ..... תרשים הסוגיא "מחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא" – ב"ק מט ע"ב – נ ע"א
- 141 ..... מחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא – ב"ק מט ע"ב
- 142 ..... ביאור מחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא לפי רבה – ב"ק מט ע"ב – נ ע"א
- 144 ..... ביאור מחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא לפי רב יוסף – ב"ק נ ע"א
- 147 ..... מיתבי החופר בור ברה"ר – ב"ק נ ע"א
- 151 ..... שאלות לחזרה – "ת"ר" – "בנזיקין" – ב"ק מט ע"ב – נ ע"א
- 152 ..... תרשים הסוגיא "תנו רבנן חפר" – ב"ק נ ע"א – ע"ב
- 157 ..... מתניתין "החופר בור ברה"ר" – ב"ק נ ע"ב
- 158 ..... מתניתין "החופר בור ברה"ר" – ב"ק נ ע"ב
- 163 ..... הצריכותא בחמשת הדוגמאות של בור – ב"ק נ ע"ב

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

- 164 ..... ביאורי מילים "אמר רב" - "קמ"ל" - ב"ק נ ע"ב
- 166 ..... ההוא תורא דנפל - ב"ק נ ע"ב - נא ע"א
- 167 ..... ניסיון הגמרא להקשות על רב ושמואל מהמשנה - ב"ק נ ע"ב
- 168 ..... איתיביה "היו פחותין"
- 169 ..... איתיביה "בית הסקילה"
- 170 ..... איתיביה "מעקה"
- 172 ..... ביאורי מילים "תנן היו" - "לבור" - ב"ק נ ע"ב - נא ע"א
- 172 ..... א. שגן וחזור על המילים וביאורם!
- 176 ..... תרשים סוגיית "בור השותפין" - ב"ק נא ע"א
- 178 ..... מתניתין "בור של שני שותפין" - ב"ק נא ע"א
- 178 ..... גמרא איך המציאות של בור השותפין?
- 179 ..... מחלוקת רבי וחכמים - ב"ק נא ע"א
- 180 ..... מדוע האחרון חייב? - ב"ק נא ע"א
- 181 ..... תרשימי סיכום הדרשות - ב"ק נא ע"א
- 182 ..... ביאורי מילים "אמרי בור" - "עסקינן" - ב"ק נא ע"א
- 186 ..... תנו רבנן אחד החופר - ב"ק נא ע"א - נא ע"ב
- 187 ..... תנו רבנן אחד החופר בור עשרה - ב"ק נא ע"א
- 190 ..... דין רבא בהניח אבן על פי הבור - ב"ק נא ע"ב
- 192 ..... ביאורי מילים "תנו רבנן" - "תיקו" - ב"ק נא ע"א - ע"ב
- 194 ..... תרשים הסוגיות "אמר רבה בר בר חנה" - "מתניתין" - ב"ק נא ע"ב - נב ע"א
- 195 ..... הבל של מים - ב"ק נא ע"ב
- 198 ..... מאימתי הראשון נפטר מנזקי הבור? - ב"ק נא ע"ב
- 200 ..... סוגי מעשה שהם במקום אמירת "לך חזק וקני" - ב"ק נא ע"ב - נב ע"א
- 207 ..... תרשים הסוגיא "כסהו כראוי" - ב"ק נב ע"א - נב ע"ב
- 208 ..... איך הבור הזיק אם כוסה כראוי? - ב"ק נב ע"א
- 211 ..... תא שמע מ"לא כסהו כראוי" - ב"ק נב ע"ב
- 212 ..... איכא דאמרי "הספק" - ב"ק נב ע"ב
- 214 ..... תא שמע מ"לא כסהו כראוי" - ב"ק נב ע"ב
- 227 ..... תרשים הסוגיא "נפל לפניו מקול הכרייה" - ב"ק נב ע"ב - נג ע"א
- 229 ..... ביאור המקרים "נפל לפניו \ לאחריו מקול הכרייה" לרב ולשמואל - ב"ק נב ע"ב
- 232 ..... ראית רב חנניה - ב"ק נג ע"א
- 233 ..... מדוע הכורה פטורה? - ב"ק נג ע"א

229	תרשים הסוגיא "בהניח אבן על פי הבור" - ב"ק נג ע"א - ע"ב
230	הניח אבן על פי הבור - ב"ק נג ע"א
234	שור ואדם שדחפו לבור - ב"ק נג ע"ב
241	תרשים הסוגיא "דין כלים בבור" - ב"ק נג ע"ב - נד ע"א
242	דין כלים בבור - ב"ק נג ע"ב - נד ע"א
253	תרשים הסוגיא "שור בתורה" - ב"ק נד ע"ב
254	מתניתין "אחד שור" - ב"ק נד ע"ב

פתחה לפרק שור שנגח את הפרה

בפרק שור שנגח את הפרה ישנם שני נושאים מרכזיים שעליהם נלמד, והם:

א. דיני קרן:

ספיקא דממונא בנזק 'קרן'.

רשות הניזק והמוזיק.

כוונה בנזק.

דמי וולדות.

ב. דיני בור:

בור שפתחו ברה"ר \ ברה"י.

סוגי בור.

בור השותפין.

כלים בבור.

אדם בבור.

הקדמה ללימוד המשנה

משנה בנויה בדרך כלל מארבעה חלקים, שהם: מקרה [או: מקרים], דין [או: דינים כשיש מחלוקת], טעם [כשיש כמה דינים ישנם כמה טעמים, טעם לכל דין], תוצאה.

מקרה

כל משנה פותחת בדרך כלל בהבאת מקרה/נידון, שעליו ידובר במשנה. פעמים שיש כמה מקרים במשנה אחת, רישא וסיפא. ואפילו יותר מזה, כגון: כשיש במשנה רישא דרישא, סיפא דרישא, רישא דסיפא, וסיפא דסיפא.

דין

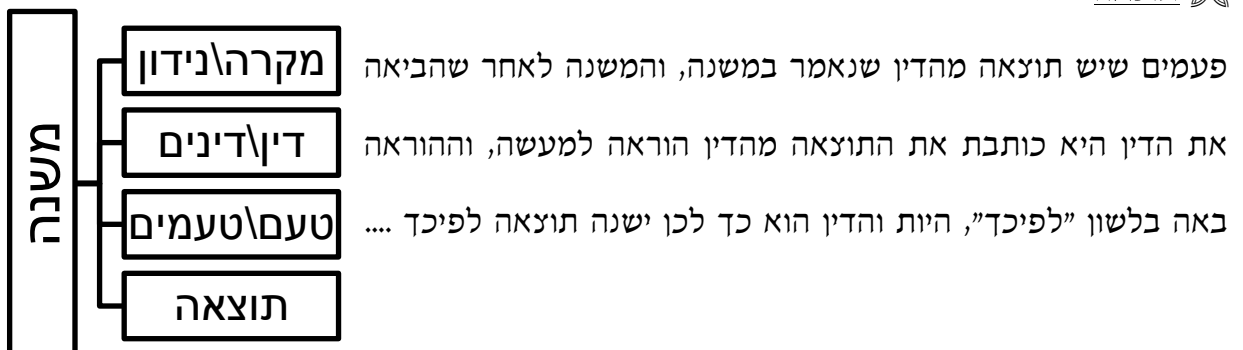
לכל מקרה/נידון ישנה הוראה היאך לנהוג במקרה/נידון זה. פעמים שיש דין אחד בלבד כגון: כשאין מחלוקת במשנה, כשישנה מחלוקת במשנה ישנם כמה דעות - כמה דינים.

טעם

לכל דין יש טעם לדין, פעמים שהטעם הוא מסברה ופעמים שהטעם נלמד בדרשה. פעמים שהטעם מובא במשנה עצמה ופעמים שהוא מובא רק בגמרא. לפעמים רש"י מקדים ומבאר לנו את הטעם שמובא בגמרא בהמשך. פעמים שיש מחלוקת ומובא במשנה טעם של מאן דאמר אחד בלבד ואת טעם המאן דאמר השני מבארת הגמרא.

- בקטגוריה של טעם יש נדבך נוסף והוא משא ומתן בין הדעות השונות במשנה.

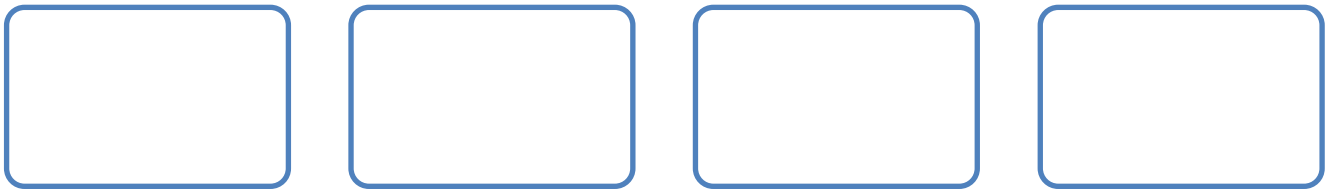
תוצאה

הקדמה לפרק שור שנגח את הפרה

(א) השלם את שמות ארבעת אבות הנויקין בתרשים.

ארבעה אבות נזיקין

תרמילון: השור, ההבער, הבור, המבעה.

(ב) השלם את הטבלה לפי מה שלמדנו בשיעור.

מבעה		
	רב	המאן דאמר
שן של שור		הסברו

תרמילון: שמואל, אדם המזיק.

(ג) השלם את הכלל שלמדנו.

בכל מקום בש"ס שרב ו _____ חולקים, אם זו מחלוקת באיסור והיתר ההלכה נפסקה כ _____, ואם זו מחלוקת בדיני ממונות ההלכה נפסקה כ _____.

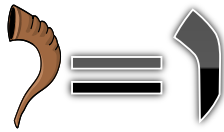
תרמילון: שמואל, רב.

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

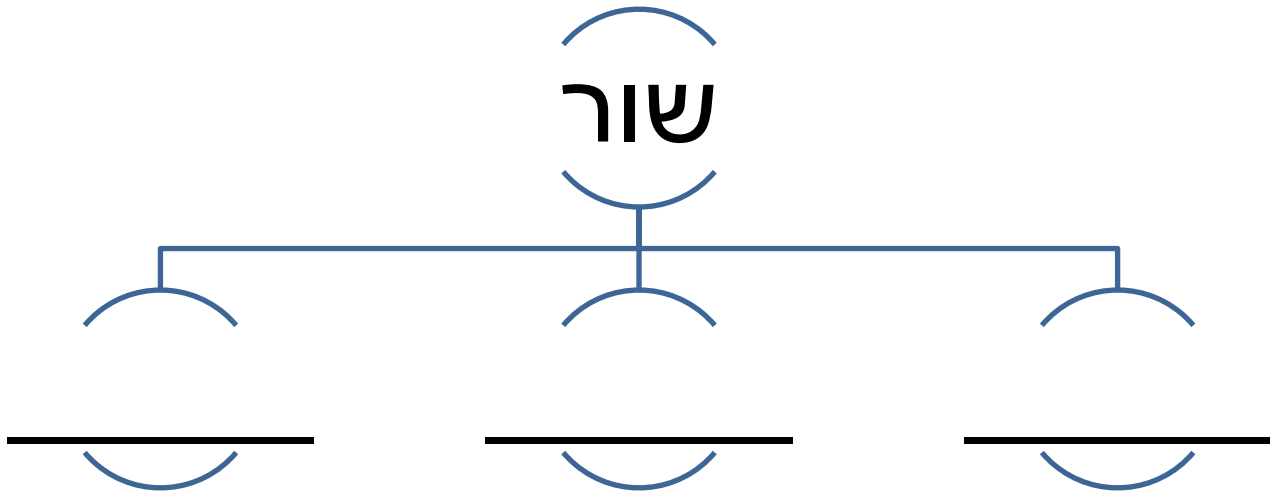
ש"ם

שים לב!

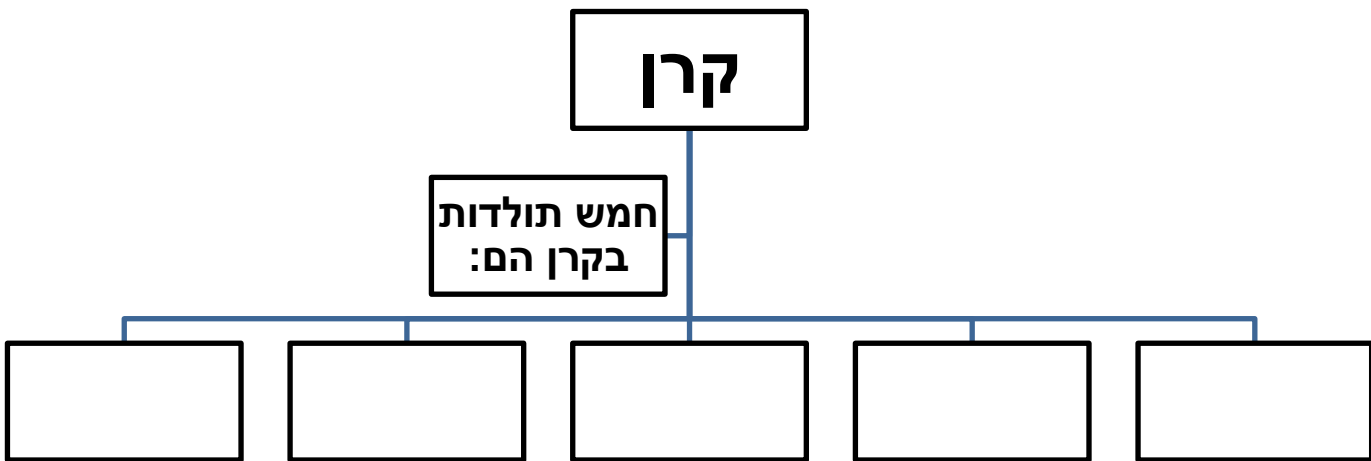

במילה שור רמוזים שלושת האבות ש' - שן, ו' - דומה לקרן, רי- רגל.

ד) כתוב את שלושת האבות הקשורים ל"שור" ורמוזים בראשי תיבות של המילה שו"ר.

ה) כתוב בכל מלבן תולדה אחת מתולדות הקרן. (בחר רק את חמשת התולדות הנכונות)

לבעוט

ליגוף
בגופה

לרבוץ

לישור
לנשור

לאכול פירות
הראויים לה

ליגח
בקרן

להתיז
צורות

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

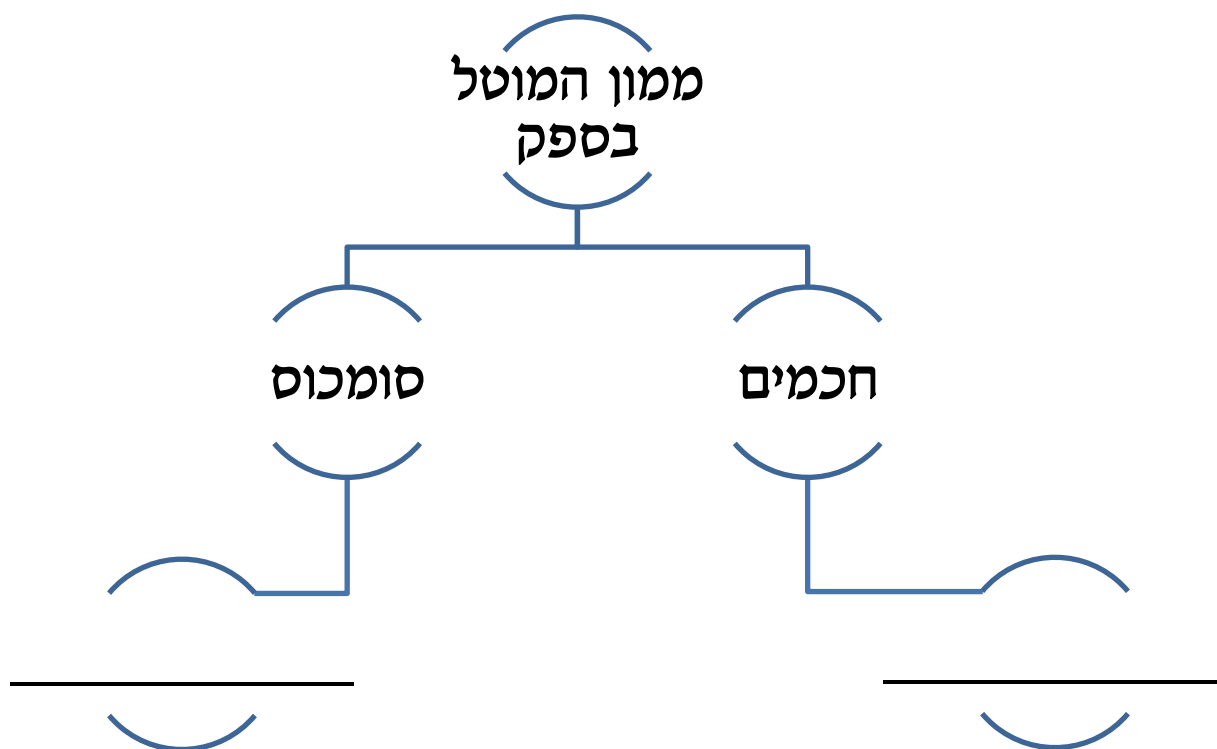
ש"ם

ו) השלם את הטבלה על פי הציטוט "מה בין תם למועד? אלא שהתם משלם חצי נזק מגופו, ומועד משלם נזק שלם מן העליה".

מועד	תם	סוג השור גובה
		התשלום
		אופן התשלום

תרמילון: חצי נזק, נזק שלם, מגופו, מן העליה.

ז) השלם את תרשימים הזרימה במחלוקת חכמים וסומכוס בממון המוטל בספק.

תרמילון: יחלוקו, המוציא מחברו עליו הראיה.

ליקוטי

ש"ם

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

מתניתין "שור שנגח את הפרה" – ב"ק מו ע"א

א. תן כותרת למשנה!

ב. השלם את הטבלה על פי נתוני המשנה!

		רישא
מקרה		
ספק		
דין		
טעם		סיפא
מקרה		
ספק		
דין		
טעם		

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"המואן דאמר במשנה" - ב"ק מו ע"א

א. במה חולקים חכמים וסומכוס?

ב. מה סובר סומכוס?

ג. מה הטעם של סומכוס? (ע"פ תד"ה לימא ב"מ צו:)

ד. מה סוברים חכמים? (דין)

ה. מה הטעם של חכמים?

ו. כמו מי מעמיד רב יהודה בשם שמואל את משנתנו?

ז. מה יהיה הדין לפי חכמים ברישא, לגבי הפרה?

ח. מה יהיה הדין לפי חכמים ברישא, לגבי הולד?

ט. מה יהיה הדין לפי חכמים בסיפא, לגבי הגביה מהפרה?

י. מה יהיה הדין לפי חכמים בסיפא, לגבי הגביה מהולד?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יא. השלם את הטבלה של המשנה עם התוספת של שיטת חכמים!

רישא		
		מקרה
סומכוס	חכמים	דין
סיפא		
		מקרה
סומכוס	חכמים	דין

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יב. איזה משפט הוסיפו חכמים כשאמרו את הדין שלהם?

יג. מה הקשתה הגמרא על חכמים?

יד. איך תירצה הגמרא תירוץ א'?

טו. תמצת את עיקר התירוץ השני! (על פי רש"י)

"המזכר שור ונמצא נגחן" – ב"ק מו ע"א - ע"ב

א. באיזה מקרה חולקים רב ושמואל?

ב. מה סובר רב?

ג. מה סובר שמואל?

ד. איך מנסה הגמרא ליישב את המחלוקת בין רב לשמואל? (דזבין)

ה. איך מנסה הגמרא ליישב את המחלוקת בין רב לשמואל? (דמי)

ו. איך מנסה הגמרא ליישב את המחלוקת בין רב לשמואל? (דליכא)

ז. באר את המשפט "דאמרי אנשי: ממרי רשוותך פארי אפרעי!"

ח. איך הגמרא מעמידה למסקנא את המחלוקת בין רב לשמואל?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ט. מה טעמו של רב?

י. מה טעמו של שמואל?

יא. באר מהו: "איסורא"!

יב. באר מהו: "ממונא"!

יג. כמו מי נפסק להלכה? (ניתן להיעזר בהקדמה לפרק)

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

באורי מילים – ב"ק מו ע"א - ע"ב

א. באר את המילים על ידי מתיחת קו בין המילה לביאורה.

לומר	דאמר
נצרד (היה צריד)	דאפילו
שאמר	למה לי
למה לו (מדוע הוצרד)	למימר
שאפילו	אצטריד
עוד אפשרות	ברי
למה	שמא
מה	אי נמי
בטוח	לכי
ספק	הא
ונראה	דאתמר
אם	גברא
אדם	אי
שנאמר	אמאי
מדוע	וניחוי
לחרישה	דובין
שקונה	צריכא
נצרד	לרדיא
לשחיטה	להא
לכד	לנכסתא
בדיני איסור והיתר	בממונא
בדיני ממונות	באיסורא
הולכים	אולינן

ש"ם

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ליקוטי

מעות	☪	☪	ולהא
שהתייקר	☪	☪	בישראל
ולכך	☪	☪	דמי
בשר	☪	☪	וקאי
ועמד	☪	☪	דאוקיר
ממנו	☪	☪	אמרי
אמרו (שאלו \ תמהו)	☪	☪	ואי
ואם	☪	☪	ליכא
אין	☪	☪	לאשתלומי
להשתלם (לקבל כסף)	☪	☪	מיניה
לשור	☪	☪	לישקליה
במעות (תמורת המעות)	☪	☪	דאמרי
שאומרים	☪	☪	אנשי
שייקח	☪	☪	לתורא
אנשים	☪	☪	בוזי
סובין	☪	☪	אפרע
מבעל	☪	☪	ממרי
תקבל פירעון	☪	☪	רשוותך
שיש	☪	☪	פארי
חוב	☪	☪	דאיכא
רוב	☪	☪	זיל
לך	☪	☪	ורובא
ורוב	☪	☪	בתר
של האנשים	☪	☪	רובא
אחרי	☪	☪	דאינשי
שקונים	☪	☪	דזבני

"המוציא מחבירו עליו הראיה" – ב"ק מו ע"ב

א. מה הפסוק שממנו לומדים שהמוציא מחבירו עליו הראיה?

ב. מה המקור של הפסוק? (ספר, פרק ופסוק) _____

ג. על מה מדבר הפסוק בתורה?

ד. איך הדרשה?

ה. מה הקשה רב אשי?

ו. באר את המשפט: "דכאיב ליה כאיבא, אויל לבי אסיא!"

ז. למסקנא מהיכן לומדים שהמוציא מחבירו עליו הראיה?

ח. האם דין המוציא מחבירו עליו הראיה זה מדרבנן או מדאורייתא?

ט. עיין בדברי רש"י במסכת גיטין (דף מח ע"ב ד"ה המוציא מחבירו) וענה מה רש"י סובר בקשר

לשאלה הקודמת!

"המוציא מחברו עליו הראיה. עליו להביא עדים לברר את הספק ודאורייתא היא בבבא קמא

(דף מו:): מי בעל דברים יגש אליהם (שמות כד) יגיש ראה אליהם".

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

שאלות אתגר:

י. כמו מי נפסק להלכה במחלוקת חכמים וסומכוס?

לדעת הרשב"ם (בבא בתרא דף צב ע"א ד"ה לשחיטה)

"לשחיטה מכרתיו לך. דהא איכא דזבין לשחיטה ורובא לאו כלום הוא והוה ליה כי פלגא ופלגא והמוציא מחבירו עליו הראיה ואפילו לסומכוס דאמר בפרק שור שנגח ממון המוטל בספק חולקין וקיימא לן כוותיה דסתם לן תנא התם כוותיה ...".

 לדעת תוספות (בבא קמא דף מו ע"א ד"ה המוציא)

לדעת הרמב"ם (נזקין, הלכות נזקי ממון פרק ט' הלכה ג')

"שור שנגח פרה מעוברת ונמצא עוברת נופל בצדה ואין ידוע אם עד שלא נגחה הפילה או מחמת נגיחה הפילה. משלם נזק הפרה ואינו משלם נזק הולד. שהמוציא מחבירו עליו הראיה"

 יא. בדין המוציא מחבירו עליו הראיה, האם יש חובה לצאת ידי שמים ולשלם?

מקורות: "גבורת ארי" יומא דף ט, רב שמעון שקופ ב"שערי יושר" ש"ה פ"א, וע"ע באוצר מפרשי

התלמוד כאן.

"נזקקין לתובע תחילה" – ב"ק מו ע"ב

א. מה דורש רב נחמן בשם רבה בר אבוח מהפסוק?

ב. מי הוא ה"בעל דברים"? _____

ג. פרט את המקרה של הדין "אין נזקקין אלא לתובע תחילה!" (על פי רש"י)

ד. מה הוסיפו נהרדעי?

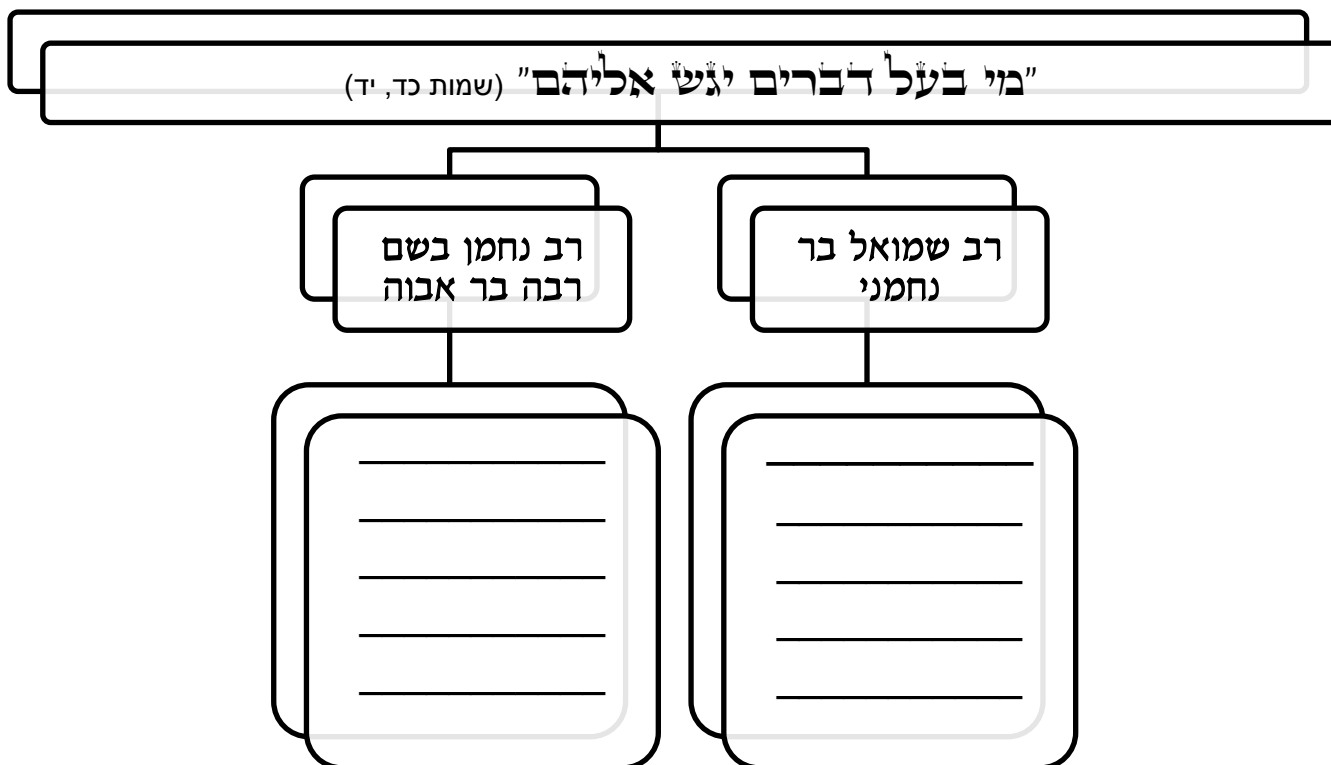
ה. באיזה מקרה הם מדברים? (שתי דוגמאות)

ו. השלם את תרשים הזרימה!

שאלות לחזרה – "תניא נמי הכי" עד "זילי נכסיה" – ב"ק מז ע"ב

א. איזו ראייה רוצה הגמרא להביא מהברייתא?

ב. מה המקרה שמובא בברייתא?

ג. ברישא של המשנה מה הדין לחכמים לגבי תשלום על הפרה?

ד. ברישא של משנה מה הדין לחכמים לגבי תשלום על הולד?

ה. מה טעמם של חכמים?

ו. ברישא של המשנה מה הדין לסומכוס לגבי תשלום על הפרה?

ז. ברישא של המשנה מה הדין לסומכוס לגבי תשלום על הולד?

ח. מה טעמו של סומכוס?

ט. מנלן שהמוציא מחבירו עליו הראיה? (מחלוקת רב שמואל בר נחמני ורב אשי)

יא. איזו מילת שאלה פגשנו בגמרא?

יב. מה הקשה רב אשי?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יג. באר את המשפט: "דכאיב ליה כאיבא אויל לבי אסיא!"

יד. מה דרש רב נחמן בשם רבה בר אבון מהפסוק?

טו. האם המוציא מחבירו עליו הראיה זה מדאורייתא או מדרבנן?

טז. להלכה האם נפסק כסומכוס או כרבנן? (פרט לשיטת רשב"ם, תוספות והרמב"ם)

יז. באר את הדין "נוקקין לבעל חוב תחילה!" (בי אפשרויות על פי רש"י)

יח. מה סוברים נהרדעי?

יט. הבא ב' דוגמאות למקרה של נהרדעי!

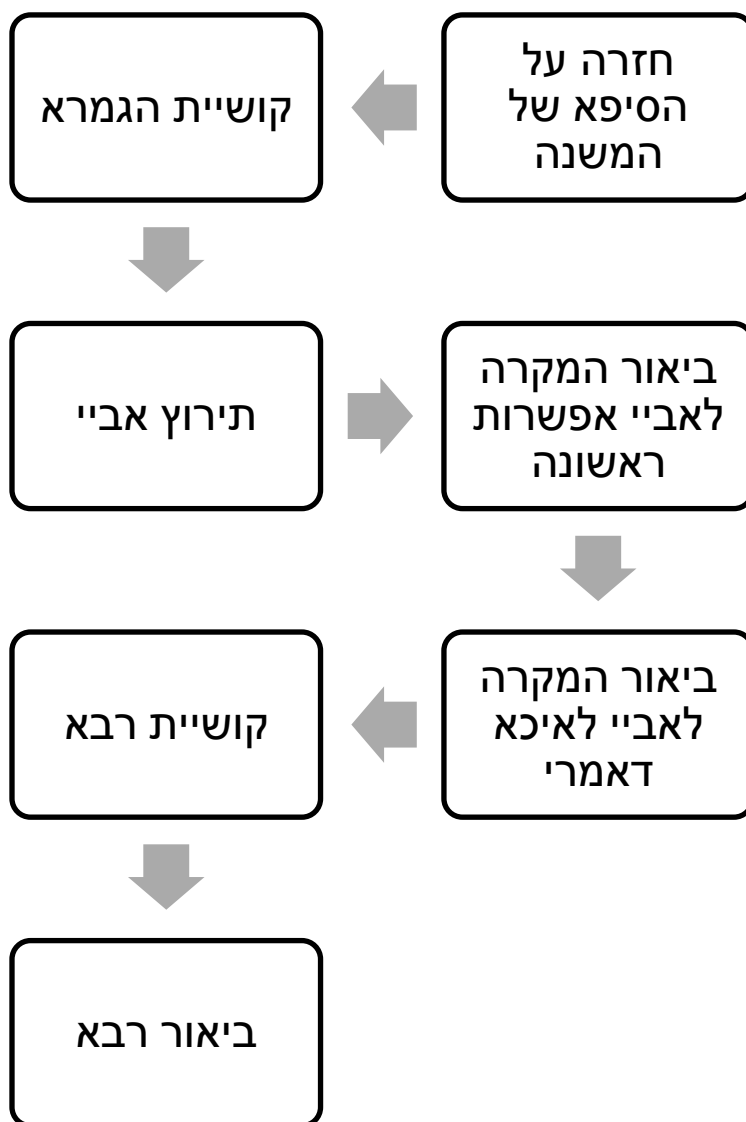

ב ה צ ל ח ה ר ב ה

תרשים הסוגיא "ביאור הסיפא של המשנה" - ב"ק מו ע"ב

"ביאור הסיפא של המשנה לאביי" – ב"ק מו ע"ב

חזרה כהקדמה:

א. מה המקרה המובא בסיפא של המשנה?

ב. מה הספק במקרה השני של המשנה?

ג. מה הדין שכתוב במשנה?

קושיית הגמרא:

א. לפי הפשטות שכתוב במשנה כמה יוצא שמשלם בעל הפרה לבעל השור?

ב. איך הגעת למסקנה זו? (כתוב את התרגיל)

ג. כמה משלם תם שהזיק?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ד. מה שאלת הגמרא על הדין שבסיפא של המשנה?

תירוץ אביי:

א. איך אביי מסביר "חצי נזק מהפרה"?

ב. איך אביי מסביר "ורביע נזק מהולד"?

ג. מה הרעיון שמסתתר מאחורי ביאורו של אביי?

ד. כמה יוצא שמקבל בעל השור לשיטת אביי?

ה. איך הגעת למסקנה זו? (כתוב את התרגיל)

ו. על פי שאלת הגמרא כמה יוצא שבעל השור היה מקבל?

ז. מה ההפרש בין התשלום שהיה מקבל בעל השור על פי קושיית הגמרא לבין התשלום שמקבל

בעל השור לפי תירוץ אביי? (תרגיל ותוצאה)

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ח. איך מדובר כאן שבעל הפרה הוא גם בעל הוולד או שיש כאן שני בעלים שונים? (עיין רש"י

ד"ה אמר אביי)

מושגים שלמדנו:

1. פתור את התרגילים הבאים: (צמצם במידת האפשר)

$1/4 + 1/2 =$ _____

$1/1 - 1/4 =$ _____

$1/2 : 2 =$ _____

$1/4 : 2 =$ _____

$1/4 + 1/8 =$ _____

2. כתוב במילים איך נקרא כל נתון!

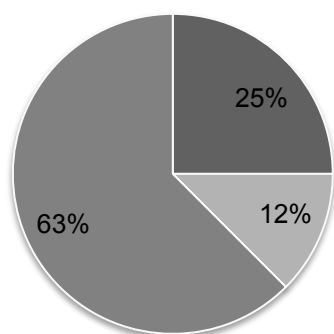
_____ = $1/2$

_____ = $1/4$

_____ = $1/8$

תשלום המזיק לפי אביי

■ יתירה ■ ולד ■ פרה

"מקרה הסיפא לשיטת אביו" – ב"ק מו ע"ב

חזרה כהקדמה:

א. מה המקרה המובא בסיפא של המשנה?

ב. מה הדין שכתוב במשנה?

ג. איך אביו מסביר "חצי נוק מהפרה"?

ד. איך אביו מסביר "ורביע נוק מהולד"?

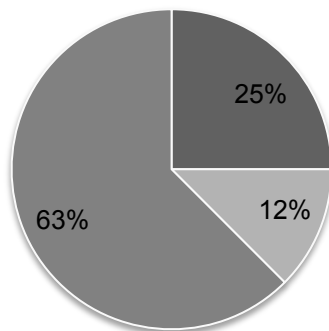

ה. כמה יוצא שמקבל בעל השור לשיטת אביו?

תשלום המזיק לפי אביו

■ יתירה ■ ולד ■ פרה

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

שקלא וטריא להעמדת המקרה של הסיפא לשיטת אביי:

א. אם מדובר במקרה שהפרה והולד שייכים לאותו בעלים, האם אפשר להסביר כאביי?

מדוע?

ב. אלא איך מדובר לאביי?

ג. איך יתכן שהפרה שייכת לאדם אחד והולד לאדם אחר? (רש"י)

ד. אם בעל השור הקדים לתבוע את בעל הפרה, האם אפשר להסביר כאביי?

מדוע?

ה. לפי זה מדוע בעל הפרה לא צריך להביא ראיה שיש לו שותף?

ו. באיזה מקרה מדובר בסיפא לשיטת אביי לפי האפשרות הראשונה שמביאה הגמרא?

ז. באיזה מקרה מדובר בסיפא לשיטת אביי לפי האיכא דאמרי?

ח. לפי זה מדוע בעל הפרה לא צריך להביא ראיה שיש לו שותף?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ט. מאיזה כח טוען בעל הפרה שיש לו שותף? (תוספות)

שאלת אתגר:

י. איך יתכן להסביר את הסיפא של המשנה לפי אב"י במקרה שהפרה והוולד שייכים לאותו אדם ובכל זאת בעל הפרה יוכל לדחות את בעל השור ולשלם רק שלוש שמיניות? (סברה)

יא. פענח את ראשי התיבות הבאים:

ה"נ =

א"ל =

יב. באר את המשפטים הבאים (כמשפט ולא מילב במילה):

"ואי פרה וולד דחד נינהו ה"נ דמצי א"ל לבעל פרה ממה נפשך חצי נזק הב לי"

"אלא לא צריכא דפרה דחד וולד דחד"

"ואי דקדים תבעיה לבעל פרה תחלה הכי נמי דאמר ליה לבעל פרה"

"פרה דידך אזיקתן הב לי ראייה דאית לך שותפי"

"אלא דקדים תבעיה לבעל ולד תחלה"

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"דאמר ליה גלית אדעתך דשותפא אית לי"

"איכא דאמרי אף על גב דקדים תבעיה לבעל פרה תחלה מצי מדחי ליה"

"דאמר ליה מידע ידעי (אנא) דשותפא אית לי"

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

באורי מילים – ב"ק מו ע"ב

א. באר את המילים!

	אזיל
	אמרי
	אסיא
	דכאיב
	דמי
	דקא
	היכי
	הכי
	זילי
	כאיבא
	לבי
	ליה
	מתקיף
	נהרדעי
	נוקין
	נכסיה
	נמי
	סברא
	קרא
	רביע
	תניא

"ביאור הסיפא של המשנה לשיטת רבא" – ב"ק מו ע"ב – מז ע"א

חזרה כהקדמה:

א. איך אב"י מסביר את הסיפא של המשנה (מקרה ודין)?

ביאורו של רבא:

ב. באר את קושיית רבא!

"אמר רבא אטו אחד מארבעה בנזק ואחד משמנה בנזק קתני

חצי נזק ורביע נזק קתני"

ג. באר את פירוש הסיפא לשיטת רבא!

"אלא אמר רבא לעולם בפרה וולד דחד

והכי קאמרינן איתה לפרה משתלם חצי נזק מפרה

ליתא לפרה משתלם רביע נזק מולד"

ד. מדוע גובה מהולד רק רבע לשיטת רבא?

ה. הסבר את המושג "תם משלם מגופו!"

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

באורי מילים – ב"ק מו ע"ב

א. באר את המילים!

_____	הכי	_____	(אנא)
_____	ה"נ	_____	אדעתך
_____	ואי	_____	אויקתו
_____	והכי	_____	אטו
_____	כולי	_____	איכא
_____	ליה	_____	אית
_____	ליתא	_____	איתה
_____	מאי	_____	אייל
_____	מדחי	_____	גלית
_____	מידע ידעי	_____	דאית
_____	מצי	_____	דאמר

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

_____	משתלם	_____	דאמרי
_____	נוקא	_____	דבעי
_____	נינהו	_____	דחד
_____	נכי	_____	דידך
_____	נמי	_____	דמצי
_____	עבידתיה	_____	דקדים
_____	פלגא	_____	דשותפא
_____	צריכא	_____	הב
_____	שותפי	_____	קאמרינן
_____	שלומי	_____	קתני
_____	תבעיה	_____	רבעא

שאלות לחזרה – "וכן פרה" עד "טעמא" – ב"ק מז ע"ב – מז ע"א

א. מה המקרה המובא בסיפא של המשנה?

ב. מה הספק בסיפא של המשנה?

ג. מה הדין בסיפא של המשנה?

ד. מפשטות המשנה כמה יוצא שמקבל בעל השור?

ה. כמה בדרך כלל שור תם משלם?

ו. מה הפתיחה לשאלת הגמרא?

ז. מה קושיית הגמרא על הדין של הסיפא?

ח. איך יישב אביי?

ט. מדוע לאביי בעל הפרה משלם רק רבע?

י. מדוע לאביי בעל הולד משלם רק שמינית?

יא. האם במשנה מדובר שזה אותם בעלים בעל הפרה ובעל הולד, לשיטת אביי?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יב. איזו דוגמא מביא רש"י למקרה שבעל הפרה ובעל הולד זה לא אותם בעלים?

יג. מה יהיה הדין לאביי אם בעל הפרה הוא בעצמו בעל הולד?

יד. איך מדובר לפי אביי שבעל השור תבע את בעל הפרה ראשון או את בעל הולד?

מדוע?

טו. ענה על השאלה הקודמת לפי האיכא דאמרי!

טז. מה מסייע לבעל הפרה לטעון שהוא יודע שיש לו שותף? (תוספות)

יז. מה הקשה רבא על תירוצו של אביי?

יח. איך רבא מסביר את הסיפא של המשנה?

יט. כמה יוצא שמקבל סך הכל בעל השור? (פרט)

כ. האם במשנה מדובר שזה אותם בעלים בעל הפרה ובעל הולד, לשיטת רבא?

ב ה צ ל ח ה ר ב ה

תרשים הסוגיא - ב"ק מז ע"א

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"רבא לשיטתו" – ב"ק מז ע"א

חזרה כהקדמה:

א. פרט איך הסביר רבא את הסיפא של המשנה?

רבא לשיטתו:

ב. לפי דיוק הגמרא מה יהיה הדין לרבא אם בטוח שהפרה ילדה אחרי הנגיחה, והפרה ברחה כמה גובים מהולד?

מדוע?

ג. מה הדין אם תרנגולת הזיקה וברחה האם אפשר לגבות את הנזק מהביצים של התרנגולת?

מדוע?

ד. מה ההבדל בין עגל לביצה?

"שומת הנזק" – ב"ק מז ע"א*חזרה כהקדמה:*

א. מה הדין אם פרה הזיקה וברחה, האם אפשר לגבות מהולד?

ב. באיזה פרה מדובר?

ג. מה הדין אם תרנגולת הזיקה וברחה, האם אפשר לגבות מהביצה?

ד. פרט את ההבדל בין פרה שהזיקה וברחה לבין תרנגולת שהזיקה וברחה?

"אין שמין לפרה בפני עצמה"

ה. על איזה מקרה אמר רבא "אין שמין לפרה בפני עצמה ולולד בפני עצמו"?

ו. מה הכוונה של המשפט: "אין שמין לפרה בפני עצמה ולולד בפני עצמו"?

ז. מה האפשרויות שיש לשום את הנזק? (2)

ח. איזו אפשרות יותר יקרה עבור המזיק?

ט. לרבא איך שמין את הנזק?

י. מדוע? (העתק את המילים הכתובות בגמרא)

יא. הסבר את טעמו של רבא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"קוטע יד עבד הברו" – ב"ק מז ע"א

א. מה הדין שכתוב בגמרא?

ב. מה המקרה?

ג. מה האפשרויות שיש לשום את הנוק? (2)

ד. איזו אפשרות יותר יקרה עבור המזיק?

ה. לרבא איך שמין את הנוק?

ו. הסבר את טעמו של רבא!

רמב"ם (נזיקין, חובל ומזיק פרק א' הלכה ב')

"קטע יד חבירו או רגלו רואין אותו כאילו הוא עבד נמכר בשוק כמה היה יפה

[אז] וכמה הוא יפה עתה ומשלם הפחת שהפחית".

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"מזיק שדה חברו" – ב"ק מז ע"א

א. מה הדין שכתוב בגמרא?

ב. מה המקרה?

ג. מה האפשרויות שיש לשום את הנזק? (2)

ד. איזו אפשרות יותר יקרה עבור המזיק?

ה. לרבא איך שמין את הנזק?

ו. הסבר את טעמו של רבא!

רמב"ם (נזיקין, נזקי ממון פרק ד' הלכה יג')

"כל בהמה שהזיקה פירות מחוברין משערין מה שהזיקה בששים ומשלם זה שנתחייב לשלם בין הבעלים בין השומרים. כיצד הרי שאכלה בית סאה שמין ששים בית סאה באותה השדה כמה היה שוה וכמה הוא שוה עתה אחר שנפסד בו הבית סאה ומשלם השאר. וכן אם אכלה קב או רובע אפילו קלח אחד שמין אותו בששים".

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"טעמו של רבא" – ב"ק מז ע"א

א. מי האמוראים שדנים על טעמו של רבא?

ב. מה שלושת הדינים שאמר רבא? (בקצרה)

ג. מה המכנה המשותף בשלושת הדינים שאמר רבא?

ד. מה טען רב אחא בריה דרבא?

ה. מה ענה לו רב אשי?

ו. לפי זה יוצא מה הזיק המזיק בכל אחד מהמקרים הבאים:

• שור שנגח את פרה מעוברת:

• קוטע יד עבד של חברו:

• מזיק שדה חברו:

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"שומן ונפח הפרה" – ב"ק מז ע"א

א. מה פירוש המושגים הבאים:

פוטמא: _____

נפחא: _____

ב. איזה מקרה הוא פשיטא?

_____

ג. מה הדין במקרה כזה, למי הולך שווי השומן של הפרה?

_____

ד. למי הולך שווי נפח הפרה? (מחלוקת)

_____

_____

ה. תן סברה לכל צד במחלוקת?

_____

_____

ו. איך ההלכה נפסקה?

_____

רמב"ם (נזיקין, נזקי ממון פרק ט" הלכה ה')

"היתה הפרה לאחר והולד לאחר הרי פחת השומן שפחת גוף הפרה לבעל הפרה. ופחת הנפחת חולקין אותו בעל הפרה עם בעל הולד והנפל של בעל הולד".

באורי מילים – ב"ק מז ע"א

א. באר את המילים!

	פיטמא		מאי		אזיקתך
	משתלם		חולקין		אי
	נפחא		טעמא		אי"ל
	על גב		ידעינן		בהדה
	פשיטא		כוליה		בעלמא
	שיימנא		כי		בקוטע
	שמין		לטעמיה		בריה
	הוה		ליכחוש		גופה
	והלכתא		לן		דאמר
	מעברתא		מ"ט		דחד
	דלא		מכחיש		דינא

תרמילון:

אגב, אדוני סובר, איתה, אם, אמר לו, בחותך, בנו, בעולם, גובה, דין, של אחד, הזקתך, היה, וההלכה, חוצים, טעם, יודעים, כל, כש..., לטעמו, לנו, מה, מעוברת, מעריכים, מפסיד, נפח, פשוט, שאמר, שהיה, שומן, שיתכחש, שלא, שמין.

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"מתניתין הקדר" (א) - ב"ק מז ע"א

א. כמה חלקים יש במשנה?

ב. כמה מקרים יש בחלק הראשון?

ג. מה המקרה הראשון?

ד. מה הדין במקרה הראשון?

אתגר

רבנו חננאל

"שאמר לו אל תכניסם, ושברתן בהמה של בעל הבית, פטור בעל הבית. ואם הווקה בהמה של בעל הבית, בעל הקדירות חייב".

ה. איך ביאר רבנו חננאל את המשנה?

ו. מה יהיה הדין לרבנו חננאל אם בעל החצר לא ידע שהכניסו לחצרו קדרות, ולא מיחה ולא הסכים בפירוש?

ז. מה יהיה הדין לרבנו חננאל אם בעל החצר ראה שהקדר הכניס קדרות לחצרו, ושתק ולמרות שלא אמר בפירוש שמסכים? ומדוע?

ירושלמי, בבא קמא פרק ה' הלכה ב'

"הכניס קדרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ובא שור ממקום אחר ושברן פטור".

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ח. מה הדין אם נכנס שור של אדם אחר והזיק את הקדרות, האם בעל השור יהיה חייב?

ט. מה המקרה השני?

י. מה הדין במקרה השני?

הפלאה ב"ק מז ע"ב ד"ה טעמא: בא לאשמועינן דאע"ג דקיימא לן דשור פקח ביום פטור על נפילת הבור, חייב בעל הקדירות, ולא אמרינן דהוה ליה לעיוני.

יא. מה החידוש במקרה השני?

יב. מה המקרה השלישי?

יג. מה הדין שכתוב במשנה בדין השלישי?

יד. עיין בסוף המשנה ובדוק האם יש מי שחולק על הדין שכתבתה? (הקף) **כ** | **כ**

טו. אם כן, כתוב מי חולק, מה דעתו ומה טעמו?

טז. תן כותרת ראשית למשנה!

יז. תן כותרת משנה לחלק הראשון של המשנה!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"מתניתין הקדר" (ב) – ב"ק מז ע"א

א. מה המקרה הראשון בחלק השני של המשנה?

ב. מה הדין במקרה הראשון?

תפארת ישראל אות יא' (על המשניות)

בעל הבית פטור מדין מזיק, אבל אם נהנית משלם מה שנהנית.

אור שמח (על הרמב"ם) נזקי ממון פרק ג' הלכה ב'

בעל הבית פטור מלשלם אף על מה שנהנית.

ג. מה הדין אם נהנית בהמתו של בעל הבית מהפירות האם על בעל הבית לשלם מה שנהנית?

ד. היכן קרה הנזק? (הקף את הנכון) ברשות הניזק | ברשות המזיק

ה. מה המקרה השני בחלק השני של המשנה?

ו. מה הדין במקרה השני?

ז. היכן קרה הנזק? (הקף את הנכון) ברשות הניזק | ברשות המזיק

ח. איך מדובר ש"הזוקה בהן"? (ב' אפשרויות)

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ט. מה המקרה השלישי בחלק השני של המשנה?

י. היכן קרה הנזק? (הקף את הנכון) ברשות הניזק | ברשות המזיק

יא. מה הדין שכתוב במשנה בדין השלישי?

יב. עיין בסוף המשנה ובדוק האם יש מי שחולק על הדין שכתבתה?

יג. אם כן, כתוב מי חולק, מה דעתו ומה טעמו?

יד. תן כותרת משנה לחלק השני של המשנה!

"בנתניתין הקדר" (ג) - ב"ק מז ע"א - ע"ב

א. מה שני המקרים הראשונים בחלק השלישי של המשנה? (שור, כלב)

ב. מה הדין במקרים אלו?

ג. היכן קרה הנזק? (הקף את הנכון) ברשות הניזק | ברשות המזיק

לחם שמים

החידוש במשנה בכלב, שאפילו נשיכה של כלב רע שהוא מועד בכל זאת בעל הבית פטור.

שושנים לדוד

החידוש במשנה בכלב, שאפילו שאסור לגדל כלב רע, והייתי חושב שנקנס את בעל הבית ונחייב אותו בגלל שגידל כלב רע, קא משמע לן שבעל הבית פטור.

ד. היכן קרה הנזק? (הקף את הנכון) ברשות הניזק | ברשות המזיק

ה. מדוע המשנה הביאה שתי דוגמאות גם של שור וגם של כלב?

ו. מה המקרה השני בחלק השלישי של המשנה?

ז. מה הדין במקרה השני?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ח. היכן קרה הנזק? (הקף את הנכון) ברשות הניזק | ברשות המזיק

ט. מה המקרה השלישי בחלק השלישי של המשנה?

י. מה הדין שכתוב במשנה בדין השלישי?

יא. היכן קרה הנזק?

(הקף את הנכון) ברשות הניזק | ברשות המזיק

יב. מה המקרה הרביעי בחלק השלישי של המשנה?

יג. מה הדין שכתוב במשנה בדין הרביעי?

יד. היכן קרה הנזק?

(הקף את הנכון) ברשות הניזק | ברשות המזיק

טו. מה המקרה החמישי בחלק השלישי של המשנה?

טז. מה הדין שכתוב במשנה בדין החמישי? (מחלוקת)

דין כופר

פסוקים

שור תם שנגח אדם ומת.

"וכי יגזז שור את איש או את אשה ומת סקול יסקל השור ולא יאכל את בשרו ובעל

השור נקי" (שמות כא, כח)

שור מועד שנגח אדם ומת.

"ואם שור גזזו הוא בותמל שלשים והועד בבעליו ולא ישמרנו והמית איש או אשה השור

יסקל וגם בעליו יומת: אם כפר יושת עליו ונתן פדיון נפשו ככל אשר יושת עליו"

(שמות כא, כט-ל)

כופר

הכופר הוא תמורה, במקום שבעל השור יהרג הוא משלם כופר ונשאר בחיים.

תמורה של מי?

בגמרא (מסכת מכות דף ב ע"ב) מובאת מחלוקת דמי מי—תמורת מי משלם בעל השור, האם תמורת עצמו

דמי מזיק או תמורת המת-דמי ניזק.

על כל פנים לכולי עלמא הכופר הוא כפרה על בעל השור ששורו הרג אדם.

י. באר את דין "כופר"! (מתי משלמים? מי משלם? ומדוע)

יח. תן כותרת משנה לחלק השלישי של המשנה!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יט. מדוע המשנה הביאה שלושה סוגי מקרים (חלקים), הרי זה אותו רעיון בשלושתם? (תד"ה הקדר מז ע"א)

כ. באר את המושג "לא זו אף זו קתני"!

כא. באר מה עיקרון המחלוקת בין תנא קמא לרבי!

כב. האם רבי חולק רק על החלק השלישי במשנה או על כל החלקים במשנה? _____

הוראות: סמן את המזיק עם קו תחתון אחד ואת הנזק עם קו תחתון כפול.

ביאור המשנה

"רישא" דוגמא א': ראובן במקצועו הוא 'קדר' - מוכר קדרות, לראובן היה עומס בחצרו ולא היה לו מקום היכן לאכסן את קדרותיו, הוא ניגש לחצרו של שכנו שמעון והניח את קדרותיו שם ללא שביקש רשות משמעון. **(גידון א')** פרתו של שמעון ראתה את הקדרות והתחילה לשחק בהם, בעטה בהם, התיישרה עליהם, וכך נשברו הרבה מקדרותיו של ראובן. ראובן בא ורואה את הנזק שעשתה לו פרתו של שמעון. והוא תובע את שמעון שישלם לו את הנזק. הדין הוא ששמעון פטור מלשלם, היות וראובן הכניס את קדרותיו לרשות המזיק ללא רשותו.

(גידון ב') ויתרה מזאת אם פרתו של שמעון נפצעה בגלל הקדרות מחוייב ראובן לשלם לשמעון על הנזק (נזק ברשות הניזק).

(גידון ג') אבל אם שמעון נתן רשות לראובן לאכסן את קדרותיו בחצרו, ופרתו הזיקה אותם מחוייב שמעון לשלם לראובן על הקדרות שהזיקו זו שיטת תנא קמא.

רבי סובר ששמעון לא יהיה חייב לשלם לראובן על הקדרות שנשברו אלא אם כן קיבל שמעון על עצמו לשמור על קדרותיו של ראובן אבל אם רק נתן לו רשות לאכסן אותם בחצרו יהיה פטור מלשלם לו אם הזיקו הקדרות על ידי פרתו של שמעון.

"אמצעיתא" דוגמא ב': לראובן היה עומס בחצרו ולא היה לו מקום היכן לאכסן את פירותיו, הוא ניגש לחצרו של שכנו שמעון והניח את פירותיו שם ללא שביקש רשות משמעון.

(גידון א') פרתו של שמעון הריחה ריח של פירות טריים ועסיסיים, ניגשה ואכלה מהם. ראובן מגיע ורואה את הנזק שעשתה לו פרתו של שמעון שאכלה לו הרבה פירות. הוא בא ותובע את שמעון שישלם לו את הנזק. הדין הוא ששמעון פטור מלשלם, היות וראובן הכניס את פירותיו לרשות המזיק ללא רשותו.

(גידון ב') ויתרה מזאת אם הפרה נפגעה בגלל שאכלה הרבה פירות, או שהחליקה בגלל הפירות (לשיטת רב בגמרא) מחוייב ראובן לשלם לשמעון על הנזק (נזק ברשות הניזק).

(ג' דון ג') אבל אם שמעון נתן רשות לראובן לאכסן את פירותיו בחצרו, ופרתו הזיקה אותם מחוייב שמעון לשלם לראובן על הפירות שהזיקו זו שיטת תנא קמא.

רבי סובר ששמעון לא יהיה חייב לשלם לראובן על הפירות שנאכלו אלא אם כן קיבל שמעון על עצמו לשמור על פירותיו של ראובן אבל אם רק נתן לו רשות לאכסן אותם בחצרו יהיה פטור מלשלם לו אם הזיקו הפירות על ידי פרתו של שמעון.

"סיפא" דוגמא ג': ראובן היה צריך לצאת לכמה סידורים, הוא לא רצה להשאיר את שורו לבד בבית ולכן הוא ניגש לחצרו של שכנו שמעון והכניס את שורו שם ללא שביקש רשות משמעון.

(ג' דון א') שורו של שמעון רואה אורח בלתי קרוא בחצר שלו, הוא לא הסכים לכך ולכן בא ונגח את שורו של ראובן. או שכלבו של שמעון נשך את שורו של ראובן. ראובן מגיע ורואה את הנזק שעשה לשורו שורו כלבו של שמעון. והוא תובע את שמעון שישלם לו את הנזק. הדין הוא ששמעון פטור מלשלם, היות וראובן הכניס את שורו לרשות המזיק ללא רשותו.

(ג' דון ב') ויותר מזה אם שורו של ראובן נגח את שורו כלבו של שמעון, מחוייב ראובן לשלם לשמעון על הנזק (נזק ברשות הניזק).

(ג' דון ג') כמו כן אם שורו של ראובן נפל לתוך בור מים בחצרו של שמעון והבאיש את מימיו ראובן חייב לשלם לשמעון על המים.

וכן אם אביו של שמעון או בנו של שמעון היו בחצר, ושורו של ראובן נגח אותם והרג אותם ראובן יצטרך לשלם כופר (אם השור מועד).

(ג' דון ד') אבל אם שמעון נתן רשות לראובן להכניס את שורו לחצרו, ושורו כלבו של שמעון הזיק לשורו של ראובן, מחוייב שמעון לשלם לראובן על הנזק שהזיקו לשורו שורו כלבו זו שיטת תנא קמא.

רבי סובר ששמעון לא יהיה חייב לשלם לראובן על הנזק שהזיקו לו שורו כלבו של שמעון אלא אם כן קיבל שמעון על עצמו לשמור על שורו של ראובן אבל אם רק נתן לו רשות להכניס אותו בחצרו יהיה פטור מלשלם לו אם הזיק השור על ידי שורו כלבו של שמעון.

הסתירה במושג? – ב"ק מז ע"ב

א. מה הגמרא מנסה לברר בקטע "טעמא"?

ב. מה המקרה השני בחלק הראשון של המשנה?

ג. מה הדין במקרה כזה?

ד. מה יהיה הדין אם הכניס את הקדרות ברשות והזקה בהן בהמתו של בעל הבית?

ה. האם תשובתך לשאלה די היא לשיטת ת"ק או רבי או לכולי עלמא?

נמק את תשובתך!

ו. מה המקרה השלישי בחלק הראשון של המשנה?

ז. מה הדין במקרה כזה? (רק מה שכתוב במשנה!)

ח. האם תשובתך לשאלה ז' היא לשיטת ת"ק או רבי או לכולי עלמא?

נמק את תשובתך!

ט. בסוף המשנה מובאת דעתו של רבי, הסבר את דעתו של רבי בלשונך!

י. מה הסתירה לכאורה שיש במשנה?

יא. באר לאיזה מקרה מתכוונת הגמרא במשפט: "רישא וסיפא רבי ומצעיתא רבנן?!"

רישא: _____

מצעיתא: _____

סיפא: _____

רישא

- הקדר שהכניס קדרותיו לחצר בעל הבית שלא ברשות ושברה בהמתו של בעל הבית פטור ואם הוזקה בהן בעל הקדרות חייב

מצעיתא

- ואם הכניס ברשות בעל החצר חייב הכניס פירותיו לחצר בעה"ב שלא ברשות ואכלתן בהמתו של בעל הבית פטור ואם הוזקה בהן בעל הפירות חייב ואם הכניס ברשות בעל החצר חייב הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות ונגחו שורו של בעל הבית או שנשכו כלבו של בעל הבית פטור נגח הוא שורו של בעל הבית חייב נפל לבורו והבאיש מימיו חייב היה אביו או בנו לתוכו משלם את הכופר ואם הכניס ברשות בעל החצר חייב

סיפא

- רבי אומר בכולן אינו חייב עד שיקבל עליו לשמור

יב. תן כותרת לסוגיא!

סיכום:

הקדר שהכניס קדרותיו לחצר בעל הבית **ברשות** והוזקה בהם בהמתו של בעל הבית בעל הקדרות פטור ולא אומרים שבעל הקדרות קיבל על עצמו אחריות אם תנזק בהמתו של בעל הבית מקדרותיו
כרבי שסובר שכל עוד שאדם לא קיבל על עצמו במפורש שמקבל אחריות לשמור על חפץ, אין לו אחריות עליו.

הקדר שהכניס קדרותיו לחצר בעל הבית **ברשות**, ובהמתו של בעל הבית הזיקה את הקדרות, בעל הבית חייב.
כרבנן שגם אם אדם לא קיבל על עצמו אחריות במפורש היות והסכים שיכניסו לחצרו הוא כבר מתחייב באחריות החפץ.

קושי ראשון,

שבאותו חלק במשנה יש סתירה פעם סתמא כרבי (מקרה ראשון)
 ופעם סתמא כרבנן (מקרה שני)

קושי נוסף,

בסוף המשנה כתוב "רבי אומר בכולן אינו חייב עד שיקבל עליו בעל הבית לשמור" אם כן איך יתכן שרבי מדבר בסתמא ברישא ואחר כך רבנן מדברים ושוב פעם רבי מדבר במפורש בסיפא, מן הראוי היה שרבי יסיים את דבריו ואחר כך יבאו דברי חכמים

תירוץ רבי זירא – ב"ק מז ע"ב

א. מה הסתירה שיש לכאורה במשנה?

תברא. קשה אהדלי רישא וסיפא דת"ק ומי ששנה זו לא שנה זו ותנאי היא אליבא דרבנן
מר סבר פליגי רבנן עליה דרבי ומר סבר לא פליגי:

ב. איך יישב רבי זירא?

ג. לפי רבי זירא כמה דעות יש במשנה?

ד. לפי רבי זירא כמה דעות יש בדעת חכמים?

ה. באר את המילה "תברא"!

תירוץ רבא – ב"ק מז ע"ב

א. מה הסתירה שיש לכאורה במשנה?

ב. איך יישב רבא? (העתק את לשון הגמרא)

ג. לפי רבא כמה דעות יש במשנה? ומי הם בעלי הדעות?

ד. לפי רבא כמה דעות יש בדעת חכמים?

ה. לפי רבא מה יהיה אם הכניס ברשות והזקה בהם בהמתו של בעל הבית?

מדוע?

ו. לפי רבא מי מקבל על עצמו שמירה - "אחריות"?

ז. איך לרבנן הוא מקבל על עצמו אחריות?

ח. מה ההבדל לרבא בין בעל הבית לבעל הקדרות בקבלת האחריות? ומה הטעם להבדל?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"הכנים פירותיו" – ב"ק מז ע"ב

א. על איזה מקרה במשנה מתייחסת הגמרא? (עיין רש"י ד"ה לא שנו)

ב. מה המקרה?

ג. מה הדין?

ד. באר איך "והזקה"? (בי אפשרויות)

ה. לפי רב איך הזקה הבהמה?

ו. לפי רב באיזה מקרה בעל הפירות יהיה פטור כשהזקה? (עיין ברש"י ד"ה אבל אכלה)

מדוע הוא פטור?

ז. תן כותרת לסוגיא!

"מחלוקת רב ורב ששת" – ב"ק מז ע"ב

א. איך ביאר רב את המקרה "הזקה בהן"?

ב. מי חולק על רב?

ג. איך התבטא רב ששת על דברי רב? (העתק את לשון הגמרא)

שו"ת חוות יאיר תשובה קנב'

"באשר בכמה דוכתי אמר רב ששת עליו (על רב – ש"ם) כד ניים ושכיב אמר רב להא שמעתתא כמבואר במסכת יבמות דף נד ע"ב, ודף קט ע"ב, ובבא קמא דף מז ע"ב, ודף סה ע"א, ודף סז ע"ב, ונדה דף ס ע"א, ובכורות דף כג ע"ב. מכל מקום האמת יעשה דרכו כי מאמר כד ניים ושכיב אינו לגנאי אלא שבח גדול ומופלג שלפי מעלתו ומדרגתו של רב אי אפשר לומר עליו שטעה בטעות כזה אם לא שאמרו כד ניים ושכיב. ולא אמר כד שכיב וניים כמו שכתבו התוספות בפרק ע"פ שיש תרי גוונא תנומה אחד בתחילת השינה ואחת בסופו והנה זו שבסופה אף על פי שיטעה במאמרו מאחר שמתעורר והולך מרגיש אחר כך בטעותו וחוזר בו מה שאין כן בדניים ואחר כך שכיב".

באר את המשפט! (ע"פ החוות יאיר)

קושייתו של רב ששת

ד. מה המקרה שמובא בברייתא?

ה. מה הדין?

רש"י ד"ה רבא רבא מליעא דף לא ע"א

"אבל ידי שמים לא ילא עד שיסלם ... וכיון דרמו תשלומין עליה לא ילא ידי חובתו עד שיסלם, אי נמי אי תפוס לא מפקינן מיניה כך שמעתי מפי מורי הזקן ויש דוגמתו בב"ק בפרק מרובה (דף ע:): וסם מפורס יותר והביא לי מורי ראייה על זה".

ו. מה הנפקא מיניה שחייב בדיני שמים? (2)

ז. מה מדייקת הגמרא מהמקרה שהובא בברייתא?

ח. מה הקושיא שיש על רב מהדיוק מהברייתא?

ט. תירוץ הראשון של הגמרא:

מה הדין אם שם פירות בפני בהמת חבירו ואכלה ומתה? _____

מה הדין אם שם רעל בפני בהמת חבירו ואכלה ומתה? _____

מדוע הברייתא הביאה דווקא דוגמא של רעל?

י. תירוץ השני של הגמרא:

מה הדין אם שם פירות בפני בהמת חבירו ואכלה ומתה? _____

מה הדין אם שם רעל בפני בהמת חבירו ואכלה ומתה? _____

באיזה סוג רעל מדברת הברייתא? _____

פרט מה יהיה הדין אם שם רעל ממש בפני בהמת חבירו ואכלה ומתה?

יא. מה ההבדל שיוצא מבין שני תירוצי הגמרא?

"מיתבי האשה" – ב"ק מז ע"ב

א. על מי הגמרא מקשה "מיתבי" כאן? _____

ב. מה הוא אמר?

ג. מה המקרה הראשון שמוכא ב"מיתבי"?

מה הדין? _____

ד. מה המקרה השני שמוכא במיתבי?

מה הדין?

ה. מאיזה מקרה הקושיא?

ו. מה הקושיא?

ז. איך הגמרא יישבה?

ח. מה הגמרא מקשה על המקשן? (העתק את לשון הגמרא)

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ט. באר את קושיית הגמרא על המקשן?

י. מדוע יש יותר קושיא על רב מהמיתבי יותר מהמשנה?

יא. מה יענה רב על כך?

יב. תן כותרת לסוגיא!

באורי מילים – ב"ק מז ע"ב (א)

א. באר את המילים! (ניתן להיעזר בתרמילון)

טעמא =	_____
דשלא =	_____
מיחייב =	_____
אמרינן =	_____
קבולי =	_____
קביל =	_____
נטירותא =	_____
מני =	_____
בסתמא =	_____
עליה =	_____
אימא =	_____
אתאן =	_____
דאמרי =	_____
נמי =	_____
ותו =	_____
מזיעתא =	_____
תברא =	_____

תרמילון:
 (ה)טעם,
 אומרים,
 אמצע,
 באנו \ כשיטת,
 בסתם \ לא במפורש,
 גם,
 ועוד,
 חייב,
 מקבל,
 עליו,
 קיבל,
 שאומרים,
 שבור אותה,
 שלא,
 שמירה \ אחריות,
 תקרא \ אמור.

תרשים סוגית הכנים פירותיו – ב"ק מז ע"ב

מקרה ודין המשנה בהכניס פירותיו והוזקה בהן
בהמתו של בעה"ב

אוקימתת רב וטעמו

שיטת רב ששת

ראיית רב ששת מנותן סם המות בפני בהמת חבירו

דיחוי ראשון

דיחוי שני - ונ"מ בין הדיחויים

קושיא על רב מהאשה שנכנסה לטחון

תשובת רב
ומשא ומתן בין המקשן לתרצן בגמרא

קושיא על רב מהכניס שורו

תשובת רבא לשיטת רב

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"תא שמע הבנים" – ב"ק מז ע"ב

א. על מי מקשה הגמרא כאן? ועל מה?

_____

ב. מה המקרה הראשון?

_____

_____

מה הדין?

_____

ג. מה המקרה השני?

_____

_____

מה הדין?

_____

רש"י ד"ה ומתרת צבא מליעא דף ל ע"א

ומתרת. חולי מעיים וקורין אותו ריול"ר מוליאה רעי כלול כמים והחטין קסין לה:

ד. מה פירוש "והתריז"?

_____

ה. מאיזה מקרה הקושי?

_____

ו. מה מתרץ רבא?

_____

_____

ז. היכן כבר ראינו שרבא אמר את אותו יסוד?

_____

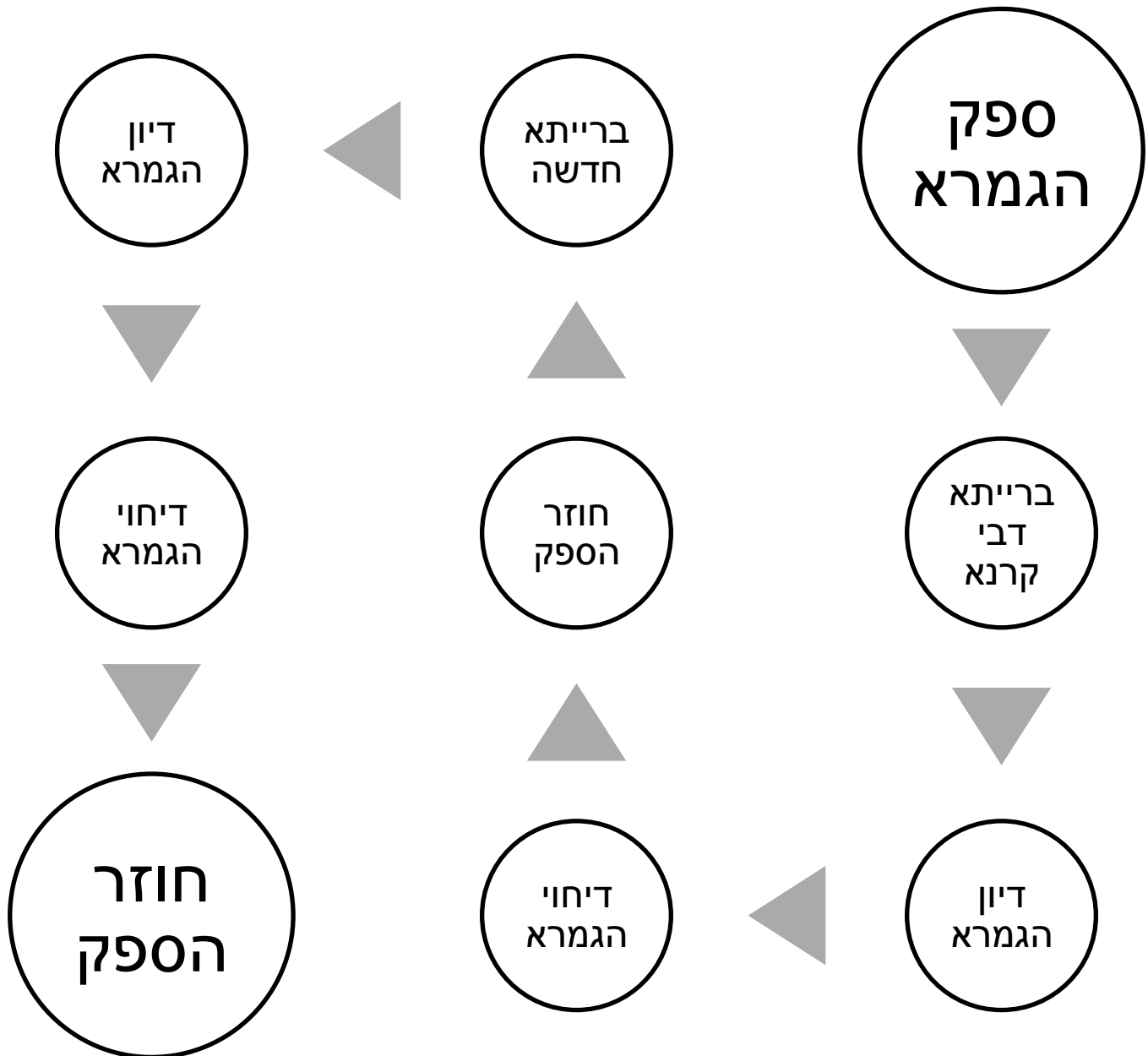
_____

"באורי מילי" - ב"ק מז ע"ב (ב)

הוראות: מתח קו בין המילה לביאורה!

שנינו \ למדו (מדובר במשנה)	•	•	שנו
שזה	•	•	דלא
שלא	•	•	דהיינו
שאוכלת	•	•	דאכלה
עשויה (רגילה)	•	•	עבידא
סוג של עשב רעיל	•	•	באפרזתא
היה	•	•	להא
כש...	•	•	כי
ישן	•	•	ניים
ושכב	•	•	ושכיב
ואם תרצה	•	•	ואיבעית
השמועה (החידוש)	•	•	שמעתא
לזה \ לזאת	•	•	הוה
גם	•	•	נמי
בא להשמיע לנו (ללמד אותנו)	•	•	קמ"ל - קמשמע לן
אמור	•	•	אמינא
אמרתי	•	•	אמרי
אמרו	•	•	אימא

תרשים הסוגיא "איבעיא להו" מז ע"ב - מנח ע"א

"איבעיא להו" – ב"ק מז ע"ב

א. העתק את ספק הגמרא!

ב. באר את ספק הגמרא!

ג. לשיטת מי הספק של הגמרא רבי או רבנן? (רש"י)

ד. בסוגיא הקודמת סברת רב שהיה לה שלא תאכל, האם הסוגיא היא כרבי או כרבנן?

ה. מה ההבדל בין הסוגיות מדוע שם לא מעמידים כרבי וכאן מעמידים גם כרבי?

כשיש ספק לגמרא, ספק שהתעורר בבית המדרש בדרך כלל הגמרא תנסה לפשוט את הספק מברייתא, ולא ממשנה. היות ואם הדין כתוב במפורש במשנה.

ו. איך הגמרא מנסה לפשוט ספקות?

ז. מהיכן הגמרא כאן מנסה לפשוט את הספק?

ח. העתק את הברייתא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ט. השלם את הטבלה!

סיפא	רישא	
<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	<hr/> <hr/> <hr/> <hr/>	מקרה
<hr/> <hr/>	<hr/> <hr/>	דין

י. מה ההבדל בין מה שכתוב בברייתא לבין מה שכתוב במשנתנו?

יא. איך מהברייתא ניתן לפשוט לכאורה את הספק?

יב. תן כותרת לסוגיא!

"דיון על הברייתא" – ב"ק מז ע"ב – מח ע"א

א. העתק את הברייתא!

ב. האם בברייתא כתוב מי חייב, ומי פטור?

ג. בהתחלה איד מבינה הגמרא למי הכוונה בברייתא: "חייב", "פטור"?

ד. מדוע ברישא בעל החצר פטור?

ה. מדוע בסיפא בעל החצר חייב?

ו. לפי זה איד יש ראייה לספק שלנו מהברייתא?

ז. איד מסבירה הגמרא למסקנא את הברייתא למי הכוונה: "חייב", "פטור"?

ח. מה השאלה שיש לפי הסבר זה?

ט. איד מיישבת הגמרא?

י. באר את המושג: "שן ברשות הניזק"!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יא. מה דין שן ברשות הניזק?

יב. באר את המושג: "שן ברשות הרבים!"

יג. מה דין שן ברשות הרבים?

יד. איך כאן זה נהיה חצר הניזק הרי זו לא רשות הניזק?

טו. איך כאן זה נהיה רשות הרבים הרי זו לא רשות הרבים?

טז. מדוע ברישא בעל השור פטור?

יז. מדוע בסיפא בעל השור חייב?

יח. מה יהיה דין בעל החצר ברישא ובסיפא?

מדוע?

יט. לפי זה האם יש ראייה מהברייתא לספק שלנו? ומדוע?

כ. תן כותרת לסוגיא!

"באורי מילים" – ב"ק מז ע"ב – מז ע"א

הוראות: מתח קו בין המילה לביאורה!

יש	•	•	איבעיא
אמרו	•	•	איכא
הוקשה \ הסתפקו	•	•	אמרי
ואם	•	•	בנזיקין
מהעולם (מגורם חיצוני)	•	•	דבי
אולי (נאמר)	•	•	דלמא
של עצמו (מחמתו)	•	•	דנפשיה
של בית (בישיבתו)	•	•	דעלמא
שקיבל	•	•	דקביל
שמירה (אחריות לשמור)	•	•	דתני
נעשה	•	•	הויא
איפה (מתי \ בזמן)	•	•	היכא
בסדר נזיקין	•	•	ואי
מי	•	•	לאו
על עצמו	•	•	להו
מה הדין	•	•	מאי
לא	•	•	מאן
מה	•	•	מהו
ששנה	•	•	נטירותא
להם	•	•	עליה

"תא שמע" – ב"ק מח ע"א

א. מה ספק הגמרא כאן?

ב. למה הגמרא מביאה את הברייתא "תא שמע"?

ג. העתק את הברייתא!

ד. השלם את הטבלה!

סיפא	רישא	
		מקרה
		דין

ה. איך אפשר לפשוט את הספק מהברייתא?

ו. תן כותרת לסוגיא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"דיון על התא שמע" – ב"ק מח ע"א

א. העתק את התא שמע!

ב. האם בתא שמע כתוב מי "חייב", ומי "פטור"?

ג. בהתחלה איך מבינה הגמרא למי הכוונה בברייתא: "חייב", "פטור"?

ד. לפי זה איך יש ראייה לספק שלנו מהברייתא?

ה. איך מסבירה הגמרא את הברייתא למי הכוונה: "חייב", "פטור"?

ו. מה השאלה שיש לפי הסבר זה?

ז. לפי איזה מאן דאמר מעמידה הגמרא את התא שמע?

ח. באר את המושג: "קרן ברשות הניזק!"

"שור המזיק ברשות הניזק כיצד נגח נגף נשך רבץ בעט ברשות הרבים משלם חצי נזק ברשות

הניזק רבי טרפון אומר נזק שלם וחכמים אומרים חצי נזק" (ב"ק כד:)

ט. מה דין קרן ברשות הניזק? (מחלוקת)

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

י. מתי זה נקרא כאן שנוק קרן קרה ברשות הניזק?

יא. מתי זה נקרא כאן שנוק קרן קרה ברשות הרבים?

יב. לפי זה מה הכוונה "פטור" ו"חייב" בתא שמע?

יג. לפי זה האם יש ראייה מהברייתא לספק שלנו? ומדוע?

יד. תן כותרת לסוגיא!

טו. האם ספק הגמרא נפשט למסקנא?

טז. איך הרמב"ם פסק בספק הגמרא? ומדוע?

הרא"ש בסימן ד' פסק שהיות והבעיא לא נפשטה לכן אין להוציא ממון מספק.

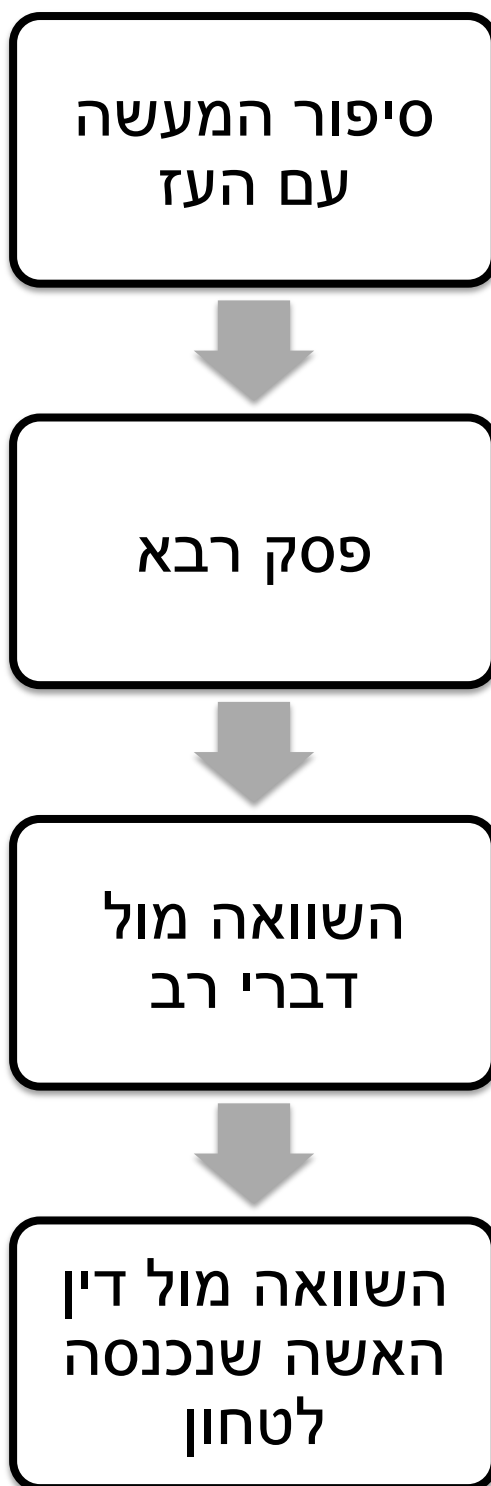
המאירי כתב שהיות והפשטות של הברייתות היא שמקבל על עצמו גם נטירותא דעלמא לכן

יהיה חייב.

יז. איך פוסקים למעשה בספק הגמרא?

תרשים הסוגיא "ההוא ברחא" ב"ק מה ע"א

"ההוא ברחא" – ב"ק מח ע"א

א. העתק את הסיפור עם הברחא!

ב. באר את הסיפור!

ג. איך מת העוז?

ד. איך פסק רבא?

ה. מדוע הגמרא חושבת שרבא חולק על רב?

ו. איך הגמרא מיישבת את פסק רבא עם דין רב?

ז. תן כותרת לסוגיא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"השוואה עם דין האשה שנכנסה לטחון" – ב"ק מח ע"א

א. תמצת את הסיפור עם העו, ופסק רבא!

ב. העתק את הברייתא "האשה שנכנסה לטחון"!

ג. השלם את הטבלה, לפי ההתנגשות בין פסק רבא לברייתא!

האשה שנכנסה לטחון	סיפור העו	הסתירה לכאורה בין פסק רבא לברייתא
		מקרה (על פי הדיוק)
		דין

ד. מה ההתנגשות לכאורה בין פסק רבא לדין הברייתא?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ה. איך מיישבת הגמרא את פסק רבא עם דין הברייתא?

ו. מדוע בסיפור עם העז האשה צריכה יותר צניעות מאשר בטחינה?

ז. איך נפסקה ההלכה במשנה כרבי או כרבנן?

ח. מה שיטת רבא באדם שנכנס ברשות האם מקבל על עצמו שמירה על בהמות בעל הבית או לא?

הוכח את דבריך!

ט. מי מקבל אחריות לשמור במקרים הבאים:

שניהם מצויים בחצר?

רק בעל החצר נמצא בחצר?

רק בעל הפירות נמצא בחצר?

י. תן כותרת לסוגיא!

"באורי מילים" – ב"ק מח ע"א

הוראות: באר את המילים! (היעזר בתרמילון)

_____ = למיפא	_____ = דמרי	_____ = אדרב
_____ = לשלומי	_____ = דעלתה	_____ = איתתא
_____ = מידי	_____ = ההיא	_____ = אמרי
_____ = מסלקי	_____ = הויא	_____ = אתא
_____ = מרוותא	_____ = הכא	_____ = בההוא
_____ = נטירותא	_____ = הכי	_____ = ביתא
_____ = נפשיהו	_____ = הלכך	_____ = בעי
_____ = עלה	_____ = השתא	_____ = בעיא
_____ = עליה	_____ = התם	_____ = ברחא
_____ = פליגא	_____ = ומאי	_____ = דאמר
_____ = צניעותא	_____ = ומית	_____ = דביתא
_____ = קביל	_____ = ועליה	_____ = דבעיא
_____ = רמי	_____ = חביל	_____ = דחצר
_____ = רמיא	_____ = טעמא	_____ = דידה
_____ = שנא	_____ = לימא	_____ = דידיה
	_____ = ללישא	_____ = דמי

תרמילון:

אותה \ הייתה | אמרו | אשה | את שווי | בא | באותו | בית | הבית | החצר | היה | כאן | כך | עז | עצמה | עצמו | צריד | צריכה | שאמר | שונה | עכשיו \ כאן | לכן | מוטלת | מוטלת | קיבל | על עצמו | צניעות | בעל | שם | ומה | ומת | ועליו | נתחמם \ נחלה | הטעם | חולקים | כלום | לאפות | לבצק | לשלם | מסתלק | נאמר | עליה | עצמו | שמירה | על רב | של בעל | שעלתה \ שנכנסה | שצריכה.

תרשימים המוגיז "הכנים שורו" מח ע"א - ע"ב

שלושת דיני רבא

הכניס שורו לחצר
בעה"ב וחפר בה בורות

הכניס שורו לחצר
בעה"ב והזיק

נכנס לחצר בעה"ב
שלא ברשות והזיק.

קישור דין רבא
ורב פפא לשיטתם

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"שור שחפר בורות" – ב"ק מח ע"א

א. העתק את דין רבא (הראשון) מהגמרא!

ב. הכניס שורו לחצר בעל הבית שלא ברשות והשור חפר בור, ונפל שם שור ומת.

מי חייב על נזק השור המת?

מי חייב על הנזק שקרה לחצר?

ג. באיזה מקרה מדובר שבעל החצר חייב, הרי בור ברשות היחיד פטור?

ד. מה דין שור שחפר בור ברשות הרבים, ונפל שם שור ומת?

מדוע?

ה. מדוע כששור חופר בור ברשות הרבים הבעלים שלו פטורים, וכששור חפר בור בחצר חבירו, ובעל

החצר הפקיר את חצירו שזה הופך להיות רשות הרבים, בעל החצר (לשעבר) חייב?

ו. תן כותרת לסוגיא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"הכנים שורו והזיק" – ב"ק מח ע"א

א. העתק את דין רבא (השני) מהגמרא!

ב. באר את המקרה "והזיק את בעל הבית!"

ג. באר את המקרה "או בעל הבית הוזק בו!"

ד. מה הדין אם רבץ והזיק, לפי ההוה אמינא של הגמרא?

ה. איך מבינה הגמרא בהתחלה את המקרה של "רבץ" (2)?

ו. מה מקשה על כך הגמרא?

ז. איך מיישב רב פפא, איך מדובר ב"רבץ"?

מדוע פטור?

לשיטת מי פטור?

ח. מתי נטנפו כליו של בעל הבית?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ט. האם בעל השור יהיה חייב גם על נזקי הגוף שאירעו לבעל הבית? (לשיטת רש"י)

ומה הדין לשיטת ר"י בתוספות ד"ה "וטינפוי"?

י. הסבר את הדרשה "איש בור ולא שור בור"!

יא. מדוע לא אומרים כאן את הדרשה "איש בור ולא שור בור"? (רש"י)

יב. מה ההבדל בין מי ששור חפר בור בחצירו והפקיר את חצירו שחייב, לבין מי ששורו חפר בור ברשות

הרבים או מי שנקשר דליל ברגל התרנגול שלו והזיק? (רש"י)

יג. מתי תקלה נחשבת ל"בור"? (מחלוקת)

יד. איך למסקנא דין רבא מתיישב גם לשיטת רב?

טו. תן כותרת לסוגיא!

"נכנס לחצר בעל הבית" – ב"ק מח ע"א – ע"ב

א. העתק את דין רבא (השלישי) מהגמרא!

ב. העתק את דברי רב פפא וטעמו מהגמרא!

ג. האם רב פפא חולק על רבא או שמסביר את דברי רבא? _____

ד. הבא ראיה לדבריך מהמשך הסוגיא!

ה. מה דין הנכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות והזיק את בעל הבית? _____

ו. מה דין הנכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות ובעל הבית הוזק בו? _____

ז. איך "הזיק"?

ח. איך "הוזק"?

ט. איך הסביר רב פפא את הדין "הזיקו בעל הבית, פטור"?

י. מה טעמו של רב פפא?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יא. השלם את הטבלה! (פרט מי חייב ומי פטור)

דין		מקרה
רבא לפי הסבר רב פפא	רבא לפי ההוה אמינא	
		נכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות ובעל הבית הזיק לו ובעל הבית ידע שהוא בחצירו
		נכנס לחצר בעל הבית שלא ברשות ובעל הבית הזיק לו ובעל הבית לא ידע שהוא בחצירו

יב. לאיזה דין מקשרת הגמרא את דין רבא ורב פפא כאן?

יג. מה נקרא "שניהם ברשות"? (3)

יד. מה נקרא "שניהם שלא ברשות"?

טו. מה נקרא "הזיקו"?

טז. מה נקרא "הזוקו"?

יז. מה הדין אם הזיקו זה את זה כששניהם ברשות או ששניהם שלא ברשות?

יח. מה הדין אם הזוקו זה בזה כששניהם ברשות או ששניהם שלא ברשות?

יט. לפי דיוק הגמרא מה יהיה הדין אם אחד ברשות והשני שלא ברשות והזיקו זה את זה?

כ. לפי דיוק הגמרא מה יהיה הדין אם אחד ברשות והשני שלא ברשות והזוקו זה בזה?

כא. מה התנאי לכך? (רש"י ד"ה דברשות פטור)

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

כב. איך דין זה קשור לדין רבא ורב פפא שבסוגייתנו?

כג. תן כותרת לסוגיא!

שניהם ברשות		שניהם ברשות	
כגון:		כגון:	
הזיקו זה את זה			
כגון:			
דין:		דין:	
הוזקו זה בזה			
כגון:			
דין:		דין:	
זה ברשות וזה שלא ברשות			
הזיקו זה את זה			
שלא ברשות		ברשות	
דין:		דין:	
הוזקו זה בזה			
שלא ברשות		ברשות	
דין:		דין:	

"באורי מילים" – ב"ק מח ע"א – ע"ב

הוראות: באר את המילים! (היעזר בתרמילון)

_____ = יכרה	_____ = איכא
_____ = כיון	_____ = אמרי
_____ = כמאן	_____ = אמרן
_____ = לאזוקי	_____ = אפקורי
_____ = לאפוקי	_____ = בורות
_____ = להאיך	_____ = ביה
_____ = להו	_____ = דאית
_____ = לטעמייהו	_____ = דהויא
_____ = ליה	_____ = דכרייה
_____ = לית	_____ = דלא
_____ = למימר	_____ = דמי
_____ = למלוייה	_____ = דמפקר
_____ = מאי	_____ = דרבץ
_____ = מ"ט	_____ = הוה
_____ = מערות	_____ = הכא
_____ = נהי	_____ = הניחא
_____ = קא מלייה	_____ = ואודו
_____ = רבץ	_____ = ואיתימא
_____ = רשותא	_____ = ומשום
_____ = שיחין	_____ = טעמא
	_____ = ידע

תרמילון:

אין | אמרו | אמרנו (מדובר) | בו | דומה | הגם \ אפילו | הטעם | היה | היות | התיישב | ובגלל | והולכים | ויש אומרים | זה נוח (מסתדר) | חפירה בור עם קירוי | חפירה מלבנית לעומק | חפירה עגולה לעומק | יודע | יחפור | יש | כאן | כמי | להוציאני | להזיקני | להם | לו | לומר | לטעמם | למלאותו | לשני | מה | מה הטעם | מילא אותו | מפקיר | רשות | שהתיישב | שיש | שכרה | שלא | שמפקיר | שנעשה.

תרשים הסוגיא "נפל לבור והבאיש מימיו" – מח ע"ב

המקרה במשנה
"נפל לבור
והבאיש מימיו"

אוקימתת רבא
בהוה אמינא

הקושי
שבאוקימתא זו

מחלוקת רב
ושמואל בסתם
תקלה מתי יש
לה גדר דין בור

אוקימתת רבא
במסקנא

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"הבאיש מימיו מתי?" – ב"ק מח ע"ב

א. על איזה מקרה במשנה חוזרים דברי רבא?

ב. איך רבא העמיד את המקרה?

ג. מה הטעם של רבא שמעמיד דווקא כך את המשנה?

ד. פרט בבירור שעושה הגמרא האם דברי רבא הם לכולי עלמא או לא? ומדוע?

ה. איך רבא מעמיד את המשנה למסקנא?

ו. מה הטעם שרבא מעמיד דווקא כך את המשנה?

ז. בהוה אמינא מאיזה דין היה פטור?

ח. במסקנא מאיזה דין היה פטור?

ט. תן כותרת לסוגיא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

י. מלא בסוגריים: מקרה, דין, טעם.

המקרה במשנה: במשנה למדנו (____) הכניס שורו לחצר חבירו שלא ברשות, ונפל לבור והבאיש מימיו חייב, הגמרא כאן תביא את דברי רבא שמבאר באיזה אופן מדובר. בגמרא ישנם שתי נוסחאות מה רבא ביאר, נוסחה של ההוה אמינא שנדחתה, ונוסחה של המסקנה.

האוקימתא בהוה אמינא:

אמר רבא כל מה שהמשנה (____) חייבה את בעל השור זה דווקא אם הבאיש את המים בשעת נפילה, (____) משום שאז בעל השור נחשב למזיק. אבל (____) אם המים הבאישו לאחר שהשור נפל ומת בבור ואז הבאישו המים, (____) פטור בעל השור. שואלת הגמרא מאי טעמא - מה הטעם שפטור בעל השור אם הבאישו המים לאחר שהשור נפל בבור?

עונה הגמרא משום (____) שאם המים הבאישו לאחר מיתת השור אז השור נחשב לבור, והמים נחשבים לכלים שניזוקו בבור, והרי כבר למדנו שכלים שניזוקו בבור, פטור בעל הבור ("שור" - ולא אדם, "חמור" - ולא כלים), ולכן גם כאן יהיה פטור בעל השור מלשלם על המים במקרה שהשור נפל לבור ומת, ואחר כך הבאישו המים, והטעם: משום שהשור נחשב לבור, והמים לכלים, וכלים שניזוקו בבור פטור.

דיחוי הגמרא:

מקשה הגמרא כל ההסבר הזה של רבא טוב לשיטת שמואל שכל תקלה נחשבת לבור ולכן גם כאן נחשיב את השור המת לבור, אבל לשיטת רב שכדי שתקלה תחשב לבור צריך בעל התקלה להפקיר אותה, הרי כאן בעל השור לא הפקיר את נבלת השור, ואם כן אין זה בור, ומדוע נפטור את בעל השור-בור מלשלם על הכלים-המים שניזוקו?

האוקימתא למסקנא:

אמר רבא כל מה שהמשנה (____) חייבה את בעל השור זה דווקא אם הבאיש את המים מגופו, כגון: שהשור היה מלוכלך בטיט ובצואה, (____) משום שאז בעל השור נחשב למזיק. אבל (____) אם המים הבאישו מסירחון הנבילה, (____) פטור בעל השור, משום (____) שזה גרמא, וגרמא בניזקין פטור.

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

באורי מילים "נפל לבור" – ב"ק מח ע"ב

א. מתח קו בין המילה לביאורה!

מדובר	•	•	אי
יש	•	•	איכא
בעולם	•	•	איתמר
מה הטעם?	•	•	בעלמא
שהסריח	•	•	גרמא
שיפקיר	•	•	דמפקר
כך	•	•	הוי
זה נעשה \ יש לזה דין	•	•	הכי
לומר	•	•	הניחא
מה	•	•	ליה
זה נוח \ מתיישב	•	•	למימר
לו	•	•	מאי
נאמר	•	•	מ"ט
גורם	•	•	שהבאיש
אם	•	•	שנו

תרשים הסוגיא "היה אביו" – ב"ק מה ע"ב

"היה אביר" – ב"ק מח ע"ב

א. מה המקרה במשנה?

ב. מה הדין שכתוב במשנה?

ג. איזה שור מחייב את בעליו בתשלום כופר?

ד. מה דין שור תם שהרג את הנפש?

ה. מה דין שור מועד שהרג את הנפש?

ו. איך יכול להיות שור שמועד להרוג בני אדם, הרי כבר הרגו אותו בפעם הראשונה?

ז. באר את קושיית הגמרא: "ואמאי הא תם הוא?"

ח. איך רב יישב את הקושיא?

ט. מה קשה על האוקימתא של רב?

תירוץ רב יוסף

י. איך תירץ רב יוסף?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

רש"י ד"ה דחזא ירוקא

יא. במקרה של רב יוסף, האם השור נהרג? ומדוע?

יב. במקרה של רב יוסף, האם השור משלם כופר?

יג. איך תירוץ רב יוסף יסתדר עם הדרשה "כל זמן שאין השור בסקילה אין בעלים משלמים את הכופר"?

יד. היכן מצינו עוד דוגמא שיש כופר ואין סקילה?

טו. מאיזה תולדה כאן החיוב לשלם כופר?

טז. מדוע במקרה של רב יוסף זה לא נחשב ל"נוק משונה"?

יז. מדוע רב יוסף לא העמיד במקרה שבנגיחה הזאת השור התכווין ולכן השור נסקל?

תירוץ שמואל

יח. לפי תירוץ שמואל כמה משלם בעל השור?

יט. לפי שמואל מי המאן דאמר במקרה זה במשנה?

כ. מה ההבדל המהותי במשנה בין תירוץ רב יוסף לתירוץ שמואל?

תירוץ עולא

כא. במה עולא מסכים עם שמואל?

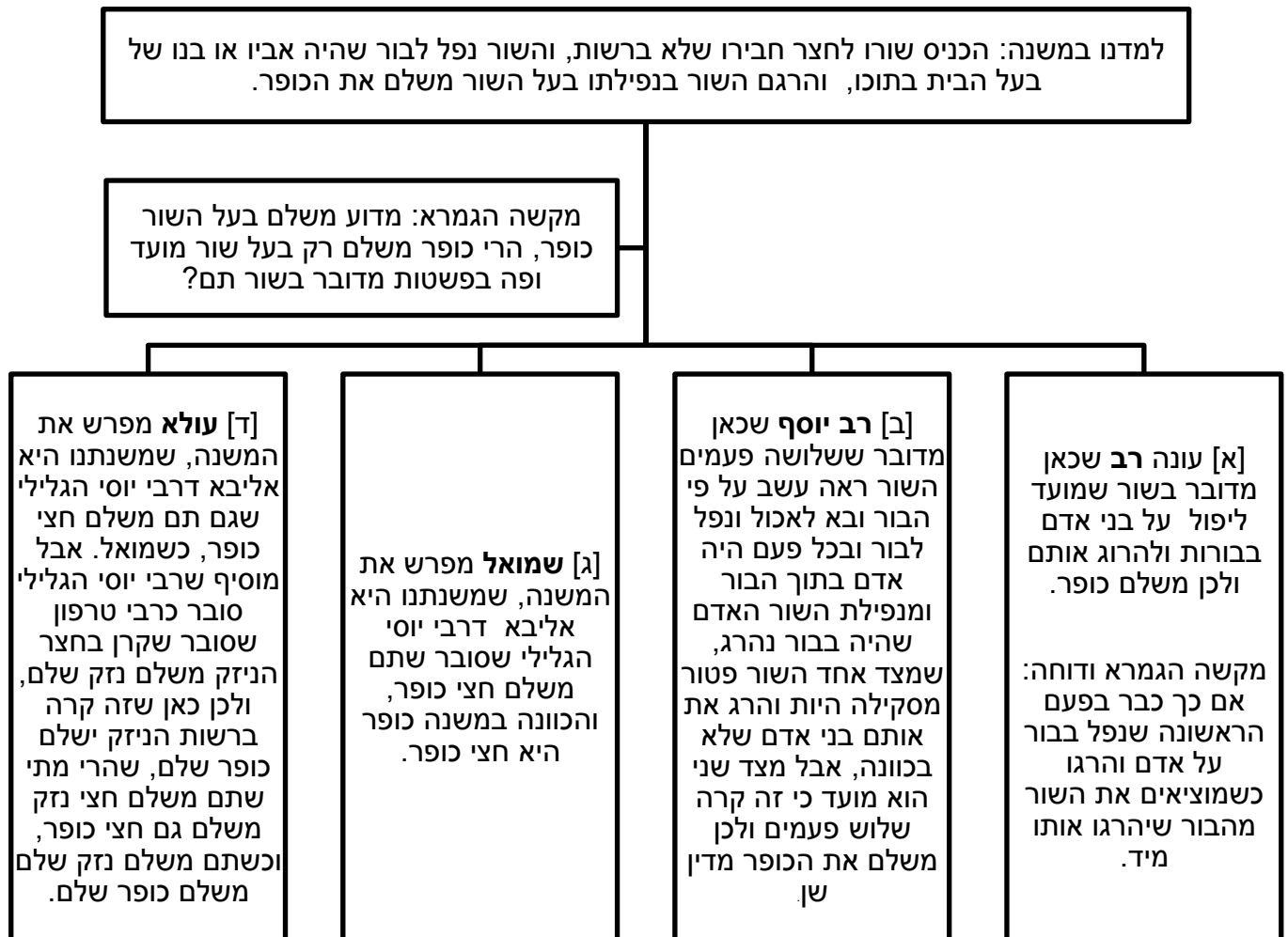

כב. אם כן מדוע משלם כופר שלם?

כג. מה הדיוק מהמשנה שמביא לכאורה ראייה לעולא?

כד. איך שמואל דוחה את הדיוק?

תרשים סיכום הסוגיא:

באורי מילים "היה אביו" - ב"ק מח ע"ב

א. כתוב את האות הכתובה ליד הביאור, ליד המילה השייכת לה, וגלה את הפסוק המסתתר!

האות	ביאורה	האות של הביאור	המילה
א	אם כן		א"ה
ר	הדבר		אורחיה
ו	הרי		איריא
ת	ומדוע		בשלמא
ש	זה מה		דחזא
ו	זה מסתדר		דמילתא
ע	ירוק - עשבים		דקתני
כ	מדובר		הא
ו	מוות		היינו
ל	מי זה		ואמאי
י	עסוקים \ מדובר		ירוקא
ס	רגילות		מני
י	שכתוב		עסקינן
פ	שראה		קטלא

הפסוק שיצא: " _____ " _____ " _____ "

תרשים הסוגיא "ואם הכנים ברשות" - ב"ק מח ע"ב

• מחלוקת חכמים ורבי האם בסתמא מקבל על עצמו שמירה.

• מחלוקת רב ושמואל כמו מי לפסוק כחכמים או כרבי.

• דיוק הרישא של הברייתא כרבנן.

• דיוק הסיפא של הברייתא כרבי.

• קושיא איך הרישא כרבנן והסיפא כרבי?

• תירוץ רבי אלעזר.

• תירוץ רבא.

• תירוץ רב פפא.

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"ואם הכנים ברישות" – ב"ק מה ע"ב

א. תמצת בקצרה את מחלוקת חכמים ורבי במשנה!

ב. איך פסקו רב ושמואל?

ג. העתק את הברייתא!

ד. השלם את הטבלה!

דיוקי הגמרא בברייתא

מקרה	דין	דיוק	דין	כ...	
רישא	ראובן ביקש משמעון לשמור לו על השור שלו, שמעון אמר לו תכניס את שורדך אבל אתה תשמור עליו. והשור הזוק.	בעל החצר	אבל אם לא אמר בעל החצר אתה תשמור עליו, אלא אמר רק "הכנס שורדך" - סתמא, והשור הזוק.	בעל החצר	הקף בעיגול את התשובה הנכונה
	ראובן ביקש משמעון לשמור לו על השור שלו, שמעון אמר לו תכניס את שורדך אבל אתה תשמור עליו. והשור הזיק.	בעל השור	אבל אם לא אמר בעל החצר אתה תשמור עליו, אלא אמר רק "הכנס שורדך" - סתמא, והשור הזיק.	בעל השור	• כרבי • כרבנן
סיפא	ראובן ביקש משמעון לשמור לו על השור שלו, שמעון אמר לו תכניס את שורדך ואני אשמור עליו. והשור הזוק.	בעל החצר	אבל אם לא אמר בעל החצר אני אשמור עליו, אלא אמר רק "הכנס שורדך" - סתמא, והשור הזוק.	בעל החצר	הקף בעיגול את התשובה הנכונה
	ראובן ביקש משמעון לשמור לו על השור שלו, שמעון אמר לו תכניס את שורדך ואני אשמור עליו. והשור הזיק.	בעל השור	אבל אם לא אמר בעל החצר אני אשמור עליו, אלא אמר רק "הכנס שורדך" - סתמא, והשור הזיק.	בעל השור	• כרבי • כרבנן

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

קושיית הגמרא:

ה. מה הקושיא שיש כאן?

גי' תירוצי הגמרא:

ו. איך מיישב רבי אלעזר?

ז. לתירוץ רבי אלעזר למי יש ראייה מהברייתא? (הקף את הנכון)

א. לשניהם.

ב. לרבנן.

ג. לרבי.

ח. איך מיישב רבא?

ט. לתירוץ רבא למי יש ראייה מהברייתא? (הקף את הנכון)

ד. לשניהם.

ה. לרבנן.

ו. לרבי.

י. היכן עוד ראינו שרבא תירץ סתירה באופן כזה?

יא. איך מיישב רב פפא?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יב. לתירוץ רב פפא מה שדייקנו מהרישא של הברייתא שאם לא אמר "ושמרו" והשור הזיק בעל השור פטור, מה הכוונה "פטור"?

יג. לתירוץ רבי אלעזר למי יש ראייה מהברייתא? (הקף את הנכון)

ז. לשניהם.

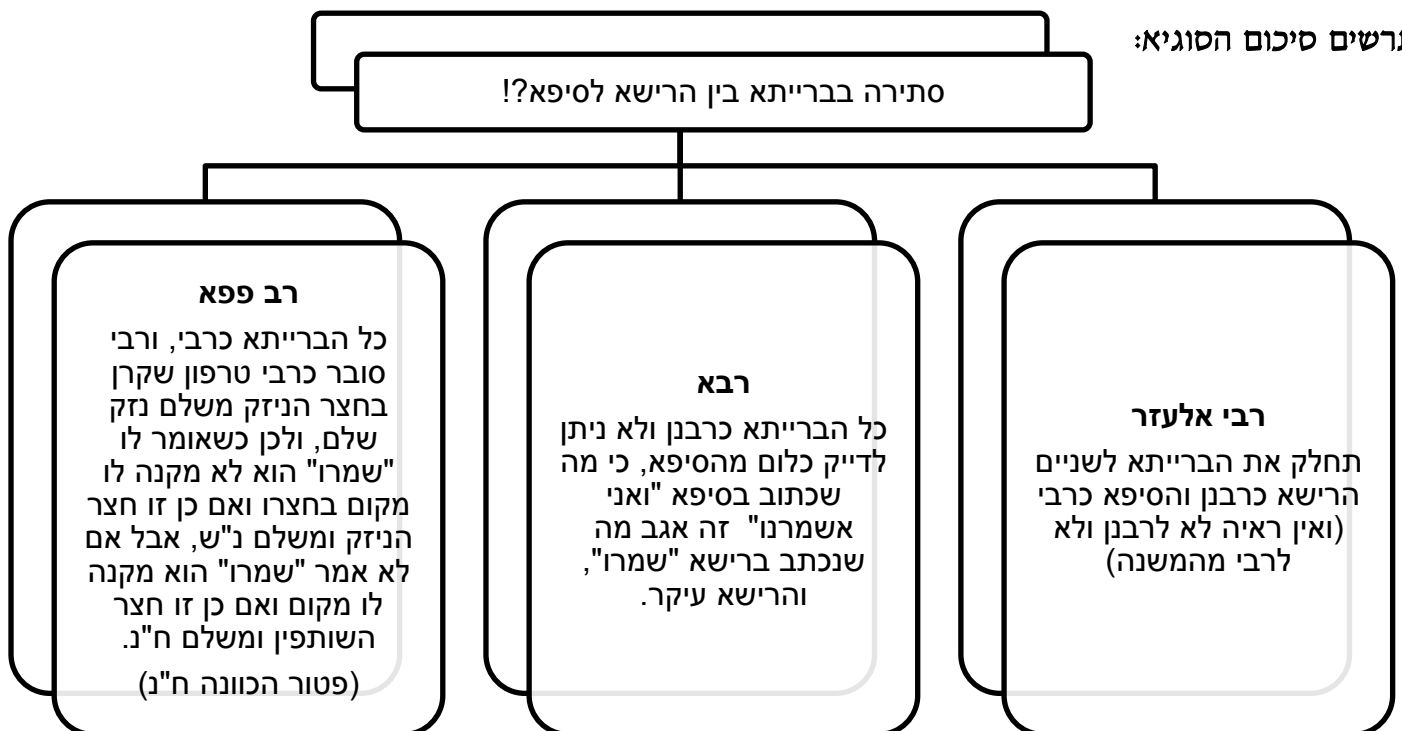
ח. לרבנן.

ט. לרבי.

יד. היכן עוד פגשנו את שיטת רבי טרפון? (שני מקומות)

טו. תן כותרת לסוגיא!

תרשים סיכום הסוגיא:

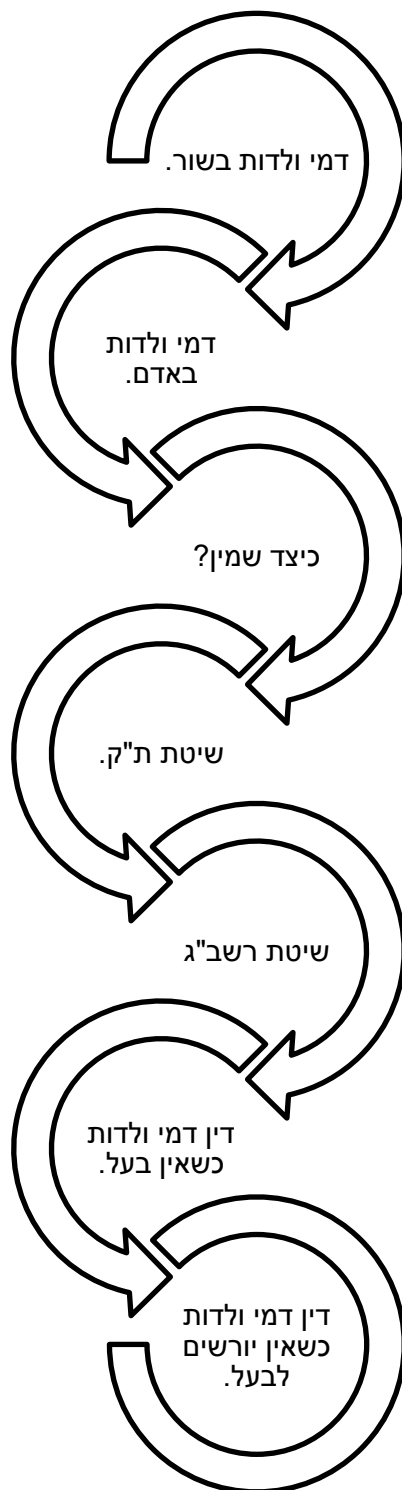

באורי מילים "זאם הכנים ברשות" – ב"ק מ"ח ע"ב

הוראות: מתח קו בין המילה לביאורה!

• איידי	•	אגב
• אימא	•	שמירה \ אחריות
• איתמר	•	אמרת \ הסברת
• אמרת	•	גוף הדבר \ גוף הסוגיא
• אקנויי	•	הלכה
• אקני	•	הקנה
• אתאן	•	הקנה
• גופא	•	זה \ אבל
• דנסיב	•	ונעשה
• הא	•	זה כשיטת
• הלכך	•	טעם
• הלכתא	•	כל
• והויא	•	לו
• טעמא	•	לכן
• כולה	•	מקנה
• ליה	•	נאמר (בבית המדרש)
• מקני	•	סתם
• נטירותא	•	עליו
• סתמא	•	אמור
• עליה	•	קשה
• קשיא	•	שבור אותה \ חלק אותה
• תברא	•	שנקט \ שהסביר

תרשים המזשנה "שור שהיה מתכווין" – ב"ק מח ע"ב מט ע"א

"דמי ולדות" – ב"ק מח ע"ב

הקדמה - פרשת דמי ולדות (שמות כא, כב):

"וְכִי יֵצֵאוּ אֲנָשִׁים וְנָזְפוּ אֵשֶׁה הָרָה וַיֵּצֵאוּ יֶלְדֶיהָ וְלֹא יִהְיֶה אָסוֹן עָנוּשׁ יַעֲנֹשׁ כְּאִשֶּׁר יֵשִׁית עִלְיוֹ בְּעַל הָאִשָּׁה וְנָתַן בַּפְּלִילִים".

א. הסבר במילים שלך מה קרה כאן!

ב. מה הדין שכתוב בפסוק?

ג. באר מהו "ונתן בפלילים"!

דין שור ואדם בדמי ולדות:

א. מה דין שור שהתכוון לנגוח שור אחר ונגח אשה הרה ויצאו ילדיה?

ב. מה דין שור שהתכוון ונגח אשה הרה ויצאו ילדיה?

ג. מה הטעם?

ד. מה דין אדם שהתכוון להכות את חברו והכה אשה הרה ויצאו ילדיה?

ה. תן כותרת לסוגיא!

"כיצד שמוין דמי ולדות" – ב"ק מח ע"ב – מט ע"א

א. העתק מהמשנה את שיטת תנא קמא בצורת שומת דמי הולדות!

ב. הסבר את דברי תנא קמא!

ג. האם לת"ק האשה מתייקרת לאחר הלידה או שפוחתים דמיה לאחר הלידה?

ד. העתק מהמשנה את טענת רבן שמעון בן גמליאל על שיטת תנא קמא!

ה. הסבר את טענת רשב"ג!

ו. איך רשב"ג הבין בשיטת ת"ק שהאשה מתייקרת לאחר הלידה או שפוחתים דמיה לאחר הלידה?

ז. העתק מהמשנה את שיטת רבן שמעון בן גמליאל בצורת שומת דמי הולדות!

ח. הסבר את דברי רשב"ג!

ט. מדוע משלמים את דמי הולדות לבעל? (רש"י ד"ה ונותן לבעל)

י. תן כותרת לסוגיא!

"דמי ולדות כשאיין בעל" – ב"ק מט ע"א

א. מי מקבל את תשלום דמי הולדות? ומדוע?

ב. מה הדין אם הבעל מת, מי מקבל את דמי הולדות?

ג. העתק מהמשנה מה יהיה הדין אם האשה שפחה משוחררת או גיורת?

ד. מה דין חיוב תשלום דמי הולדות במקרים הבאים? (ענה על פי רש"י ד"ה היתה שפחה).

דין

מקרה

שפחה משוחררת הנשואה לישראל

שפחה משוחררת הנשואה לעבד משוחרר

גיורת הנשואה לישראל

גיורת הנשואה לגר

ישראלית הנשואה לעבד משוחרר

ישראלית הנשואה לגר

ה. האם זה מה שהבנת לבד כשקראת את המשנה?

ו. מדוע כתוב במשנה "שפחה ונשתחררה" ולא "שפחה משוחררת"?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ז. מה לומדים מכאן?

ח. מתי גם בגר ועבד משוחרר יהיה חיוב דמי ולדות? (ב' אפשרויות)

ט. סכם מה הכלל מתי יש חיוב דמי ולדות ומתי פטור מתשלום דמי ולדות?

י. מדוע אם כן, המשנה לא הדגישה שהכל תלוי בבעל?

יא. תן כותרת לסוגיא!

באורי מילים - משנה "שור שהיה מתכוין" - ב"ק מח ע"ב - מט ע"א

א. באר את המילים:

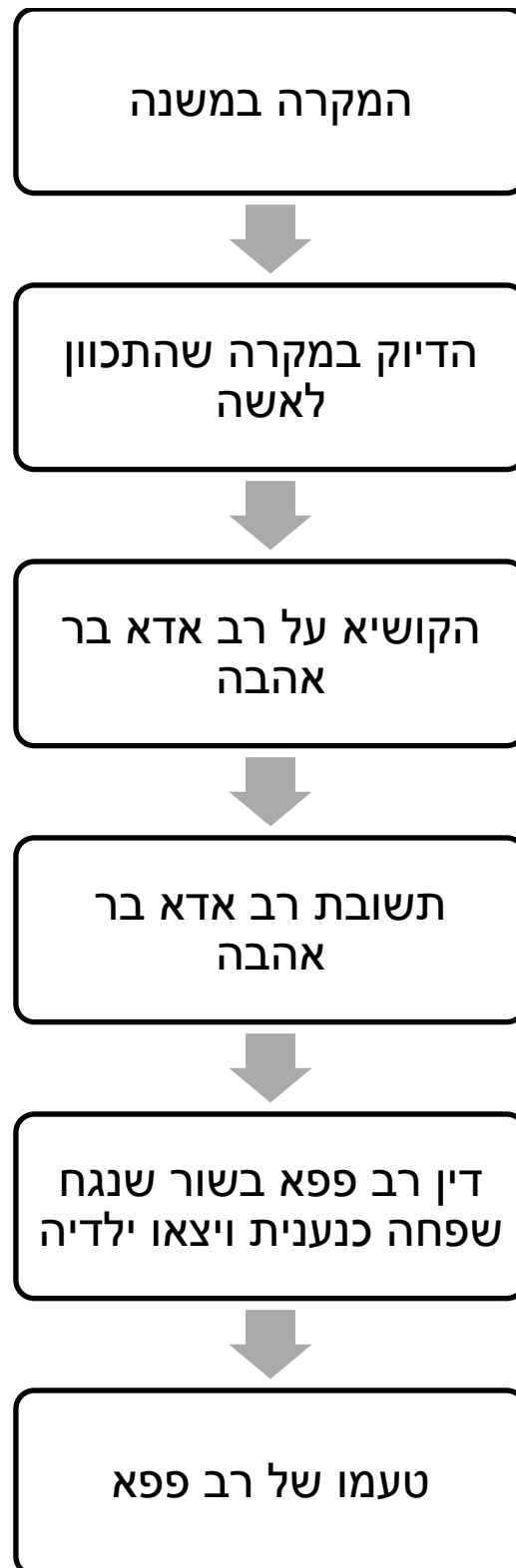
שמין = _____

יפה = _____

משבחת = _____

יפין = _____

תרשים הפוגיא "שור שהיה מתכוין לחבורו" ב"ק מט ע"א

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"דמני ולדות בשור" – ב"ק מט ע"א

ד. העתק את המקרה והדין הראשון במשנה!

ה. את מי התכוון השור לנגוח במקרה זה?

ו. מדייקת הגמרא שבמקרה שהשור התכוון ונגח את האשה יהיה: _____

ז. לפי זה על מי יהיה קשה? _____

ח. מה אמר רב אדא בר אהבה?

ט. מה הקושיא על רב אדא בר אהבה?

י. איך מבאר רב אדא בר אהבה את הדין במשנה?

יא. אם כן מדוע המשנה הביאה דוגמא דווקא של שור שהתכוון לחבירו?

יב. מדוע המשנה הביאה דווקא דוגמא של אדם שהיה מתכוון לחבירו?

יג. העתק את לשון הפסוק! (היעזר ב"תורה אור השלם")

יד. תן כותרת לסוגיא!

"דמי ולדות בשפחה כנענית" – ב"ק מט ע"א

יא. מה המקרה שמביא רב פפא?

יב. מה יהיה הדין במקרה כזה?

יג. מה הטעם של רב פפא?

יד. הסבר את טעמו של רב פפא על פי דברי התוספות בד"ה חמרתא!

טו. מנין למד זאת רב פפא?

טז. האם רב פפא חולק על המשנה? נמק!

יז. תן כותרת לסוגיא!

"מה כלול בדמי ולדות" – ב"ק מט ע"א

א. על פי מה שכתוב במשנה מה משלם המכה לבעל האשה?

ב. באר את שאלת הגמרא "דמי ולדות, שבח ולדות מיבעי ליה!"

ג. מה כוללים "דמי ולדות"?

ד. מה כוללים "שבח ולדות"?

ה. מה מיישבת הגמרא?

ו. האם שבח ולדות כולל גם ה"נוק" של האשה?

ז. מה לדוגמא נקרא "נוק" של האשה? (2)

ח. פרט למי משלם המכה את דמי הנוק של האשה? (רש"י ד"ה שמין)

בזמן שהמכה גלויה: _____

בזמן שהמכה בסתר: _____

ט. תן כותרת לסוגיא! _____

באורי מילים – "כיצד משלם" – ב"ק מט ע"א

י. באר את המילים!

_____ = נמי

_____ = הכי

_____ = קאמר

_____ = ליה

_____ = שמין

_____ = מיבעי

שאלות לחזרה – מתניתין "שור שהיה" – "משילדה" – ב"ק מח ע"ב – מט ע"א

א. מה דין שור בחיוב דמי ולדות? ומדוע?

ב. מה דין אדם בחיוב דמי ולדות?

ג. איך שמין דמי ולדות? (מחלוקת)

ד. למי משלמים את הדמי ולדות? ומדוע?

ה. פרט מה הכלל בתשלום דמי הולדות כשהבעל מת?

ו. מה חידש רב אדא בר אהבה?

ז. האם הדין שכתוב במשנה מתאים לדין שאמר רב אדא בר אהבה? (למסקנא)

ח. מדוע המשנה נקטה דווקא דוגמא של "שור שהיה מתכוון לחברו"?

ט. מה חידש רב פפא?

י. האם רב פפא חולק על המשנה?

יא. מה טעמו של רב פפא? ומהיכן למד זאת?

יב. מה כולל הדמי ולדות? (למסקנא)

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

תרשים הסוגיא "מחלוקת ת"ק ורשב"ג" - ב"ק מט ע"א

"ביאור רבה בשיטת רשב"ג" – ב"ק מט ע"א

חזרה כהקדמה:

א. העתק את שיטות ת"ק ורשב"ג מהמשנה, איך שמין את הדמי ולדות!

ת"ק:

רשב"ג:

ב. העתק מהמשנה את קושיית רשב"ג על ת"ק!

ג. לפי טענת רשב"ג על ת"ק, מתי האשה שווה יותר לפני הלידה או אחריה?

ביאור רבה בשיטת רשב"ג:

א. באר את קושיית הגמרא על רשב"ג "מאי קאמר?!"

**"אמר רבה ה"ק וכי אשה משבחת קודם שתלד יותר מלאחר שתלד והלא אשה משבחת
לאחר שתלד יותר מקודם שתלד אלא שמין את הולדות ונותנין לבעל".**

ב. איך ביאר רבה את שיטת רשב"ג לפי ת"ק מתי האשה שווה יותר?

ג. לרשב"ג מתי האשה שווה יותר? ומדוע? (עיין רש"י ד"ה והלא אשה)

ד. באר את קושיית רשב"ג על ת"ק!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"ביאור רבא בשיטת רשב"ג" – ב"ק מט ע"א

ביאור רבא בשיטת רשב"ג:

"רבא אמר הכי קתני וכי אשה למי שיוולדת משבחת ואין לעצמה בשבח ולדות כלום אלא שמין את הולדות ונותנין לבעל ושבח ולדות חולקין".

א. לפי ביאור רבא במה חולקים ת"ק ורשב"ג?

ב. לת"ק למי משלמים את השבח ולדות?

ג. לרשב"ג למי משלמים את הדמי ולדות?

ד. מדוע לרשב"ג חולקין את הדמי "שבח ולדות" בין הבעל לאשה? (עיין רש"י ד"ה חולקין)

ה. מכמה חלקים מורכב תשלום המכה?

ו. פרט דין כל חלק למי משלמים! (היעזר ברש"י)

שבח ולדות	דמי ולדות	צער	נזק	התשלום עבור
ת"ק:			בגלוי:	משלמים ל:
רשב"ג:			בסתר:	

ז. תן כותרת לסוגיא!

"הסתירה בדברי רשב"ג" – ב"ק מט ע"א

יא. פרט את הסתירה בדברי רשב"ג! (היעזר ברש"י ד"ה קשיא דר"ש)

מ:

ל:

יב. איך מיישבת הגמרא את הסתירה?

יג. מדוע במבכרת האשה שווה פחות?

יד. מדוע בלא מבכרת לפני הלידה שווה יותר?

שבח ולדות

א. למי משלמים את השבח ולדות? (מחלוקת)

ת"ק: _____ רשב"ג: _____

ב. מה הטעם של רשב"ג? (רש"י ד"ה חולקין)

ג. מה הטעם של חכמים?

ד. מה לומד רשב"ג מהמילה "הרה" בפסוק?

ה. מה תוספת הביאור שביאר רב פפא בדרשת רבי אליעזר בן יעקב?

באורי מילים - "אמר רשב"ג" - ב"ק מט ע"א

א. באר את המילים!

_____ ליה =

_____ לכדתניא =

_____ מאי =

_____ מבעי =

_____ ממשמע =

_____ נמי =

_____ קאמר =

_____ קשיא =

_____ קתני =

_____ שיחמא =

_____ שיכנה =

_____ תימא =

_____ תניא =

_____ ביה =

_____ במבכרת =

_____ דאמרי =

_____ דלא =

_____ דסליק =

_____ דריש =

_____ האי =

_____ היכא =

_____ הכי =

_____ הרה =

_____ טעמא =

_____ כדתנן =

_____ לאפוקי =

ב. פענח את הראשי תיבות, ובאר אותם!

_____ אדרשב"ג =

_____ דרשב"ג =

_____ ה"ק =

_____ ל"ק =

_____ ר"א =

_____ ת"ל =

שאלות לחזרה – "אמר רשב"ג" – "יד ורגל דלא" – ב"ק מט ע"א

א. כיצד שמין את הדמי ולדות לת"ק?

ב. כיצד שמין את הדמי ולדות לרשב"ג?

ג. מה טענת רשב"ג על ת"ק? (המילים של המשנה)

ד. מה הקשתה הגמרא על טענת רשב"ג?

ה. איך ביאר רבה את טענת רשב"ג?

ו. מהיכן הגמרא הביאה ראיה לרבה?

ז. איך ביאר רבא את מחלוקת ת"ק ורשב"ג?

ח. מה טעמו של רשב"ג?

ט. מה טעמם של רבנן?

י. מהיכן הגמרא מביאה ראיה לרבא?

יא. מה הסתירה בדברי רשב"ג?

יב. איך יישבה הגמרא את הסתירה? (פרט)

יג. מה לומד רשב"ג מהמילה "הרה"? (כולל את ביאורו של רב פפא)

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

תרשים הסוגיא "דמי ולדות בבעל גר" - ב"ק מט ע"א - ע"ב

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"מתני מנת הגר?" - שיטת רבה - ב"ק מט ע"א

חזרה כהקדמה:

טו. למי משלם המכה את דמי הולדות?

טז. מה הדין אם הבעל מת, למי משלם המכה את דמי הולדות?

יז. באיזה מקרה יהיה פטור המכה מלשלם דמי ולדות, כשהבעל מת?

שיטת רבה מתי הגר מת:

ה. לשיטת רבה באיזה מקרה מדובר במשנה שאם מת הבעל הגר ואין לו יורשים, המכה פטור מדמי ולדות?

מה הטעם שפטור המכה מתשלום דמי ולדות?

ו. לשיטת רבה באיזה מקרה יהיה חייב המכה בתשלום דמי ולדות למרות שהבעל הגר מת ואין לו יורשים?

במקרה זה למי ישלם המכה את דמי הולדות?

מה הטעם?

"מתני מת הגר?" - שיטת רב חסדא - ב"ק מט ע"א

קושיית רב חסדא על רבה:

א. איך העמיד רבה את הדין שפטור המכה מדמי ולדות בבעל גר שמת?

"א"ר חסדא מרי דיכני אטו ולדות צררי נינהו וזכיא בהו".

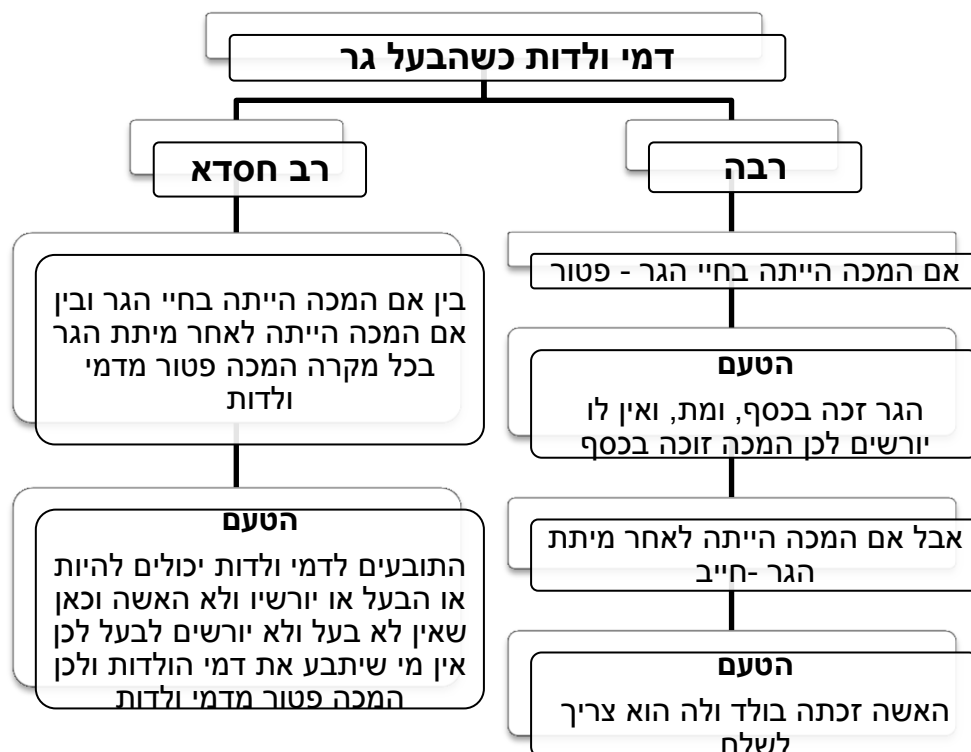
ב. מה הקשה רב חסדא על רבה?

ג. מה הדין לשיטת רב חסדא:

אם מת הגר לאחר שהמכה הכה את האשה?

אם מת הגר לפני שהמכה הכה את האשה?

ד. לשיטת רב חסדא במה תלוי הפטור של המכה אם הבעל מת?

הקושיא על רבה "מיתבי" – ב"ק מט ע"א – ע"ב

א. העתק את ה"מיתבי"!

ב. מה הדין לפי הברייתא:

הכה את האשה ויצאו ילדיה:

משלם לאשה: _____ משלם לבעל: _____

אין הבעל: _____

אין האשה: _____

היתה שפחה ונשתחררה או גיורת: _____

ג. באיזו אשה מדובר במקרה של הברייתא? (עיין רש"י ד"ה אין האשה)

ד. מה הקושיא מהמיתבי על רבה?

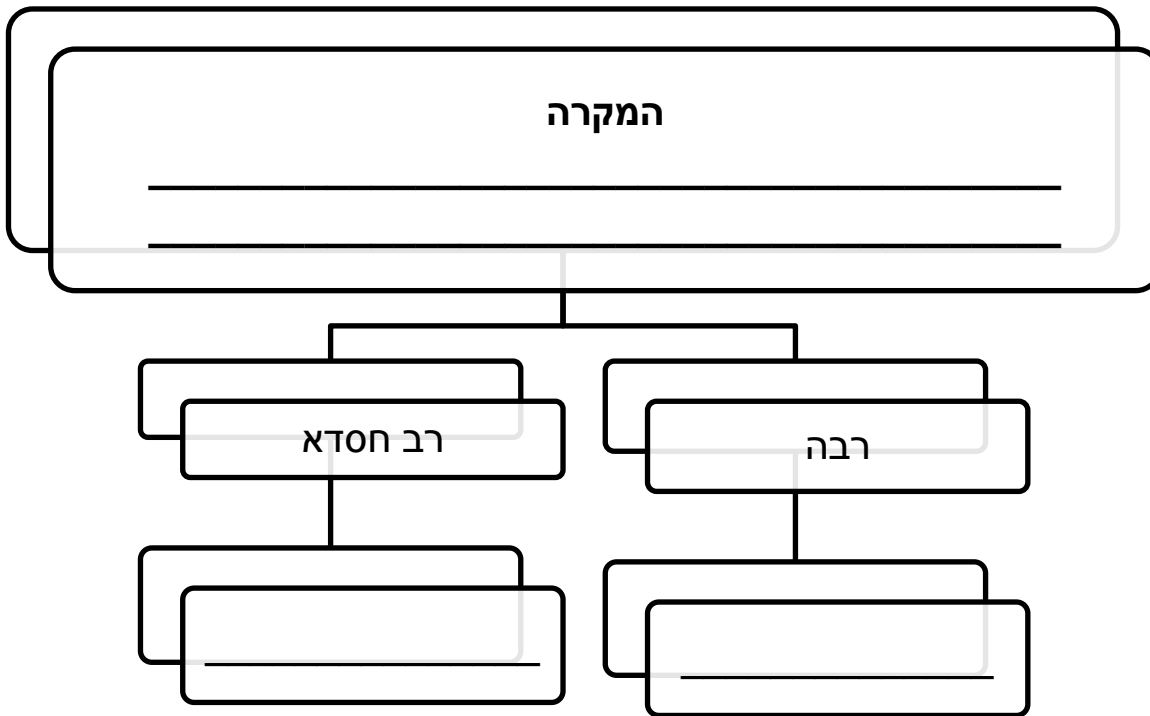
ה. איך מתרצת הגמרא את הקושיא, תירוץ א'?

ו. איך מתרצת הגמרא את הקושיא, תירוץ ב'?

ז. מה הכוונה "ותני זכתה"? (עיין תוספות ד"ה ותני)

"לימא כתנאי" - ב"ק מט ע"ב

א. השלם באיזה מקרה חולקים רבה ורב חסדא? ומה סובר כל אחד?

ב. מה המקרה הראשון שמביאה הגמרא ב"לימא כתנאי", ברישא?

מה הדין במקרה זה?

ג. מה המקרה השני שמביאה הגמרא ב"לימא כתנאי"?

מה הדין שנאמר שם? (מחלוקת)

ד. לשיטת מי זה ודאי תלוי במחלוקת תנאים? _____

מדוע? (עין רש"י ד"ה לרבה)

ה. לשיטת מי הגמרא מנסה להעמיד ככולי עלמא? _____

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ו. איך הגמרא מיישבת את שיטת רב חסדא עם המחלוקת, מהלך אי? (עיין רש"י ד"ה לא קשיא וד"ה והא)

באמת לכולי עלמא את הדמי ולדות _____ מלשלם. וכל המחלוקת שלהם היא לגבי
 _____ מ"ד פטור זה כשיטת _____ שבין _____ ובין _____
 _____ ל _____ ולכן כעת שהבעל הגר _____ המכה _____
 _____ ומ"ד חייב זה כשיטת _____ ועל _____ באמת _____
 אבל על _____ חייב _____ ל _____ את חלקה.

ז. לפי זה "חייב" לכמה הכוונה?

ח. מדוע לרבה אי אפשר להעמיד כך את המחלוקת? (עיין רש"י ד"ה והא)

ט. מה הקושי בהעמדה זו על רב חסדא?

י. איך מיישבת הגמרא?

יא. לפי זה "חייב" לכמה הכוונה?

יב. איך מיישבת הגמרא את המחלוקת בלימא כתנאי, מהלך שני?

כל הברייתא היא אליבא ד: _____

חייב הכוונה ל: _____

פטור הכוונה ל: _____

"אמרי משבח ולדות לישמע דמי ולדות ומדרשב"ג לישמע לרבנן".

יג. מה הקושי בתירוץ? (עיין ברש"י ד"ה אמרי [הראשון] ובד"ה ומדר"ש)

"אמרי משבח ולדות לישמע דמי ולדות"

"ומדרשב"ג לישמע לרבנן"

יד. איך מיישבת הגמרא?

תרשים סיכום הסוגיא למסקנא:

ליקוטי

ש"ם

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

באורי מילים - "היתה שפחה ונשתחררה" - ב"ק מט ע"א - ע"ב

ג. רשום את מספר הביאור של המילה ליד המילה מצד שמאל!

מס'	המילה	מס' הביאור	ביאורה	מס'
1	אטו		אחד	1
2	אי		אינו	2
3	איהי		אם	3
4	אימא		אמור	4
5	אית		אמרו (בבית המדרש)	5
6	איתיה		בהם	6
7	אמרי		בהם \ בעצמם	7
8	אריא		בכולם	8
9	בגוייהו		הלזה	9
10	בהו		גם	10
11	בכולהו		היא	11
12	דאוקימנא		הכה \ הזיק	12
13	דיכי		הם	13
14	דשייכא		ואם תרצה	14
15	הא		וחייב	15
16	הכא		וכי	16
17	ואיבעית		וכי	17
18	ומי		ולומד \ ושונה	18
19	ומיחייב		זה	19
20	ותני		זוכה	20
21	זכיא		חצי	21
22	חבל		יד \ שייכות	22
23	חדא		יש	23
24	ידה		ישנו	24
25	כתנאי		כאן	25
26	לאו		כמחלוקת תנאים	26
27	לדידה		לא	27
28	לימא		לא קשה	28
29	לישמע		לומד	29
30	ליתיה		למדו	30
31	לא קשיא		לעצמה	31
32	לשלומי		לשלם	32
33	מאי		מה \ מדוע	33
34	מיתיבי		ממשנתנו	34
35	ממתניתין		מקשה ממשנה \ ברייתא	35
36	מרי		נאמר	36
37	נינהו		נשמע \ נלמד	37
38	נמי		עדיף	38
39	עדיפא		צדורות \ מטלטליו	39
40	פלגא		ראית \ מדובר	40
41	צרי		שהעמדנו	41
42	שנו		שיש לה שייכות	42
43	תני		בעל שמועה	43

שאלות לחזרה – "הייתה שפחה" – "כלל" – ב"ק מט ע"א – ע"ב

א. מה הדין לפי הכתוב במשנה, הכה אשת גר ויצאו ילדיה? _____

ב. מה הדין אם מת הגר, ויש לו יורשין? _____

ג. מה הדין אם מת הגר, ואין לו יורשין? _____

ד. לפי רבה איך מדובר במשנה?

_____

ה. לפי רב חסדא איך מדובר במשנה?

_____

ו. מה הדין אם הגר מת אחרי שהמכה הכה את האשה, האם המכה חייב לשלם דמי ולדות? _____

מדוע?

_____

ז. מה הדין אם הגר מת לפני שהמכה הכה את האשה, האם המכה חייב לשלם דמי ולדות? (מחלוקת)

_____

ח. מה הטעם של רבה?

_____

ט. מה הטעם של רב חסדא?

_____

י. הכה את האשה ויצאו ילדיה, איזה תשלום משלם לבעל? ואיזה תשלום משלם לאשה?

_____

יא. באיזה אופן מדובר שמשלם לאשה? _____

יב. מה הדין אם הבעל מת, למי משלם? _____

יג. מה הדין אם האשה מתה, למי משלם? _____

יד. "היתה שפחה ונשתחררה או גיורת, זכה" - מה הקושיא שיש על רבה מהברייתא?

_____

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

טו. איך יישובה הגמרא בתירוץ הראשון?

טז. איך יישובה הגמרא בתירוץ השני?

יז. לשיטת מי זה ודאי מחלוקת תנאים, האם גר שמת קודם המכה האם מחוייב המכה לשלם דמי ולדות?

יח. בנ"ל איך רב חסדא מסביר את המחלוקת האם חייב המכה בדמי ולדות?

יט. מה הקושי שיש על ביאור זה?

כ. איך מיישבת הגמרא?

כא. מה האפשרות השניה לבאר את המחלוקת האם חייב או פטור בדמי ולדות לשיטת רב חסדא?

כב. מה הקושי שיש בביאור זה?

כג. איך מיישבת הגמרא?

כד. איך נפסק להלכה ברמב"ם במחלוקת רבה ורב חסדא?

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

תרשים הסוגיא "נכפי גר שמת" - ב"ק מט ע"ב

	שאלת רב ייבא סבא מרב נחמן
צד לומר שלא זכה	
	צד לומר שכן זכה
תשובת רב נחמן	
	תשובת רב ייבא סבא לרב נחמן
חידושו של רבה	
	קושיית הגמרא על חידושו של רבה
יישוב הקושי	
	פסק להלכה

"בעיית רב ייבא סבא" – ב"ק מט ע"ב

חזרה כהקדמה:

יח. האם יש "ישראל" שאין לו יורשים?

יט. האם יש גר שיש לו יורשים?

כ. הבא דוגמא לגר שאין לו יורשים?

כא. מה דין נכסי גר שמת, ואין לו יורשים?

שאלת רב ייבא סבא:

ז. באיזה מקרה מסתפק רב ייבא סבא?

ח. מה כתוב בשטרות?

ט. את מי שאל רב ייבא סבא בספק שלו?

י. מה הצד לומר שאפילו בנייר לא זכה?

יא. מה הצד לומר שלפחות בנייר זכה?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יב. האם יש צד לומר שזכה בקרקעות עצמם?

מדוע?

יג. מה הנפקא מינה אם זכה בנייד או לא זכה?

תשובת רב נחמן:

יד. מה ענה לו ר"נ?

מחלוקת רב ייבא סבא ורב נחמן:

טו. מה השיב לו רב ייבא סבא?

טז. סכס כעת ישראל שהחזיק בשטרותיו של גר האם זכה בנייד או לא?

לרב ייבא סבא: _____

לרב נחמן: _____

יז. תן כותרת לסוגיא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"משכוננו של ישראל ביד גר" – ב"ק מט ע"ב

א. מה המקרה הראשון שרבה דיבר עליו?

שלב א': _____

שלב ב': _____

שלב ג': _____

ב. מה הדין שפסק רבה?

ג. מה הטעם?

ד. מה המקרה השני שרבה דיבר עליו?

שלב א': _____

שלב ב': _____

שלב ג': _____

ה. מה הדין שפסק רבה?

ו. מה הטעם?

"ואמאי תקני ליה חצרו".

ז. מה שאלת הגמרא?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"אמרי הכא במאי עסקינן דליתיה כל היכא דאיתא לדידיה דאי בעי מקני [מצי] קני קניא ליה [נמי] חצירו כל היכא דליתיה לדידיה דאי בעי הוא למיקני לא מצי קני חצירו נמי לא קניא".

ח. איך יישוב הגמרא:

אם המלוה נמצא בעיר הדין הוא: _____

משום: _____

אם המלוה לא נמצא, הדין הוא: _____

משום: _____

ט. באר את המשפטים:

אמרי הכא במאי עסקינן דליתיה _____

כל היכא דאיתא לדידיה _____

דאי בעי מקני [מצי] קני _____

קניא ליה [נמי] חצירו _____

כל היכא דליתיה לדידיה _____

דאי בעי הוא למיקני לא מצי קני _____

חצירו נמי לא קניא _____

י. איך פסקה הגמרא להלכה?

_____
 _____

"מר סבר חצר משום ידה איתרבאי ... ומר סבר חצר משום שליחות איתרבאי" – בבא מציעא דף י ע"ב.

יא. מאיזה דין חצרו של אדם קונה לו? (שתי דעות)

_____

יב. תן כותרת לסוגיא!

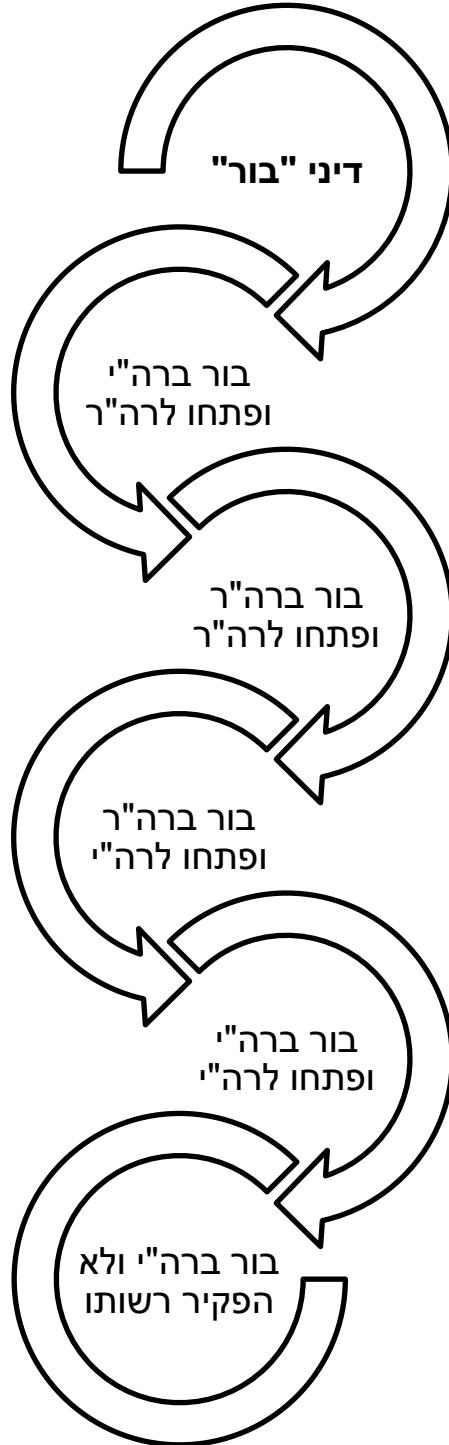
_____

באורי מילים - "בעי רב ייבא סבא" - ב"ק מט ע"ב

א. שגן את המילים ואת ביאורם!

הכא = כאן	[מצין] = יכול
ואמאי = ומדוע	[נמין] = גם
והלכתא = ונפסק להלכה	אדעתיה = על דעת
כיון = היות	או דלמא = או נאמר \ אולי
לדידיה = לעצמו	אחזיק = החזיק
ליה = לו	אייל = אמר לו
למיקני = לקנות	אמרי = אמרו (בבית המדרש)
לצור = להדק	אשטרא = על השטר
מאן = מי	במאי = במה
מורי = רבי	בעי = שאל \ צריך
מ"ט = מה הטעם	בשטרא = בשטר
מיניה = ממנו	דאי = שאם
מצי = יכול	דאיתא = שישנו
מקני = לקנות	דארעא = של הקרקע
נמי = גם	דהאמר = שהרי אמר
עני = ענה	דלאו = שלא
עסקינן = עסוקים	דליתיה = שאיננו
קני = קנה	דמחזיק = שמחזיק
קניא = קונה	דמית = שמת
שעבודה = שעבודו	דעתיה = דעתו
תקני = תקנה	הא = אבל \ זה
	היכא = היכן \ איפה

תרשים סוגית "בור" - ב"ק מט ע"ב

מתניתין "החופר בור" – ב"ק מט ע"ב

פרשת בור (שמות כא, לג - לד):

"וְכִי יִפְתְּחוּ אִישׁ בּוֹר אֹד אוֹ כִּי יִכְרֶה אִישׁ בַּר וְלֹא יִכְסֶּנוּ וְנָפְלָ שְׂמֵהּ שׁוֹר אוֹ זָמוֹר: בְּעַל הַבוֹר יִשְׁלַם כֶּסֶף יִשְׁיב לְבַעְלָיו וְהַיָּתָה לוֹ"

(לג) וכי יפתח איש בור. שהיה מכסה וגלהו: או כי יכרה. למה נאמר, אם על הפתיחה חיב, על הכריה לא כל שכן, אלא להביא כורה אחר כורה שהוא חיב: ולא יכסנו. הא אם כסנו, פטור, ובחופר ברשות הרבים דבר הכתוב: שור או חמור. הוא הדין לכל בהמה וחיה, שבכל מקום שנאמר שור וחמור, אנו למדין אותו שור שור משבת, שנאמר למען ינוח שורך וחמורך (שמות כג יב), מה להלן כל בהמה וחיה כשור. שהרי נאמר במקום אחר וכל בהמתך (דברים ה יג) אף כאן, כל בהמה וחיה כשור, ולא נאמר שור וחמור אלא שור, ולא אדם, חמור, ולא כלים: (לד) בעל הבור. בעל התקלה, אף על פי שאין הבור שלו, שעשאו ברשות הרבים, עשאו הכתוב בעליו להתחייב עליו בנזקו: כסף ישיב לבעליו. ישיב, לרבות שזה כסף, ואפלו שבין: והמת יהיה לו. לנזק, שמין את הנבלה ונוטלה בדמים ומשלם לו המזיק עליה תשלומי נזק:

א. השלם את הטבלה על פי הנלמד במשנה!

המקרה	איך מדובר?	הדין
החופר בור ברה"י ופתחו לרה"ר	-----	_____
החופר בור ברה"ר ופתחו לרה"י	והפקיר _____.	_____
ברה"י ופתחו לרה"י אחר	והפקיר _____.	_____
החופר בור ברה"ר ופתחו לרה"ר	-----	_____
החופר בור ברה"י	ולא _____ רשותו.	_____

ב. מדוע חופר בור ברה"י ולא הפקיר רשותו, ונפלה לתוכו בהמה והזוקה, פטור? (עיין רש"י ד"ה ברה"ר)

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ג. מדוע חופר בור ברה"ר חייב, הרי זו לא רשותו ולא בורו?

ד. לפי התנא של המשנה האם יש הבדל בין אם הבור ברה"י או ברה"ר?

ה. לפי התנא של המשנה מה התנאי כדי שיתחייב בעל הבור בנוקי בורו, כשהבור ברה"י?

ו. עיין ברש"י על פסוק לג' (הובא כאן) וענה האם הפסוק מדבר בחופר בור ברה"י או ברה"ר?

ז. האם "בור" זה דווקא חפירה או שזו רק דוגמא?

ח. הגדר את המזיק "בור"!

ט. פענח את הראשי תיבות הבאים:

רה"י: _____

רה"ר: _____

ברה"י: _____

ברה"ר: _____

לרה"י: _____

לרה"ר: _____

י. תן כותרת למשנה!

שאלות לחזרה – "בעי מיניה" – "חייב" – ב"ק מט ע"ב

א. "שטרותיו של גר" מה כתוב בשטרות?

ב. "המחזיק בשטרותיו של גר, מהו" - באר את המקרה!

ג. "המחזיק בשטרותיו של גר, מהו" - על מה הספק?

ד. האם יש צד לומר שזכה בקרקע? ומדוע?

ה. מי הסתפק בספק זה? _____

ו. בפני מי הוא שטח את ספקו? _____

ז. מה הצד לומר שלא זכה?

ח. מה הצד לומר שזכה?

ט. איך הכריע ר"נ? _____

י. איך הכריע רי"ס? _____

יא. "משכנו של ישראל ביד גר..." - באר את המקרה!

יב. איך פסק רבה? _____

יג. מה טעמו?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יד. "משכוננו של גר ביד ישראל..." - באר את המקרה!

טו. איך פסק רבה?

טז. מה הטעם?

יז. מה הקושי על פסק זה?

יח. מדין מה "חצרו של אדם קונה לו" (2)

יט. איך יישבה הגמרא?

כ. איך נפסק להלכה בגמרא?

כא. מה דין החופר בור ברה"י ופתחו לרה"ר?

כב. מה דין החופר בור ברה"ר ופתחו לרה"י? ואיך מדובר?

כג. מה דין החופר בור ברה"י ופתחו לרה"י אחר? ואיך מדובר?

כד. מה דין החופר בור ברה"י?

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

תרשיום הסוגיא "מחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא" ב"ק מט ע"ב - נ ע"א

	ברייטא - מחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא
	ביאור המחלוקת על ידי רבה
	באיזה מקרה לא חולקים, ומדוע
	באיזה מקרה חולקים, וטעמו של כל אחד
	ביאור לרבה מדוע רבי עקיבא אמר "זהו בור האמור בתורה"
	ביאור המחלוקת על ידי רב יוסף
	באיזה מקרה לא חולקים, ומדוע
	באיזה מקרה חולקים, וטעמו של כל אחד
	ביאור לרב יוסף מדוע רבי ישמעאל אמר "זהו בור האמור בתורה"
	מיתיבי - על רב יוסף
	תשובת רב יוסף
	ביאור רב אשי לשיטת רבה
	מיתיבי - על רב יוסף
	תשובת רב יוסף

מחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא - ב"ק מט ע"ב

פרשת בור (שמות כא, לג - לד):

"וכי יפתוז איש בור או כי יכרה איש בר ולא יכסו ונפל שמה שור או זמור: בעל הבור ישלם כסף ישיב לבעלו והמות יהיה לו".

א. לפי הברייתא על מה חולקים ר"י ור"ע?

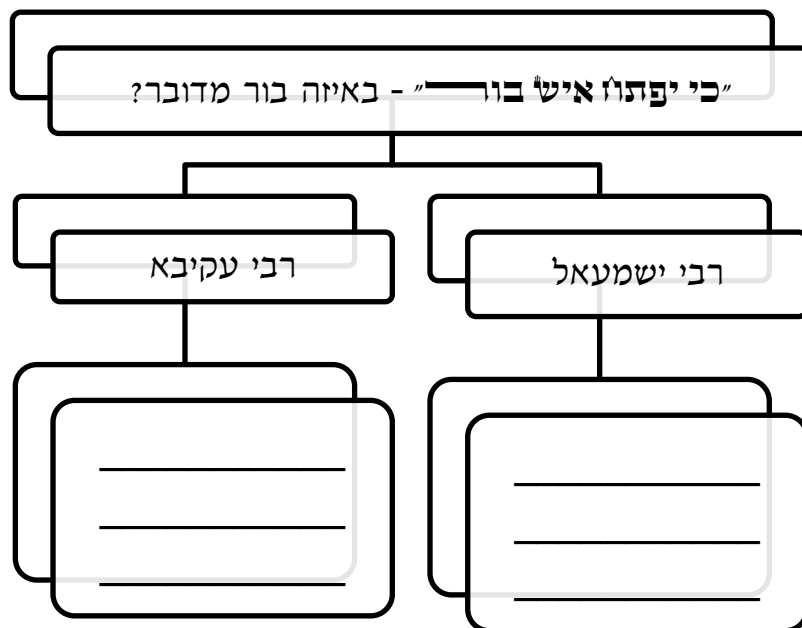
ב. מה שיטת רבי ישמעאל?

ג. מה שיטת רבי עקיבא?

ד. האם ר"י ור"ע חולקים לדינא או על מה מדברת התורה?

ה. תן כותרת לסוגיא!

ו. השלם את התרשים!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ביאור מחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא לפי רבה – ב"ק מט ע"ב – נ ע"א

א. סכם את מחלוקת רבי עקיבא ורבי ישמעאל!

ב. באיזה מקרה לפי רבה רבי ישמעאל ורבי עקיבא אינם חולקים?

ג. מה הדין לכולי עלמא במקרה זה?

ד. מה הטעם שהם לא חולקים? (הדרשה)

ה. כשהתורה חייבה את הפותח בור ברה"ר, מי חפר את הבור?

ו. על מה חייבה התורה את החופר בור ברה"ר?

ז. באיזה מקרה הם חולקים לפי רבה?

ח. מה סובר רבי עקיבא?

מה טעמו?

ט. מה סובר רבי ישמעאל?

י. מה עונה רבי ישמעאל על דרשת רבי עקיבא?

יא. מה הטעם של רבי ישמעאל שברשות היחיד והפקיד רשותו פטור?

שאלת הגמרא: "אלא מאי זהו בור האמור בתורה דקאמר רבי עקיבא!"

לרבי עקיבא היכן התורה מדברת על בור ברה"ר? _____

לרבי עקיבא היכן התורה מדברת על בור ברה"י? _____

מה פירוש "נזקין"? _____

איזה חלק בפסוק מדבר על "נזקין"? _____

מה פירוש "תשלומין"? _____

איזה חלק בפסוק מדבר על "תשלומין"? _____

סכם את השאלה:

יב. מדוע זה קשה רק על רבי עקיבא הרי גם רבי ישמעאל אמר משפט כזה?

יג. איך מתרצת הגמרא?

יד. סכם לפי שיטת רבה, באיזה בור חייבה תורה,

לשיטת רבי ישמעאל: _____

לשיטת רבי עקיבא: _____

יוצא שהם חולקים רק ב: _____

ומודים ב: _____ שחייב

טו. כמו מי מעמיד רבה את משנתנו? _____

ביאור מחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא לפי רב יוסף – ב"ק נ ע"א

א. סכם את מחלוקת רבי עקיבא ורבי ישמעאל!

ב. באיזה מקרה לפי רב יוסף רבי ישמעאל ורבי עקיבא אינם חולקים?

ג. מה הדין לכולי עלמא במקרה זה?

ד. מה הטעם שהם לא חולקים? (הדרשה)

ה. באיזה מקרה הם חולקים לפי רב יוסף?

ו. מה סובר רבי ישמעאל?

מה טעמו?

ז. מה סובר רבי עקיבא?

ח. תמצת מה עונה רבי עקיבא על דרשת רבי ישמעאל?

ט. מה היינו חושבים לשיטת ר"ע אם היה כתוב בתורה רק "כי יפתח"?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

י. מה היינו חושבים לשיטת ר"ע אם היה כתוב בתורה רק "כי יכרה"?

_____

יא. "קמשמע לך" - מה שני הדברים שלומדים לפי רבי עקיבא ממה שהתורה כתבה "כי יפתח וכי יכרה"?

_____

_____

שאלת הגמרא: "אלא מאי זהו בור האמור בתורה דקאמר רבי ישמעאל!"

_____ לרבי ישמעאל היכן התורה מדברת על בור ברה"ר?

_____ לרבי ישמעאל היכן התורה מדברת על בור ברה"י?

_____ מה פירוש "נזקין"?

_____ איזה חלק בפסוק מדבר על "נזקין"?

_____ מה פירוש "תשלומין"?

_____ איזה חלק בפסוק מדבר על "תשלומין"?

_____ סכם את השאלה:

_____

יב. מדוע זה קשה רק על רבי ישמעאל הרי גם רבי עקיבא אמר משפט כזה?

_____

יג. איך מתרצת הגמרא?

_____

יד. סכם לפי שיטת רב יוסף, באיזה בור חייבה תורה,

_____ לשיטת רבי ישמעאל:

_____ לשיטת רבי עקיבא:

_____ יוצא שהם חולקים רק ב: _____

ומודים ב: _____ שחייב

טו. כמו מי מעמיד רב יוסף את משנתנו?

סיכום השיטות רבה זרב יוסף

ביאורו של רבה במחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא		
לרבי ישמעאל ולרבי עקיבא		
חפר בור ברשות הרבים	מקרה	לא נחלקו רבי ישמעאל ורבי עקיבא
חייב	דין	
דרשה : שהתורה חייבה על עצם פעולת הכרייה גם אם הבור לא שלו	טעם	
רבי ישמעאל	רבי עקיבא	
חופר בור ברשותו והפקיר רשותו ולא הפקיר את בורו	מקרה	נחלקו רבי ישמעאל ורבי עקיבא
פטר	דין	
"בעל הבור" הכוונה לבעל התקלה אבל לא שהבור שייך לו.	טעם	
כתוב בתורה "בעל הבור" משמע שיש בעלים לבור, וזה המקרה שלנו שהבור שלו.		

ביאורו של רב יוסף במחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא		
לרבי ישמעאל ולרבי עקיבא		
חפר בור בחצרו והפקיר רשותו ולא הפקיר בורו	מקרה	לא נחלקו רבי ישמעאל ורבי עקיבא
חייב	דין	
כתוב בתורה "בעל הבור" משמע שיש בעלים לבור.	טעם	
רבי ישמעאל	רבי עקיבא	
חופר בור ברשות הרבים	מקרה	נחלקו רבי ישמעאל ורבי עקיבא
פטר	דין	
יש צורך במה שהתורה כפלה כי יפתח וכי יכרה ולכן אי אפשר ללמוד מכאן שהחייב הוא רק על הכריה, והיות וכתוב "בעל הבור" משמע שצריך שיהיו בעלים לבור, וברשות הרבים אין בעלים לבור.	טעם	
ממה שהתורה כפלה "כי יפתח וכי יכרה" משמע שהחייב הוא על הכריה בלבד גם אם הבור אינו שלו.		

מיתבי החופר בור ברה"ר - ב"ק נ ע"א

א. מה המקרה הראשון בברייתא?

_____

_____ מה הדין?

_____ מה התוספת שנאמרה בדין זה?

ב. מה המקרה השני בברייתא?

_____

_____ מה הדין?

ג. מה המקרה השלישי בברייתא?

_____

_____ מה הדוגמא שמביאה לכך הברייתא?

_____ באר!

מה הדין? (מחלוקת)

_____

_____

ד. מה הדיוק של הגמרא מהמקרה השלישי?

_____

ה. איזה מקרה נקרא רישא?

_____

ו. איזה מקרה נקרא סיפא?

_____

ז. לשיטת רבה מי התנא של הברייתא ברישא?

_____

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ח. לשיטת רבה מי התנא של הברייתא בסיפא? _____

הקושי על רב יוסף:

ט. לשיטת רב יוסף מי התנא של הסיפא? _____

י. לשיטת רב יוסף מי התנא של הרישא? _____

מדוע?

תשובת רב יוסף:

יא. לשיטת מי מעמיד למסקנא רב יוסף את הברייתא? _____

לפי זה איך מדובר ברישא? _____

לפי זה איך מדובר בסיפא? _____

תירוץ רב אשי:

יב. לשיטת מי בא ליישב רב אשי? _____

יג. מה הקושי שרב אשי בא ליישב? _____

יד. איך רב אשי מעמיד את הרישא? _____

טו. איך רב אשי מעמיד את הסיפא? _____

מיתבי החופר בור ברה"י – ב"ק נ ע"א

א. מה המקרה הראשון בברייתא?

_____

מה הדין? _____

ב. מה המקרה השני בברייתא?

_____

מה הדין? _____

ג. לשיטת רבה מי התנא ברישא?

_____

ד. לשיטת רבה מי התנא בסיפא?

הקושי על רב יוסף:

ה. לשיטת רב יוסף מי התנא ברישא?

ו. לשיטת רב יוסף מי התנא בסיפא?

מדוע? _____

תשובת רב יוסף:

ז. כמי למסקנא מעמיד רב יוסף את הרישא?

ח. כמי למסקנא מעמיד רב יוסף את הסיפא?

ט. לפי זה איך מדובר ברישא?

י. לפי זה איך מדובר בסיפא?

ביאורי מילים "תנו רבנן" - "ודברי הכל" - ב"ק מט ע"ב- נ ע"א

א. באר את המילים!

_____ = כורה	_____ = אימא
_____ = כ"ע	_____ = אמיא
_____ = כרייה	_____ = בעי
_____ = כתנאי	_____ = בשלמא
_____ = לאו	_____ = דאוקימתא
_____ = ליה	_____ = דאי
_____ = מאי	_____ = דאית
_____ = מדרישא	_____ = דארווח ארווחי
_____ = מ"ט	_____ = דטאים
_____ = מיצרך צריכי	_____ = דכתיב
_____ = מיתבי	_____ = דלאושין \ לאושין
_____ = מני	_____ = דמחייב
_____ = עסקינן	_____ = דסגי
_____ = פליגי	_____ = דעבד \ עבד
_____ = קאמר	_____ = דקאמר
_____ = קמ"ל	_____ = הא
_____ = קרא	_____ = הוה
_____ = רחמנא	_____ = הנהו
_____ = תוקמה	_____ = השתא
_____ = ת"ר	_____ = ואי

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

שאלות לחזרה – "ת"ר" – "בנזיקין" – ב"ק מט ע"ב – נ ע"א

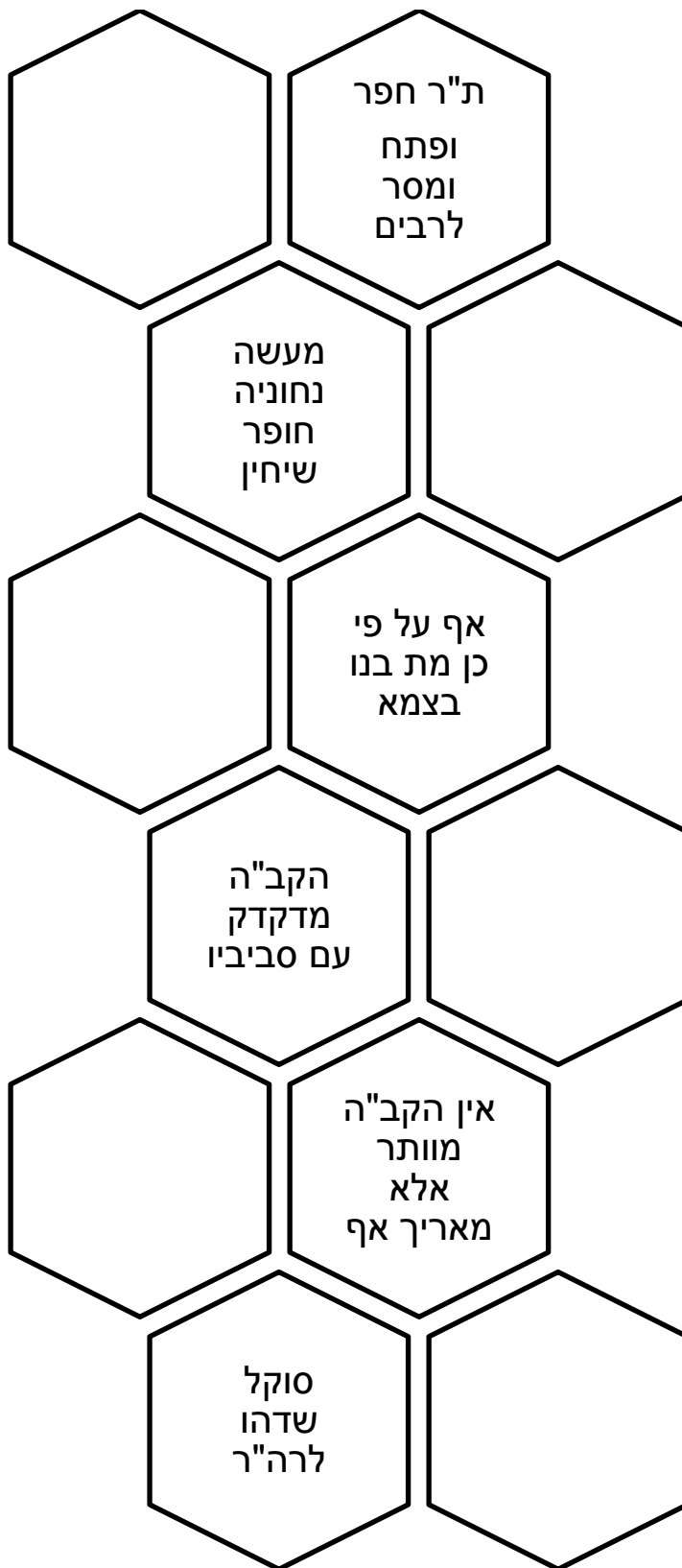
א. גזור מדף הגזירה (עמוד הגזירה נמצא בסוף החוברת בעמוד 275) והדבק בטבלה.

ביאורו של רבה במחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא		
לרבי ישמעאל ולרבי עקיבא		לא נחלקו רבי ישמעאל ורבי עקיבא
חפר בור ברשות הרבים	מקרה	
	דין	
	טעם	
רבי ישמעאל	רבי עקיבא	נחלקו רבי ישמעאל ורבי עקיבא
חופר בור ברשותו והפקיר רשותו ולא הפקיר את בורו	מקרה	
	דין	
	טעם	

ביאורו של רב יוסף במחלוקת רבי ישמעאל ורבי עקיבא		
לרבי ישמעאל ולרבי עקיבא		לא נחלקו רבי ישמעאל ור"ע
חפר בור בחצרו והפקיר רשותו ולא הפקיר בורו	מקרה	
	דין	
	טעם	
רבי ישמעאל	רבי עקיבא	נחלקו רבי ישמעאל ורבי עקיבא
חופר בור ברשות הרבים	מקרה	
	דין	
	טעם	

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

תרשים הסוגיא "תנו רבנן הפר" - ב"ק נ ע"א - ע"ב

דין הופר ומוסר לרבים – ב"ק נ ע"א

א. מה המקרה הראשון של הברייתא?

ב. מה הכוונה "ומסר לרבים"? (עיין רש"י ד"ה ומסר)

ג. מה הדין?

ד. מה המקרה השני של הברייתא?

מה הדין?

ה. מה היה מנהגו של נחוניא?

ו. איך הוא מכונה? ועל שם מה כינוהו כך?

ז. מה אמרו עליו חכמים? (בהוה אמינא)

ח. מה הקושי על כך?

ט. מה אמרו עליו חכמים? (במסקנא)

י. תן כותרת לסוגיא!

מעשה נחוניה חופר שיחין - ב"ק נ ע"א - ע"ב

א. סכם את המעשה עם בתו של נחוניה בקצרה!

ב. "זוקן מנהיגו" - מי הזקן? לשיטת רש"י ולשיטת תוספות (ד"ה דבר)

ג. סכם את המעשה עם בנו של נחוניה בקצרה!

ד. מנלן שהקב"ה מדקדק עם חסידיו אפילו כחוט השערה? (2)

ה. מה עונשו של האומר הקב"ה ותרן?

ו. מה פירוש "יותרו חיו"?

ז. מדוע נענש כך?

ח. מנלן שאין הקב"ה ותרן? (2)

מעשה עם הסוקל שדהו לרה"ר – ב"ק נ ע"ב

א. האם מותר לסקל אבנים משדהו לרשות הרבים?

ב. מה פירוש "לסקל"?

ג. סכם בקצרה את המעשה עם החסיד!

ד. מדוע החסיד קרא לשדה של אותו אדם "רשות שאינה שלך"?

ה. מדוע החסיד קרא לרשות הרבים "רשות שלך"?

ו. מה המוסר השכל שלומדים מהמעשה הזה?

ז. מדוע לגלג אותו אדם בהתחלה?

ח. האם בסוף הוא הבין למה התכוון החסיד?

איך?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ביאורי מילים "תנו רבנן" - "שלך" - ב"ק נ ע"א - ע"ב

א. באר את המילים!

_____ = ותו

_____ = אימא

_____ = מהכא

_____ = יותרו

_____ = ואיתימא

_____ = מאי

_____ = דכתיב

_____ = יסקל

_____ = ריקה

_____ = לגלג

מתניתין "החופר בור ברה"ר" - ב"ק נ ע"ב

מתניתין "החופר בור ברה"ר - ב"ק נ"ע"ב

כב. מה המקרה הראשון במשנה?

מה הדין?

כג. כמה סוגי בור מופיעים במשנה?

כד. השלם את הטבלה היעוזר בפירוש רש"י

שם הבור	תיאורו

כה. איזה סוג חפירה מופיעה בתורה, מה שמה?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

כו. מה העומק של חפירה כזו בדרך כלל?

כז. מה הלימוד שלומדים מסוג החפירה שמופיעה בפסוק?

כח. מה שם הדרשה הזאת? (הקף את שם הדרשה)

1. קל וחומר

2. גזירה שוה.

3. בנין אב.

כט. מה דין שור שנפל לבור פחות מ"י טפחים ומת?

ל. מה דין שור שנפל לבור פחות מ"י טפחים וניזק?

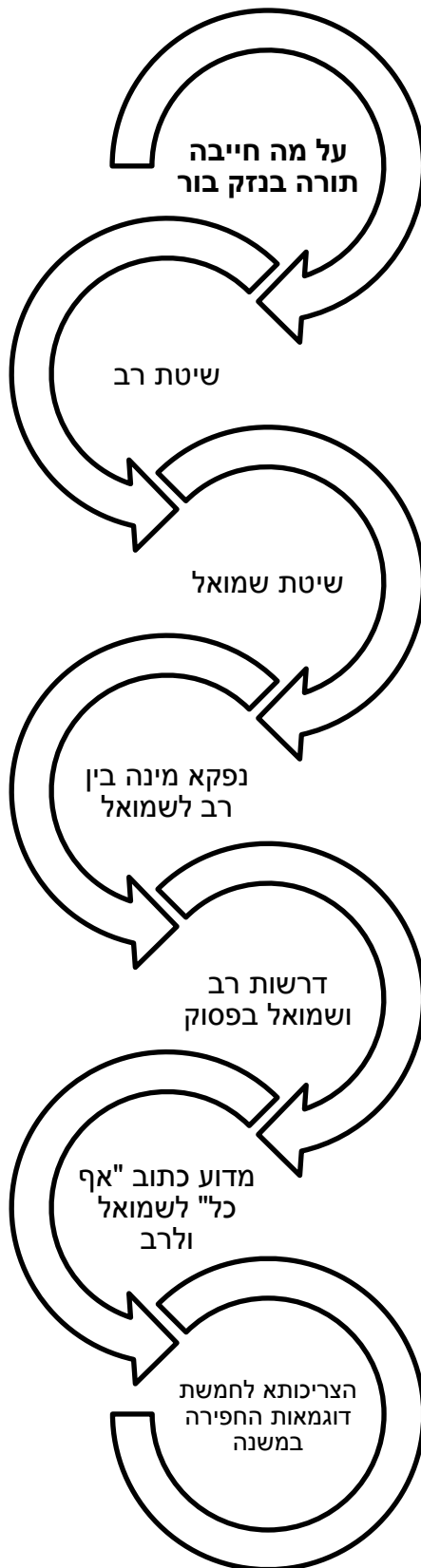
לא. מה ההבדל?

לב. תן כותרת ראשית למשנה!

תרשים מחלוקת רב ושמואל על מה חייבה תורה בכור - ב"ק נ ע"ב

מחלוקת רב ושמואל על מה חייבה תורה בבור – ב"ק נ ע"ב

א. מה שני הדברים שגורמים למיתה ונוק כשנופלים לבור?

ב. לשיטת רב בגלל מה חייבה תורה בנוק בור?

ג. לשיטת רב מדוע לא חייב על ה"חבטה"?

ד. לשיטת שמואל בגלל מה חייבה תורה בנוק בור?

ה. האם שמואל חולק על רב לגמרי או שרק מוסיף עליו?

ו. מה ראיית שמואל מהפסוק שהתורה חייבה גם על הבל בלבד?

ז. הדרשה של שמואל? (מחק את המיותר, המסומן בקו תחתון)

התורה מחייבת גם על הבל שנגרם לבד \ על ידי החופר, וכל שכן שעל החבטה שנגרמה לבד \ על ידי החופר שיהיה חייב.

נפקא מינה בין רב לשמואל:

ח. "מאי בנייהו?" - הסבר את שאלת הגמרא? (עיין ברש"י)

"גובה ברה"ר"

ט. באיזה מקרה (עיין ברש"י) יהיה הבדל להלכה בין רב לשמואל?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

י. מה יהיה הדין לפי רב?

ומדוע?

יא. מה יהיה הדין לפי שמואל?

ומדוע?

הדרשות:

יב. מאיזה פסוק לומדים רב ושמואל את שיטתם?

יג. מה דרשת רב בפסוק?

יד. מה דרשת שמואל בפסוק?

טו. למדנו במשנה: (השלם את המילים החסרות)

"א"כ למה נאמר _____ מה _____ שיש בו כדי להמית _____ טפחים אף

כל שיש בו כדי להמית _____ טפחים".

טז. מתח קו מתחת למילים "אף כל" בצייטוט של המשנה בשאלה טו!

יז. לשיטת שמואל מה מרבה ה"אף כל"?

יח. לשיטת רב מה מרבה ה"אף כל"?

יט. מה הקושי על רב?

כ. מה היישוב?

כא. תן כותרת לסוגיא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

הצריכותא בהמשת הדוגמאות של בור - ב"ק נ ע"ב

חזרה כהקדמה:

א. כמה סוגי בור נשנו במשנה?

ב. כתוב את שמם!

ג. השלם את הטבלה!

הצורך בכל דוגמה במשנה			
לכן המשנה כתבה גם	משום ש...	היינו חושבים שדווקא	אם היה כתוב רק
שיח		בור	בור
מערה		שיח	שיח
חריצים		מערה	מערה
נעיצים		חריצים	חריצים

ביאורי מילים "אמר רב" - "קמ"ל" - ב"ק נ ע"ב

א. הקף את הביאור הנכון!

אפשרויות הביאור			המילה
משמע	אמור	יש	איכא
משמע	אמור	יש	אימא
משמע	אמור	יש	אלמא
אומר	במפורש	בו	אמינא
אומר	במפורש	בו	בהדיא
אומר	במפורש	בו	ביה
זה מתיישב	ביניהם	בו	בינייהו
זה מתיישב	ביניהם	שיש	בשלמא
זה מתיישב	שאם	שיש	דאי
שהו	שאם	שיש	דאית
שהו	שארוד	שמקורה	דאריך
שהו	שארוד	שלו	דהו
שמזה	שמיקה	שניזק	דמוקא
שעשה	שמרובעת	שמקורה	דמטללא
שעשה	שמרובעת	שמקורה	דמרבעא
שעשה	שמרובעת	שמקורה	דעבד
שעגול	שקצר	ששנינו	דקטין
שנון	שקטן	ששנינו	דקתני
משוגע	הבל	ששנינו	הבלא
הבל שלו	משוגע	הבלא	הבלו
עכשיו	היה	הוא	הוה
והלך	ובא	ואחר כך	והדר
וההם	ואלו	והם	והני
ועגול	וצר	וארוד	וכריכא

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

חבטו	מחבתו	חבטה שלו	החבט שלו
טפי	יותר	זרק	פחות
כולהו	הם	כולם	אלו
לאתויי	להם	למעט	להביא
להו	לו	להם	אלו
ליה	לו	להם	אלו
לית	יש	אין	לו
מאי	מדוע	למה	מה
מ"ט	משהו טוב	מה הטעם	משהו טעים
מטללי	מכוסים	מגולים	מדובעים
מיחייב	התחייב	חייב	מתחייב
מלעיל	מהצד	מלמטה	מלמעלה
מתתאי	מהצד	מלמטה	מלמעלה
נמי	גם	ועוד	יותר
צריכא	לא צריך	נצרך	צריכותא
קמ"ל	קא מפרד לן	קמשמע להו	בא להשמיע לנו
קסבר	שהרי סברנו	סובר	משמיע לנו
קרא	פסוק	התורה	ה'
קתני	לימדנו	שנינו	כתוב
רויחא	מרויח	ריח	מרווח
תנא	שתים	שנה	תלמיד
תני	שנה	שתים	שנים
תנן	קושיא	שנינו	תכתוב

ההוא תורא דנפל - ב"ק נ ע"ב - נא ע"א

נסיון להביא ראיה מהמשנה למחלוקת
רב ושמואל

המעשה עם השור שנפל לאמת המים

פסק רב נחמן

קושיית רבא לרב נחמן מהמשנה

תשובת רב נחמן

קושיית רבא לרב נחמן מבית הסקילה

תשובת רב נחמן

קושיית רבא לרב נחמן מדין מעקה

טעמו של רב נחמן למסקנא

ניסיון הגמרא להקשות על רב ושמואל ממהמשהנה – ב"ק נ ע"ב

חזרה כהקדמה:

א. סכם את מחלוקת רב ושמואל על מה חייבה תורה בבור?

רב: _____

שמואל: _____

ב. מה דין בור פחות מ"י טפחים ומת שם שור? _____

ג. מה דין בור פחות מ"י טפחים והזק שם שור? _____

ד. מה מבינה הגמרא בהוה אמינא מדוע במיתה פטור?

_____

מכאן קשה על: _____ שמשמע שהתורה לא חייבה על _____.

ה. דוחה הגמרא: במיתה פטור משום ש: _____

ואין קושיא על: _____.

ו. מקשה הגמרא: אם כן גם בנזקין צריך להיות: _____ שהרי אין _____?

ז. עונה הגמרא: יש _____ ל _____ ואין _____ ל _____.

ח. למסקנא יוצא: (מחק את המיותר)

"בור פחות מעשרה טפחים יש \ אין בו חבטה".

ט. תן כותרת ראשית לסוגיא!

_____

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ההוא תורא דנפל - ב"ק נ ע"ב - נא ע"א

א. באר את המשפטים הבאים:

"ההוא תורא דנפל לאריתא דדלאי"

"שחטיה מריה"

"טרפיה רב נחמן"

"אמר רב נחמן אי שקיל מריה דהאי תורא קבא דקמחא"

"ואזל תנא בי מדרשא אם שהתה מעת לעת כשירה"

"לא אפסדיה לתורא דשוה כמה קבי"

ב. מדייקת הגמרא: שמפסק רב נחמן רואים שרב נחמן סובר:

ג. לשם מה הגמרא מביאה כאן את המעשה הזה?

איתיביה "היו פחותין"

א. מה ראיית רבא מהמשנה שאין חבטה בפחות מ"י טפחים?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ב. איך דחה רב נחמן את הראיה?

ג. לפי פסקו של רב נחמן בהוה אמינא כמו מי סובר רב נחמן כרב או כשמואל? ומדוע?

ד. מה הקשה על כך רבא?

ה. מה ענה לו רב נחמן?

ו. תן כותרת לסוגיא!

איתיביה "בית הסקילה"

א. כמה בית הסקילה היה גבוה בסך הכל?

ב. מה ראיית רבא מבית הסקילה?

ג. איך דחה רב נחמן את הראיה?

ד. מה הקשה על כך רבא?

ה. איך יישב רב נחמן?

ו. תן כותרת לסוגיא!

איתביה "מעקה"

א. מה הפסוק שמצווה על עשיית מעקה?

ב. מה הדוגמא של "ממנו"?

ג. מה הדוגמא של "מתוכו"?

ד. מאיזה גובה בית מתחייב במעקה?

ה. מה ראיית רבא מדין מעקה?

ו. איך דחה רב נחמן את הראיה?

ז. היכן עוד מצינו שצריך גובה י' טפחים כדי שיהיה לזה שם "דירה"?

ח. מה הקשה על כך רבא?

ט. באר מה פירוש "מעזיבה"?

י. מה ענה לו רב נחמן?

יא. מה הוסיף להקשות על כך רבא?

יב. לכן למסקנא מה רב נחמן סובר שיש או שאין חבטה בפחות מ"י טפחים?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יג. אם כן מדוע רב נחמן הטריף את השור?

יד. אם כן מדוע המשנה מצריכה י" טפחים הרי די בוי' טפחים?

טו. תן כותרת לסוגיא!

ביאורי מילים "תנן היו" - "לבור" - ב"ק נ ע"ב - נא ע"א

א. שגן וחזור על המילים וביאורם!

המילה	ביאורה	המילה	ביאורה	המילה	ביאורה
אזל	הלך	דקמחא	של קמח	מחבט	הוכה
אי	אם	דקתני	ששנינו	מייט	מה הטעם
אישתכח	נמצא	דשוה	ששוה	מיניה	ממנו
איתיביה	הקשה לו	הא	זה \ אבל	מכריסא	מכריסו
אלמא	משמע	האי	זה \ אבל	מעזיבה	טיח
אמרי	אמרו	הבלא	הבל (חום)	מריה	בעליו
אפסדיה	הפסיד	ההוא	אותו	משכחת	מוצא
אריתא	אמת	הוי	היה	נגבה	נגביה
ארעא	קרקע	היינו	היינו	נמי	גם
בי	בית	הכי	כך	נעביד	נעשה
ביה	בו	ולטעמיד	ולטעמד \ ולשטתד	סגיא	מספיק
דאיגנדר	שהתגלגל	ותני	ושנה	סלקא	תעלה
דדלאי	של הדולים	חבטה	מכה	עלה	עליו \ עליה
דהאי	של זה	טעמא	טעם	קא	ש...
דהוי	שנהיה	טפי	יותר	קבא	קב
דחק	שחקק	טרפיה	הטריף אותו	קבי	קבים
דכי	שכש...	כדי	בשביל	קסבר	שסובר
דל	תוריד	כולי	כל	שאני	שונה
דלית	שאין	לאו	לא	שחטיה	שחטו
דמינוול	שמתנוול	לית	אין	שיתא	שש
דנפל	שנפל	מאבראי	מבחוץ	שקיל	לקח \ לוקח
דעתך	דעתך	מגואי	מבפנים	תורא	שור
דקא	ש...	מדרשא	מדרש	תנא	שנה

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

שאלות לחזרה בגמרא - "תנן היו פחותין" - "מתניתין" - ב"ק נ ע"ב - נא ע"א

א. סכם את מחלוקת רב ושמואל על מה חייבה תורה בנזק בור?

ב. מהיכן במשנתנו הגמרא הקשתה על רב ושמואל?

ג. איך יישובה הגמרא?

ד. מה הקושי שיש על היישוב הזה?

ה. איך יישובה הגמרא למסקנא?

ו. לפי זה יוצא שבפחות מ"י טפחים יש או אין חבטה?

ז. מהפסק של רב נחמן רואים שהוא סובר שבפחות מ"י טפחים יש או אין חבטה?

ח. מה הקשה רבא על רב נחמן מדין היו פחותין מ"י טפחים?

ט. מה ענה לו רב נחמן?

י. מה הקשה על יישוב זה רבא?

יא. מה ענה לו רב נחמן?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יב. לפי זה יוצא שרב נחמן סובר כרב או כשמואל? נמק!

יג. מה הקשה רבא על רב נחמן מבית הסקילה?

יד. מה ענה לו רב נחמן?

טו. מה הקשה על כך רבא?

טז. מה ענה לו רב נחמן?

יז. מה הקשה רבא על רב נחמן מדין מעקה?

יח. מה ענה לו רב נחמן?

יט. מה הקשה על כך רבא? (מעזיבה)

כ. מה ענה לו רב נחמן?

כא. מה הוסיף להקשות עליו רבא?

כב. למסקנא האם לרב נחמן יש או אין חבטה בפחות מ"י טפחים?

כג. מדוע רב נחמן הטריף את השור הרי יש רק ו' טפחים באמת המים?

כד. מדוע אם כן המשנה מצריכה י' טפחים בבור הרי די בוי' טפחים?

בהצלחה רבה!

תרשים סוגיית "בור השותפין" – ב"ק נא ע"א

	מתניתין "בור של שני שותפין"
בור השותפין לרבי עקיבא	
	אפשרות א': שליחות
דיחוי	
	אפשרות ב': חמשה חמשה
דיחוי (חלקי)	
	אפשרות ג': בבת אחת
מחלוקת רבי וחכמים	
	מדוע האחרון חייב

מתניתין "בור של שני שותפין" – ב"ק נא ע"א

א. העתק את המשנה!

ב. מדוע השני חייב? (עיין ברש"י)

גמרא איך המציאות של בור השותפין?

א. לשיטת רבי עקיבא איך המציאות של בור השותפין?

ב. לשיטת רבי ישמעאל היכן הבור נמצא?

ג. האם זה כרבה או כרב יוסף? נמק!

ד. מה האפשרות הראשונה של הגמרא להסביר את המציאות של בור השותפין?

ה. איך דוחה הגמרא אפשרות זו?

ו. מה האפשרות השניה של הגמרא להסביר את המציאות של בור השותפין?

ז. לשיטת מי זה יכול להיות? ולגבי איזה מקרה?

ח. לשיטת מי זה לא יכול להיות?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ט. איך רבי יוחנן מעמיד את האפשרות של בור השותפין?

מחלוקת רבי וחכמים – ב"ק נא ע"א

א. באיזה מקרה חולקים רבי ורבנן?

ב. מה סובר רבי בנוק?

ג. מה סוברים רבנן בנוק?

ד. מה סובר רבי במיתה?

ה. מה סוברים רבנן במיתה?

ו. מה הטעם של רבנן?

ז. מה עונה רבי על דרשת רבנן?

ח. מה הטעם החדש של רבנן?

ט. מה לומד רבי מפסוק זה?

י. מהיכן רבנן לומדים את דין "איש בור ולא שור בור"?

יא. מה רבי עושה עם ה"איש" השני?

יב. תן כותרת לסוגיא!

מדוע האחרון חייב? – ב"ק נא ע"א

א. כשהגמרא מבררת מדוע האחרון חייב, האם השאלה היא לרבי או לרבנן?

ב. מה הפסוק שממנו לומדים שהאחרון חייב?

ג. איך הדרשה?

ד. לאיזו דרשה כבר תפוס לכאורה פסוק זה?

ה. הבא ב' דוגמאות ל"פסולי המוקדשין!" (עיין ברש"י)

ו. באיזה מקרה שור שנגח שור של הקדש, יהיה חייב?

ז. באיזה מקרה שור שנגח שור של הקדש, יהיה פטור?

ומדוע?

ח. איך מיישבת הגמרא?

ט. למסקנא מה לומדים מהפסוק "והמת יהיה לו?" (2)

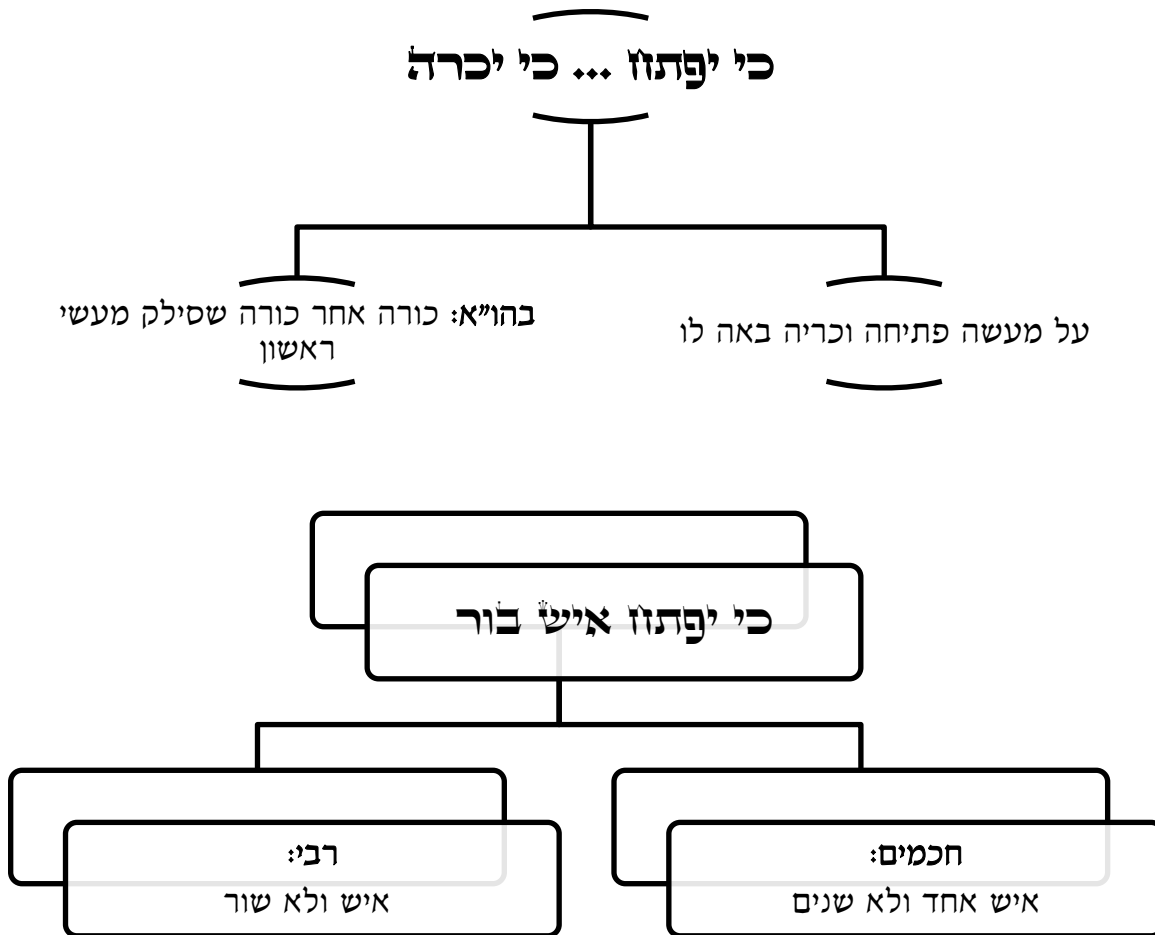

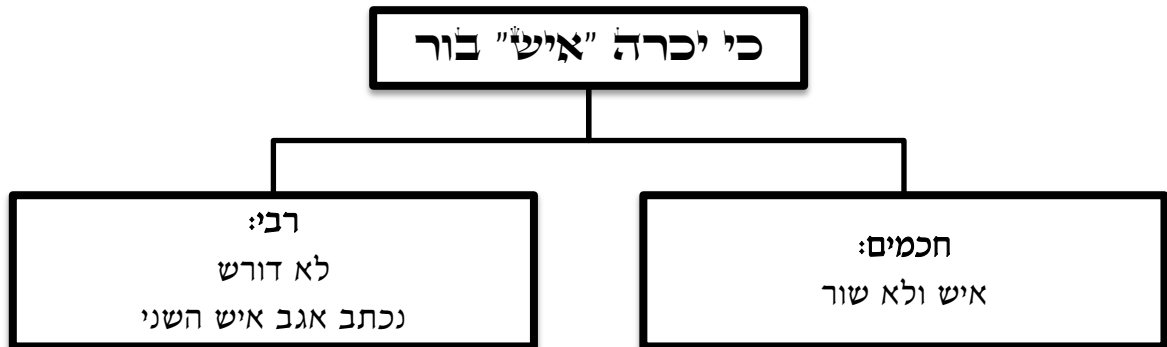

י. תן כותרת לסוגיא!

תרשימי סיכום הדרשות - ב"ק נא ע"א

ביאורי מילים "אמרי בור" - "עסקינן" - ב"ק נא ע"א

ב. באר את המילים!

_____ = הנהו	_____ = אי
_____ = הניחא	_____ = אידי
_____ = ואזל	_____ = אמרי
_____ = ולאו	_____ = בתרא
_____ = וממאי	_____ = דבההוא
_____ = זיל	_____ = דלחויבני
_____ = כדאמרינן	_____ = דלמא
_____ = כרה	_____ = דעבד
_____ = כרי	_____ = דעתך
_____ = להו	_____ = דקא
_____ = ליה	_____ = דשוו
_____ = לן	_____ = האי
_____ = מבעי	_____ = היכי

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

_____ = עליה	_____ = מינה
_____ = עסקינן	_____ = מיצרך צריכי
_____ = קמא	_____ = ממילא
_____ = קרא	_____ = משכחת
_____ = שמעת	_____ = סבירא
_____ = תרוייהו	_____ = סלקא
	_____ = עביד

שאלות לחזרה בגמרא – "מתניתין" – "עסקינן" – ב"ק נא ע"א

א. מה דין בור השותפין, כשהראשון השאיר את השני משתמש, והשני לא כיסה את הבור?

ב. לרבי עקיבא איך ההיכי תמצא של בור השותפין?

ג. איך רצתה הגמרא להסביר בור השותפין לרבי ישמעאל? (1)

ד. מדוע דחתה זאת הגמרא?

ה. איך רצתה הגמרא להסביר בור השותפין? (2)

ו. מדוע דחתה זאת הגמרא?

ז. איך רבי יוחנן מעמיד את בור השותפין?

ח. מדוע לחכמים רק אחד חייב בנזק?

ט. מה רבי עונה על דרשה זו?

י. למסקנא מהיכן חכמים לומדים שרק אחד חייב?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יא. מנלן שהאחרון חייב?

יב. האם שאלה זו היא רק לרבנן או גם לרבי? נמק!

יג. מתי שור שנגח שור של הקדש יהיה פטור? ומתי יהיה חייב?

יד. מה דין שור פסולי המוקדשין שנפל לבור?

מנלן? (הסבר את הדרשה)

טו. הבא ב' דוגמאות לפסולי המוקדשין!

טז. האם אפשר להאכיל בשר פסולי המוקדשין לכלבים?

יז. האם שור פסולי המוקדשין נקרא שור "רעהו" או שור של "הקדש"?

יח. למסקנא כמה דרשות לומדים מהפסוק "והמת יהיה לו"?

מה הם הדרשות?

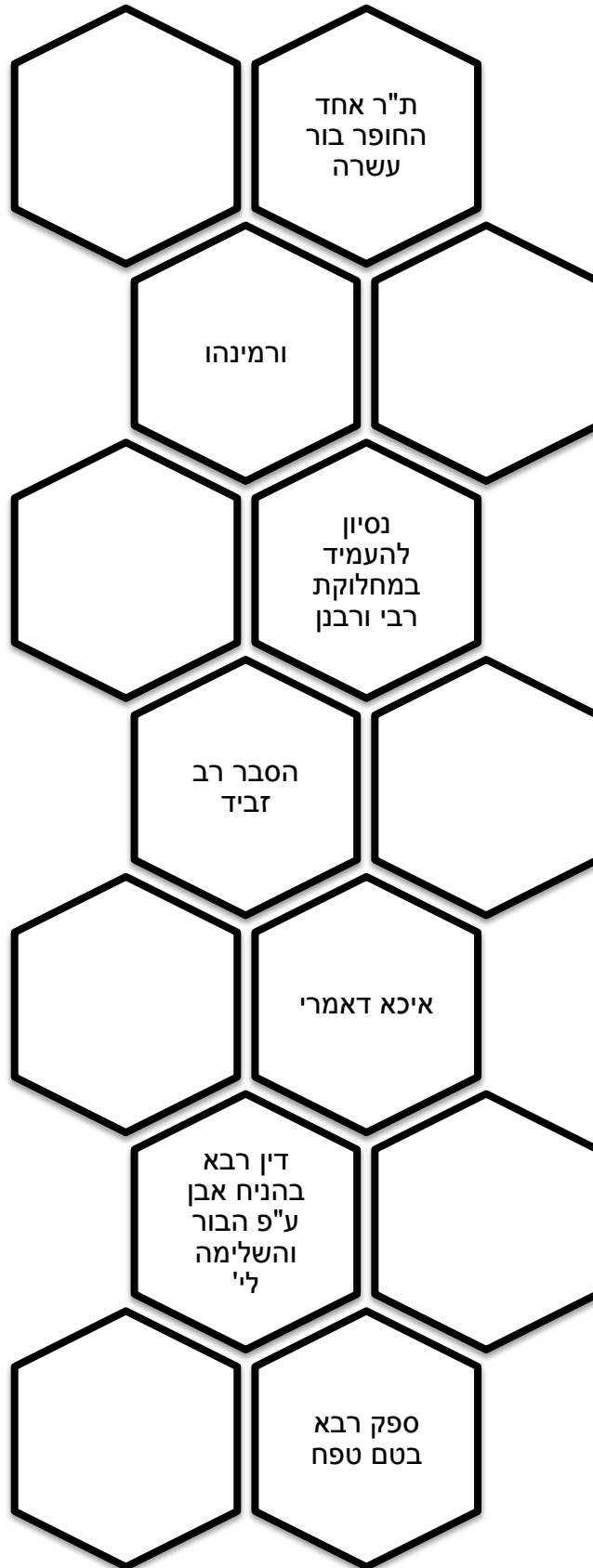

יט. איך זה יתכן ללמוד כמה דרשות מאותו פסוק? פרט!

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

תנו רבנן אחד החופר - ב"ק נא ע"א - נא ע"ב

תנו רבנן אחד החופר בור עשרה – ב"ק נא ע"א

חזרה כהקדמה:

א. סכם את מחלוקת רבי ורבנן!

המקרה: _____

<u>במיתה</u>	<u>בנוק</u>
רבי: _____	רבי: _____
רבנן: _____	רבנן: _____

א. מה המקרה של ה"תנו רבנן"?

_____

מה הדין? _____

ב. באר מה פירוש (היעזר ברש"י):

"סייד": _____

"כייד": _____

ג. מה המקרה ב"ורמינהו"?

_____

מה הדין? _____

ד. מה הסתירה בין הברייתות?

_____

ה. איך מנסה הגמרא בהתחלה ליישב את הסתירה?

_____

ו. תן כותרת ראשית לסוגיא!

תירוץ הסתירה לרב זביד (א) – ב"ק – נא ע"ב

א. סכם בקצרה את הסתירה בין הברייתות!

ב. כשיטת מי מעמיד רב זביד את שתי הברייתות?

ג. איך הוא מיישב את הסתירה:

מדוע בתנו רבנן גם לרבנן כולם חייבים?

מדוע בורמינהו לרבנן רק האחרון חייב הרי כולם עשו שיעור מיתה?

ד. איך יתכן שיש בור בעומק עשרה טפחים ואין בו הבל למיתה? (עיין ברש"י ד"ה שלא היה)

ה. לפי תירוץ זה של רב זביד באיזה מקרה חולקים רבי ורבנן?

ובאיזה מקרה אין מחלוקת?

אלא הדין הוא שלכולי עלמא:

ו. תן כותרת לסוגיא!

תירוץ הסתירה לרב זביד (ב) – ב"ק – נא ע"ב

א. סכם בקצרה את הסתירה בין הברייתות!

ב. כשיטת מי מעמיד רב זביד את שתי הברייתות בתירוץ השני "איכא דאמרי"?

ג. איך הוא מיישב את הסתירה:

בתנו רבנן _____ שכולם חייבים,

מדוע בורמינהו לרבי רק האחרון חייב?

ד. איך רבי מתיישב לשיטת רב? (עיין רש"י ד"ה כגון שלא)

ה. איך רבי מתיישב לשיטת שמואל? (עיין רש"י ד"ה כגון שלא)

ו. לפי תירוץ זה של רב זביד מתי חולקים רבי ורבנן?

ז. תן כותרת לסוגיא!

דין רבא בהניח אבן על פי הבור – ב"ק נא ע"ב

א. מה המקרה שהביא רבא?

ב. פרט מה הדין?

ג. מה הקשתה הגמרא על רבא?

ד. מדוע זה "פשיטא"? (עיין ברש"י ד"ה פשיטא)

ה. הסבר מה החידוש בדינו של רבא?

ו. באיזה מקרה הסתפק רבא?

ז. באר מה פירוש: "טם"!

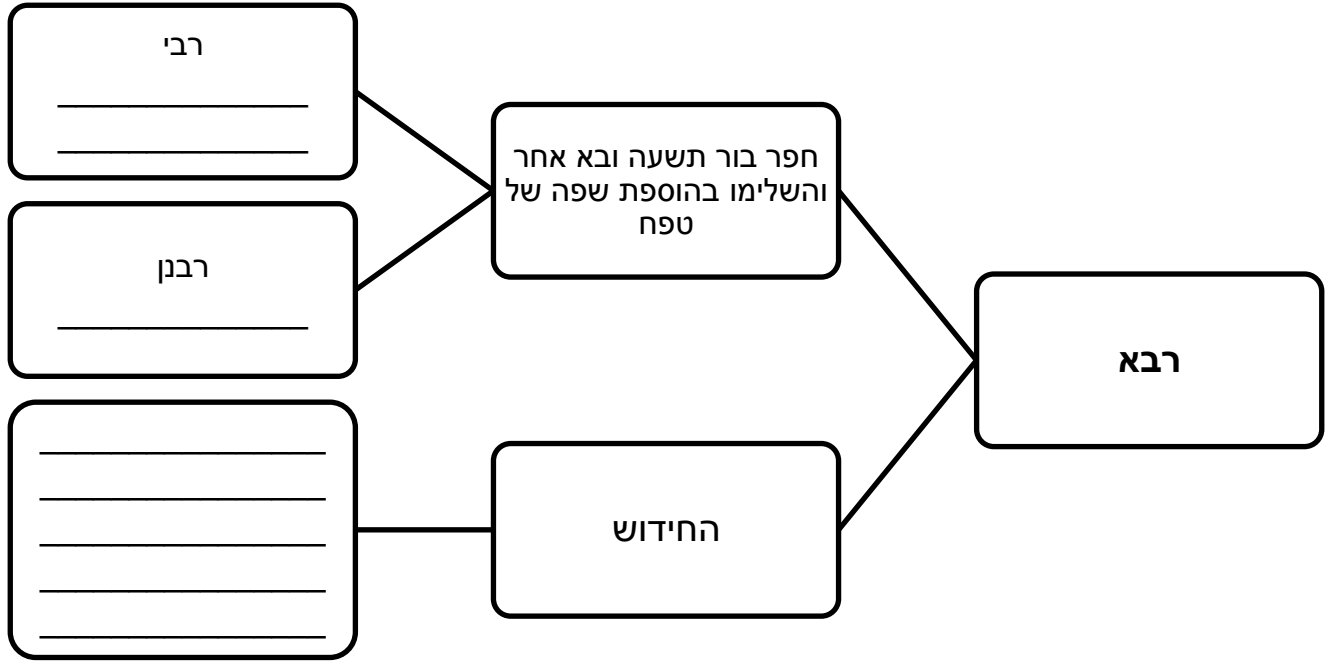
ח. מה קרה בבור מיתה או נזקין? (עיין ברש"י ד"ה מאי דעבד)

ט. מה הצד לומר שהראשון חייב?

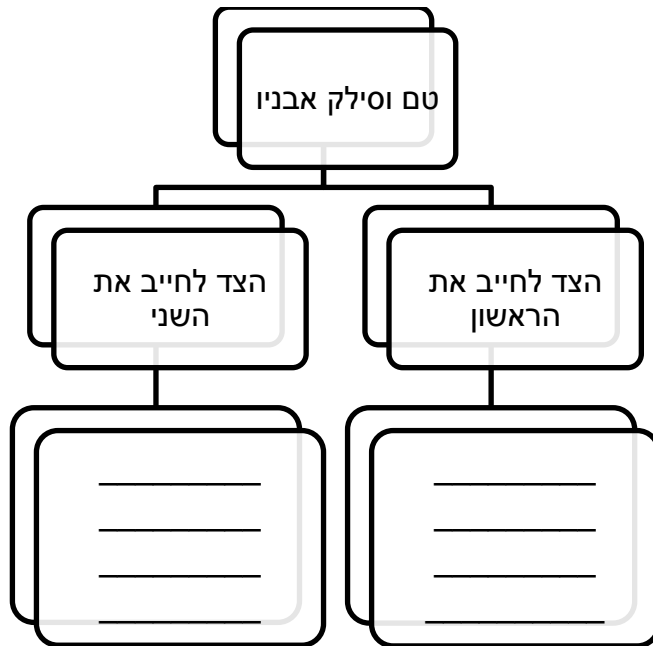
י. מה הצד לומר שהשני חייב?

יא. איך פשטה הגמרא את הספק?

יב. השלם את תרשים הזרימה!

יג. השלם את תרשים הזרימה!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ביאורי מילים "תנו רבנן" - "תיקו" - ב"ק נא ע"א - ע"ב

א. רשום את מספר הביאור ליד המילה שלו!

מספר הביאור	הביאור	מספר הביאור הנכון	המילה
1	ברשותו		איכא
2	דין פשוט		בעי
3	הורג		ברשותיה
4	ועמדה		וכייד
5	וקשה ממשנה \ מברייתא		דידיה
6	זה		דעבד
7	יש		דתימא
8	כולה		הך
9	לקחו		וסייד
10	מתיישב היטיב		וקמה
11	נאמר		ורמינהו
12	סייד בסיד		טם
13	סתם		כוליה
14	עצמו		קטיל
15	עשה		לימא
16	צייד		עבד
17	ראשון		פשיטא
18	ש...		קא
19	שאל		קמא
20	שעשה		שפיר
21	שתאמר		שקליה

תרשים הסוגיות "אמר רבה בר בר חנה" - "מתניתין" - ב"ק נא ע"ב - נב ע"א

- **הבל של מים**
- **שמונה ומהם שנים מים**
- **תשעה ומהם אחד מים**
- **שבעה ומהם שלושה מים**
- **הרחיבה מהו?**
- **בור שעומקה כרוחבה**
- **ממתי הראשון פטור בנזקי הבור**
- **סוגיית "ברירה"**
- **תליית המחלוקת במחלוקת ברירה**
- **ואזדו לטעמייהו**
- **סוגי מעשה הדומים לאמירת "לך חזק וקני"**
- **קנין "בור"**
- **קנין "בית"**
- **קנין "עדר"**
- **"משכוכית"**

הבל של מים – ב"ק נא ע"ב

א. באיזה מקרה מדבר רבה בר בר חנה בשם שמואל בר מרתא?

ב. מה הדין במקרה כזה? _____

ג. מה הטעם? _____

ד. מה המקרה הראשון של ה"איבעיא להו"?

מה הצד לומר שיהיה חייב?

מה הצד לומר שיהיה פטור?

ה. איך פושטת הגמרא את הספק?

ו. מה המקרה השני של ה"איבעיא להו"?

מה הצד לומר שיהיה חייב?

מה הצד לומר שיהיה פטור?

ז. איך פושטת הגמרא את הספק?

ח. תן כותרת לסוגיא!

הרחיבה מזהו – ב"ק נא ע"ב

א. "הרחיבה מהו" - באר את המקרה!

ב. מי הסתפק בדין זה? _____

ג. בפני מי הוא שטח את ספקו? _____

ד. "אמר ליה: הרי מיעט הבלא" - מי אמר למי? _____

ה. הסבר את דבריו! ומה יהיה הדין לשיטתו?

ו. "אמר ליה: אדרבה הרי קירב הזיקא" - מי אמר למי? _____

ז. הסבר את דבריו! ומה יהיה הדין לשיטתו?

ח. איזו פשרה הציע רב אשי? (א)

ט. מה הקושי שיש בפשרה זו? (תוספות ד"ה אי בהבלא)

י. איזו פשרה הציע רב אשי לפי האיכא דאמרי?

_____ ציור שהראשון חייב:

_____ ציור שהשני חייב:

יא. תן כותרת לסוגיא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

עומקה כרוחבה - ב"ק - נא ע"ב

א. מה דין בור שעומקה בדיוק כרוחבה? (מחלוקת)

ב. מה הטעם של מי שמחייב?

ג. מה הטעם של מי שפוטר?

ד. מה דין בור שעומקו יותר מרוחבו?

ה. מה דין בור שרוחבו יותר מעומקו?

ו. תן כותרת לסוגיא!

ז. שגן את המילים הבאות!

נפיש = מרובים	דמיא = של מים	אדרבה = להיפך
עמיק = עמוק	כתרי = כשנים	אנן = אנחנו
תרוייהו = שניהם	מי אמרינן = האם נאמר	גיסא = צד
	מיית = מת	דיבשה = של יבשה
	ניחזי = נראה	דמי = דומה

מאימתי הראשון נפטר מנזקי הבור? – ב"ק נא ע"ב

חזרה כהקדמה:

א. מה המקרה שהובא במשנתנו?

ב. מה הדין?

ג. מה הטעם שהראשון פטור?

ד. מה יהיה הדין במשנה אם נפרש "עבר" כפשוטו?

מאימתי הראשון נפטר?

א. "וראשון מאימת מיפטר" - מה שאלת הגמרא?

ב. מאימתי הראשון נפטר? (ב' דעות, כתוב לפי שמות התנאים)

ג. הסבר את המושגים: "יש ברירה", "אין ברירה!"

ד. מה הטעם של הסובר "משימסור לו דליו"?

ה. מה הטעם של הסובר "משמניחו משתמש"?

ו. מה פירוש "דליו" (עיין ברש"י ד"ה דליו)?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ז. מה המקרה של "שותפין שנדרו הנאה זה מזה"?

ח. מה הדין? (מחלוקת)

ט. מה טעם של חכמים?

י. מה הטעם של רבי אליעזר בן יעקב?

יא. מדוע רבינא מביא דין זה כאן?

יב. תן כותרת לסוגיא!

סוגי מעשה שהם במקום אמירת "לך חזק וקני" - ב"ק נא ע"ב - נב ע"א

קנין "בור"

- א. מה שתי האפשרויות המובאות כאן בגמרא לקניית בור? _____
- ב. מה שלושת הקנינים לקניית קרקע? (רש"י) _____
- ג. מה אפשר לעשות במקום לומר "לך חזק וקני"? _____
- ד. ובאיזה סוג קנין מדובר? _____
- ה. איד מתבטא בפועל קנין חזקה? (רש"י) _____
- ו. הבא שלוש דוגמאות ל"חזקה"! _____
- ז. מתי צריך שהמוכר יאמר לקונה "לך חזק וקני"? _____
- ח. מי בעל המימרא? _____

קנין "בית"

- ט. מה שתי האפשרויות המובאות כאן בגמרא לקניית בית? _____
- י. מה אפשר לעשות במקום לומר "לך חזק וקני"? _____
- יא. ובאיזה סוג קנין מדובר? _____
- יב. איד מתבטא בפועל קנין חזקה? (רש"י) _____
- יג. מי בעל המימרא? _____

קנין "עדר"

- יד. מה שתי האפשרויות המובאות כאן בגמרא לקניית עדר? _____
- טו. מה אפשר לעשות במקום לומר "לך משוך וקני"? _____
- טז. ובאיזה סוג קנין מדובר? _____
- יז. איד מתבטא בפועל קנין משיכה? (רש"י) _____

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יח. איך מתבטא בפועל קנין מסירה?

_____

יט. היכן אי אפשר לעשות קנין "משיכה"? (2)

_____

כ. היכן אפשר לעשות קנין "משיכה"? (2)

_____

כא. מי בעל המימרא?

כב. מאי "משכוכית"? (מחלוקת)

_____

_____

כג. מה עושה הרועה כשהצאן מכעיסים אותו?

_____

כד. מה הנמשל?

_____

כה. תן כותרת כללית לסוגיא!

_____

כו. שגן את המילים הבאות!

ליקני = שיקנה
 למימר = לומר
 מאימת = מאימתי
 מדידיה = מעצמו
 מיפטר = נפטר (פטור)
 משמיה = משמו
 עייל = נכנס
 קמיפלגי = חולקים
 תרוייהו = שניהם

ואזדו = והולכים
 ובעי = וצריך
 וקני = וקנה
 חד = אחד
 כמאן = כמי
 כתנאי = כשיטת תנאים
 לדנפשיה = לשל עצמו
 לטעמייהו = לטעמם \
 לשיטתם
 ליה = לו

אי = אם
 בכספא = בכסף
 במאי = במה
 דאמר = שאמר
 דאמרי = שאמרו
 דליו = כיסוי הבור
 דמי = דומה
 דתנן = ששנינו במשנה
 האי = זה \ מי \ אבל
 היכי = איך

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

שאלות לחזרה "אמר רבה בר בר חנה" - "מתניתין" - ב"ק - נא ע"ב - נב ע"א

א. לכמה טפחים של הבל שווה טפח של מים? _____

ב. האם זה תמיד כך? (פרט)

ג. מה הצד לחייב המרחיב בור?

ד. מה הצד לפטור המרחיב בור?

ה. מה הפשרה שהציע רב אשי? (א)

ו. מה הקושי שיש בהצעה זו? (תוספות)

ז. מה הפשרה השניה שהציע רב אשי?

ח. מה דין בור שעומקה כרחבה?

ט. מה המחלוקת באיזה בור יש הבל?

י. מאימתי עוברת האחריות על הבור מהראשון לשני? (מחלוקת)

יא. מה יסוד המחלוקת?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יב. באר את המושג "יש ברירה!"

יג. באר את המושג "אין ברירה!"

יד. מה אפשר לעשות במקום אמירת "לך חזק וקני" בקנין בור?

טו. מה אפשר לעשות במקום אמירת "לך חזק וקני" בקנין בית?

טז. מה אפשר לעשות במקום אמירת "לך משוך וקני" בקנין עדר?

יז. מה היא "משכוכית"? (מחלוקת)

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

מתניתין "כסהו הראשון" – ב"ק נב ע"א

- א. כסהו הראשון ובא השני ומצאו מגולה ולא כסהו, מה הדין? _____
- ב. איך הבור נמצא מגולה, הרי מדובר שהראשון כיסה אותו? _____
- ג. אם הראשון והשני שניהם לא כיסו את הבור, מי חייב? _____
- ד. באיזה אופן בשאלה הקודמת רק השני יהיה חייב? _____
- ה. כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת, מה הדין? _____
- ו. לא כסהו כראוי ונפל לתוכו שור או חמור ומת, מה הדין? _____
- ז. "נפל לפניו מקול הכרייה", פרט מה המקרה!
 _____
- מה הדין? (פרט חייב או פטור, ומי חייב או פטור) _____
- האם יהיה אותו הדין גם בשור פקח? ומדוע? _____
- ח. לפי הלישנא אחרינא ברש"י, מי חייב? _____
- מדוע הכורה פטור? _____
- מדוע בעל הבור חייב? (לקמן נג ע"א) _____
- ט. נפל לאחריו מקול הכרייה, מה הדין? _____
- י. נפל לתוכו שור וכליו ונשתברו חמור וכליו ונתקרעו, מה הדין? (פרט על הכלים ועל הבהמה)
 _____
- יא. מדוע נקט התנא לשון של שבירה בשור, ולשון של קריעה בחמור?
 _____
- יב. "בן או בת עבד או אמה", מה המקרה?
 _____
- מה הדין? _____
- מה החידוש? _____

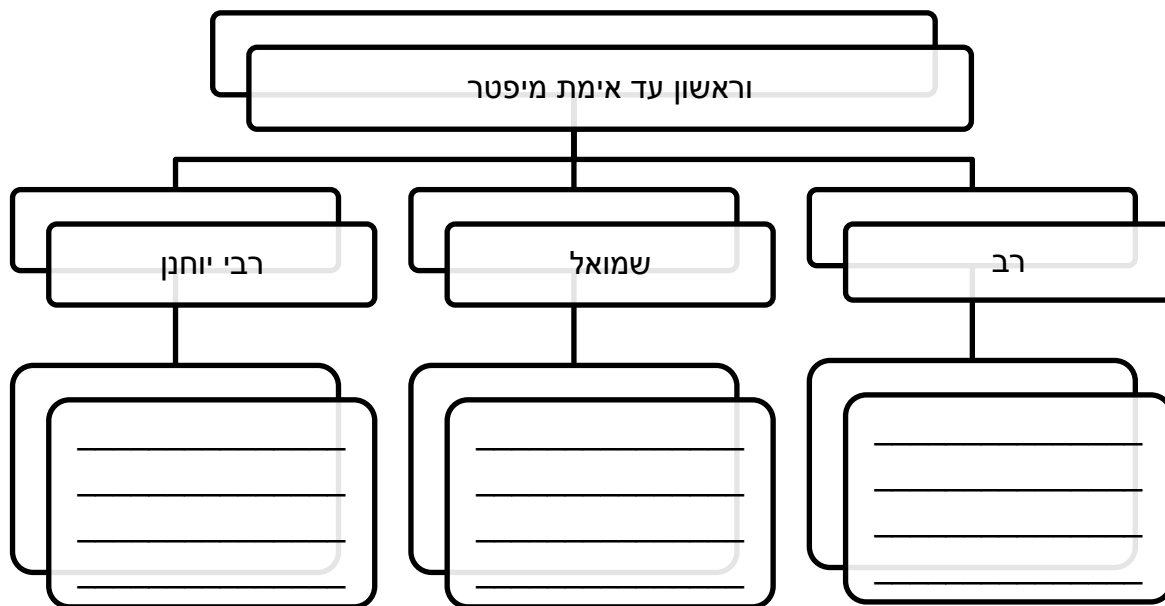
עד מתי הראשון פטור - ב"ק נב ע"א

א. "כסהו הראשון, ובא השני ומצאו מגולה, ולא כסהו. השני חייב", פרט את המקרה והדין!

ב. השלם את תרשים הזרימה במילות הגמרא!

לפירוש רש"י:

ג. באר את שיטת רב!

ד. באר את שיטת שמואל! (ב' פירושים)

ה. באר את שיטת רבי יוחנן!

ו. לפירוש רש"י מדוע לרבי יוחנן לא נותנים לשני שיעור כמו הראשון?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ז. לשיטת רש"י לפי איזה מאן דאמר נותנים שיעור זהה לראשון ולשני?

לפירוש תוספות:

ח. באר את שיטת רב!

ט. באר את שיטת שמואל!

י. באר את שיטת רבי יוחנן!

יא. לתוספות האם לרבי יוחנן הראשון והשני מקבלים את אותו זמן?

יב. לתוספות מה שורש המחלוקת בין שמואל לרבי יוחנן?

יג. לשיטת תוספות לפי איזה מאן דאמר נותנים שיעור זהה לראשון ולשני?

יד. תו כותרת לסוגיא!

תרשיב הסוגיא "כסהו כראוי" – ב"ק נב ע"א – נב ע"ב

- המקרה והדין "כסהו כראוי"
- קושיית הגמרא: אם כסה כראוי איך הוזק?
- תשובת רב יצחק
- ספק הגמרא בכיסוי העומד רק בפני שוורים
- אוקימתת הגמרא מתי הספק
- שני צדדי הספק
- נסיון לפשוט את הספק ממשנתנו
- דיחוי הראיה ממשנתנו
- נסיון נוסף להביא ראיה ממשנתנו
- דיחוי הראיה ממשנתנו
- איכא דאמרי
- אוקימתת הספק אחרת
- נסיון הגמרא לפשוט את הספק ממשנתנו
- דיחוי הראיה ממשנתנו
- נסיון נוסף לפשוט את הספק ממשנתנו
- דיחוי הראיה ממשנתנו
- ראיה ממשנתנו שלא אומרים "מגו"

איך הבור הזיק אם כוסה כראוי? – ב"ק נב ע"א

א. מה הדין אם כיסה את הבור כראוי ובכל זאת נפל לתוכו שור ומת?

ב. מה מקשה הגמרא על מקרה זה?

ג. איך מעמיד רבי יצחק בר בר חנה את המשנה?

ד. באר את המילים!

כיון	=	_____
דכסהו	=	_____
היכי	=	_____
שהתליע	=	_____

ה. תן כותרת לסוגיא!

ספק הגמרא לישנא קמא - ב"ק נב ע"א

א. הסבר את המקרה שבו מסתפקת הגמרא!

ב. מה יהיה הדין אם גמלים נפלו לבור ומתו?

מדוע?

ג. מדוע אי אפשר להעמיד את הספק במקום שמצויים גמלים?

ד. אם מצויים גמלים, וקלקלו הגמלים את כיסוי הבור, מה יהיה הדין לגבי השוורים שנפלו ומתו?

מדוע?

ה. מדוע אי אפשר להעמיד את הספק במקום שלא מצויין גמלים?

ו. איך מעמידה הגמרא את הספק בקשר ל"גמלים"?

ז. מה הצד לומר שהוא פושע?

ח. מה הצד לומר שהוא אנוס?

ט. תן כותרת לסוגיא!

תא שמע מ"כסהו כראוי" - ב"ק נב ע"א - נב ע"ב

א. סכם את ספק הגמרא!

ב. מאיזה מקרה ודין הגמרא מנסה להביא ראיה?

ג. איך הגמרא מגיעה למסקנא שמדובר בכיסוי שראוי לשוורים ולא לגמלים?

ד. איך הגמרא מגיעה למסקנא שמדובר במקום שלפעמים מגיעים לשם גמלים?

ה. איזו ראיה מנסה הגמרא להביא ממקרה זה?

ו. מה נקודת החזק של הראיה?

ז. איך דוחה הגמרא את הראיה?

ח. תן כותרת לסוגיא!

תא שמע מ"לא כסהו כראוי" – ב"ק נב ע"ב

א. סכם את ספק הגמרא!

ב. מאיזה מקרה ודין הגמרא רוצה להביא ראיה בכדי לפשוט את הספק?

ג. איך הגמרא מגיעה להבנה שבמשנה מדובר שהכיסוי ראוי לשוורים ולא ראוי לגמלים?

ד. איך הגמרא מגיעה להבנה שבמשנה מדובר שהגמלים מגיעים לפעמים לשם?

ה. מה הראיה שמנסה הגמרא להביא מהמשנה לספק שלנו?

ו. מה נקודת החוק של הראיה?

ז. איך דוחה הגמרא את הראיה?

ח. תן כותרת לסוגיא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

איכא דאמרי "הספק" – ב"ק נב ע"ב

א. באיזה מקרה לפי האיכא דאמרי אין ספק?

ב. מדוע אין ספק?

ג. באיזה מקרה הספק?

ד. איד הכיסוי התקלקל?

ה. מה הצד לומר שהוא נקרא פושע?

ו. מה הצד לומר שהוא לא פושע?

ז. הסבר בהקשר לסוגיא כאן מהו ה"מגו"?

ח. תמצת את צדדי הספק: "האם אומרים _____ או שלא אומרים _____?"

ט. תן כותרת לסוגיא!

תא שמע מ"כסהו כראוי" – ב"ק נב ע"ב

א. פרט מאיזה מקרה ודין מנסה הגמרא להביא ראיה לספק שלנו?

ב. מדוע אי אפשר להעמיד את המשנה בכיסוי הראוי לשוורים ולגמלים?

ג. איך הגמרא מבינה שמדובר במשנה? (פרט)

ד. מה הראיה שיש מכאן לספק שלנו?

ה. מה נקודת החזק של הראיה?

ו. איך דוחה הגמרא את הראיה?

ז. לפי דיחוי הגמרא מתי הייתי חושב שעליו לבדוק את כיסוי הבור? (עיין רש"י)

ח. באיזה אופן בודקים כיסוי בור האם הוא חזק מספיק?

ט. תן כותרת לסוגיא!

תא שמע מ"לא כפהו כראוי" – ב"ק נב ע"ב

א. סכם את ספק הגמרא! (לפי האיכא דאמרי)

ב. מאיזה מקרה ודין הגמרא רוצה להביא ראיה בכדי לפשוט את הספק?

ג. איך הגמרא מגיעה להבנה שבמשנה לא מדובר בכיסוי שאינו ראוי לא לשוורים ולא לגמלים?

ד. אלא באיזה כיסוי מדובר במשנה?

ה. מדוע אי אפשר להסביר במשנה שמדובר שגמלים מצויים?

ו. מדוע אי אפשר להסביר במשנה שמדובר שגמלים אינם מצויים?

ז. אלא איך מדובר במשנה לגבי גמלים?

ח. אם כן מדוע זה לא פשיטא שהוא פושע?

ט. מה הראיה שמנסה הגמרא להביא מהמשנה לספק שלנו?

י. מה נקודת החזק של הראיה?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יא. איך דוחה הגמרא את הראיה?

יב. מאיזה מקרה ודין הגמרא מביאה למסקנא ראה לספק שלנו?

יג. הסבר את הראיה!

יד. תן כותרת לסוגיא!

שאלות לחזרה מתניתין "כסהו הראשון" - "שמע מיניה" - ב"ק נב ע"א - נב ע"ב

יח. מה הדין אם כיסה את הבור כראוי ונפל לתוכו שור ומת? _____

איד יתכן שנפל בו שור אם כיסהו כראוי? _____

יט. סכם את ספק הגמרא לפי הלישנא קמא!

כ. איד ניסתה הגמרא לפשוט את הספק מהמשנה "כסהו כראוי"? _____

כא. איד דחתה הגמרא את הראיה? _____

כב. איד ניסתה הגמרא לפשוט את הספק מהמשנה "כסהו שלא כראוי"? _____

כג. איד דחתה הגמרא את הראיה? _____

כד. האם לפי הלישנא קמא הספק נפשט? _____

כה. מה הדין בספק זה לפי האיכא דאמרי? _____

מדוע?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

כו. סכם את ספק הגמרא לפי האיכא דאמרי!

כז. איך ניסתה הגמרא לפשוט את הספק מהמשנה "כסהו כראוי"?

כח. איך דחתה הגמרא את הראיה?

כט. איך ניסתה הגמרא לפשוט את הספק מהמשנה "כסהו שלא כראוי"?

ל. איך דחתה הגמרא את הראיה?

לא. איך ניסתה הגמרא לפשוט את הספק "משור חרש שוטה וקטן"?

לב. האם לפי האיכא דאמרי הספק נפשט?

לג. איך נפשט הספק?

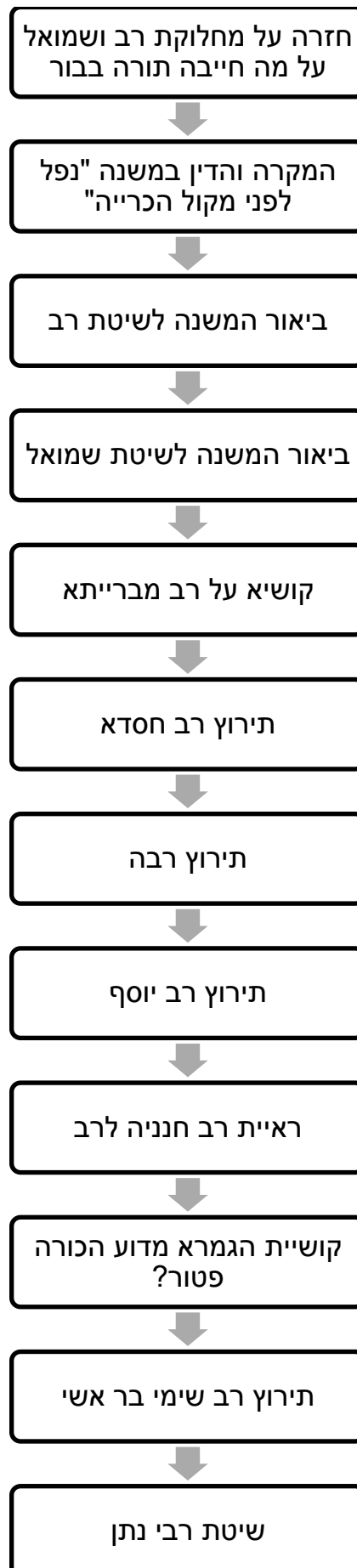
ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

באורי מילים "כסהו כראוי" - "שמע מיניה" - ב"ק נב ע"א - נב ע"ב

יג. באר את המילים!

_____ = מדהוי	_____ = הוי	_____ = אדעתיה
_____ = מהו	_____ = היכי	_____ = אי
_____ = מי	_____ = השתא	_____ = איבעי
_____ = מיהת	_____ = וארעוה	_____ = איבעיא
_____ = מיניה	_____ = וארעוהו	_____ = אידי
_____ = נימא	_____ = ואתו	_____ = איכא
_____ = נמי	_____ = ואתמר	_____ = אילימא
_____ = נסיב	_____ = ודקא	_____ = אלמא
_____ = נפול	_____ = ומנקש	_____ = אמאי
_____ = סומא	_____ = ונפלי	_____ = אמרי
_____ = סיפא	_____ = וקתני	_____ = אמרינן
_____ = עלה	_____ = כיון	_____ = אסוקי
_____ = עליה	_____ = לאו	_____ = ביה
_____ = פקח	_____ = להו	_____ = בר
_____ = פשיטא	_____ = ליה	_____ = דאתו
_____ = צריכא	_____ = ליכא	_____ = דאתיין
_____ = קמ"ל	_____ = למיזל	_____ = דלמא
_____ = קשיא	_____ = למימר	_____ = דמי
_____ = רישא	_____ = למעבד	_____ = דנסיב
_____ = שכחי	_____ = לן	_____ = דשכחי
_____ = שמע	_____ = לעולם	_____ = דתימא
_____ = ת"ש	_____ = לפרקים	_____ = הא
	_____ = מאי	_____ = ה"ד
	_____ = מגו	_____ = הוה

תרשים הסוגיא "נפל לפניו מקול הכרייה" – ב"ק נב ע"ב – נג ע"א

ביאור המקרים "נפל לפניו \ לאחריו מקול הכרייה" לרב ולשמואל – ב"ק נב ע"ב

חזרה כהקדמה:

- א. על מה חייבה תורה בבור לשיטת רב? _____
- ב. על מה חייבה תורה בבור לשיטת שמואל? _____
- ג. באיזה מקרה לכולי עלמא חייב? _____
- ד. באיזה מקרה חולקים? _____
- ה. באיזה מקרה יהיה הבדל להלכה ולמעשה בין רב לשמואל? _____

המקרים נפל לפניו \ לאחריו מקול הכרייה:

- א. מה הדין שנאמר במשנה במקרה של "נפל לפניו מקול הכרייה"? _____
- ב. מה הדין שנאמר במשנה במקרה של "נפל לאחריו מקול הכרייה"? _____

שיטת רב:

- ג. איך רב מבאר את המקרה "נפל לפניו מקול הכרייה"? _____
- ד. איך רב מבאר את המקרה "נפל לאחריו מקול הכרייה"? _____
- ה. מדוע רב מפרש כך את המשנה? _____

שיטת שמואל:

א. איד שמואל מבאר את המקרה "נפל לפניו מקול הכרייה"?

ב. איד שמואל מבאר את המקרה "נפל לאחריו מקול הכרייה"?

ג. מדוע שמואל מפרש כך את המשנה?

ו. כשיטת מי ההבנה הפשוטה של המשנה?

ז. תן כותרת לסוגיא!

הקושיא על רב ושלושת התירוצים – ב"ק נג ע"א

ח. מה הקושיא על רב?

ט. מדוע זה לא קשה מהברייתא על המשנה?

י. איך יישב רב חסדא את הקושיא?

מה הטעם?

יא. איך יישב רבה את הקושיא?

מה הטעם?

יב. איך יישב רב יוסף את הקושיא?

מה הטעם?

יג. תן כותרת לסוגיא!

ראיית רב חנניה – ב"ק נג ע"א

חזרה כהקדמה:

ד. לשיטת רב על מה חייבה תורה בבור?

ה. לשיטת שמואל על מה חייבה תורה בבור?

ראיית רב חנניה:

ו. לשיטת מי מביא רב חנניה ראייה? (הקף את התשובה הנכונה)

א. רב.

ב. שמואל.

ג. רבה.

ד. רב יוסף.

ז. מה הראייה?

ח. תן כותרת לסוגיא!

מדוע הכורה פטור? – ב"ק נג ע"א

א. סכם את המקרה "נפל לפניו מקול הכרייה!"

ב. מה הדין? (פרט: מי? ומה הדין?)

ג. מה קושיית הגמרא?

ד. כשיטת מי העמיד רב שימי בר אשי את המשנה?

ה. מה יהיה הדין לפי זה במשנה לפי חכמים?

ו. מה אמר רבי נתן?

ז. איך זה מיישב את הקושיא?

ח. באיזה מקרה דיבר רבי נתן?

ט. מה הדין? (מחלוקת)

י. מה הסתירה שיש לכאורה בדברי רבי נתן?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יא. איך יישובה הגמרא את הסתירה בדברי רבי נתן? (פרט)

יב. מה קושיית הגמרא על יישוב זה?

יג. באיזה ביטוי התבטא רבא על רבי נתן?

יד. איך ביאר רבא את דברי רבי נתן?

טו. מה התירוץ השני ליישוב את דברי רבי נתן?

טז. תן כותרת לסוגיא!

באורי מילים "נפל לפניו" – "מומד" – ב"ק נב ע"ב – נג ע"א

יד. בחר את הביאור הנכון של המילה על ידי הקפתו!

אפשרויות לביאור		המילה	אפשרויות לביאור		המילה
כאן	איך	הכא	על פניו	על גבו	אאפיה
והרי	והשני	ואידך	על גבו	על פניו	אגביה
ונהפך	ונהפוך	ואתהפיד	הואיל	הועיל	אהני
וכש...	וש...	ודקא	הועילה	על הניא	אהניא
ויורד	ונוחת ממטוס	ונחית	או	אם	אי
חום	מכה	חבטא	אם תרצה	אמור	איבעית
כולה	חוליה	כוליה	אמור	אם תאמר	אימא
לגבות	לשלם	לאשתלומי	הקשה לי	הקשה לו	איתיביה
טעים	לטעמו	לטעמיה	אני	אתה	אנא
לו	לא	ליה	מצאתיו	שכחתי אותו	אשכחיתה
להסיע	לסייע	לסיועי	את	אתה	את
באמת \ תמיד	נ' שנה	לעולם	בבורך	בבריה שלך	בבירך
לעובי	לעומק	לעומקא	בה	בו	ביה
מה	מדוע	מאי	שיש	שאינ	דאית
מהשני	מזה	מהאי	של הדיין	של הדין	דדינא
מזה	מהשני	מהאדך	שלך	שלי	דידך
חייב	מחייב	מיחייב	דין	דיין	דיינא
מיץ	מת	מית	שאינ	שיש	דלית
מי הוא	מי אני	מני	דם	מדובר	דמי
אתה	אדוני	מר	הרי	זה \ אבל	הא
בגלל	היות	משום	הרי	זה \ אבל	האי
גובה	משלם	משתלם	חום	מכה	הבלא
אשלם	אגבה	משתלמנא	הזיק	הזק	הזיקא
הם	אנחנו	ניהו	היכן	איך	היכא
אולי	נאמר	נימא	איך	היכן	היכי
רבע	חצי	רביע	נפסיד	יפסיד	נפסיד
חצי	רבע	ריבעא	עשה	קרה	עבד
שהסריח	ששתה	שהבאיש	העלנו	עוסקים	עסקינן
שותפים	שותפתי	שותפותאי	חצי	מחלוקת	פלגא
שונה	לומד	שנא	שיעשה	עשה	קא עביד
השור שלך	השור שלי	תוראי	הרגתה אותו	הרגת אותי	קטלתיה
תיקו	קושיה	תיובתא	סברה	סובר	קסבר
שנים	שנה	תני	קשה	מקשה	קשיא

שאלות לחזרה "נפל לפניו" – "מומך" – ב"ק נב ע"ב – נג ע"א

א. לרב על מה חייבה תורה בבור?

ב. לשמואל על מה חייבה תורה בבור?

ג. איך רב מפרש את המקרה במשנה "נפל לפניו מקול הכרייה"?

ד. איך רב מפרש את המקרה במשנה "נפל לאחריו מקול הכרייה"?

ה. איך שמואל מפרש את המקרה במשנה "נפל לפניו מקול הכרייה"?

ו. איך שמואל מפרש את המקרה במשנה "נפל לאחריו מקול הכרייה"?

ז. מה הקושיה על רב?

ח. איך יישב רב חסדא?

ט. איך יישב רבה?

י. איך יישב רב יוסף?

יא. מה הראיה שמביא רב חנניה לרב?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יב. מדוע הכורה פטור? (לפי איזה מאן דאמר מדובר) _____

יג. באיזה מקרה נחלקו חכמים ורבי נתן?

יד. מה סוברים חכמים? _____

טו. מה סובר רבי נתן? _____

טז. פרט מה הסתירה לכאורה בדברי רבי נתן?

יז. פרט איך מיישבת הגמרא?

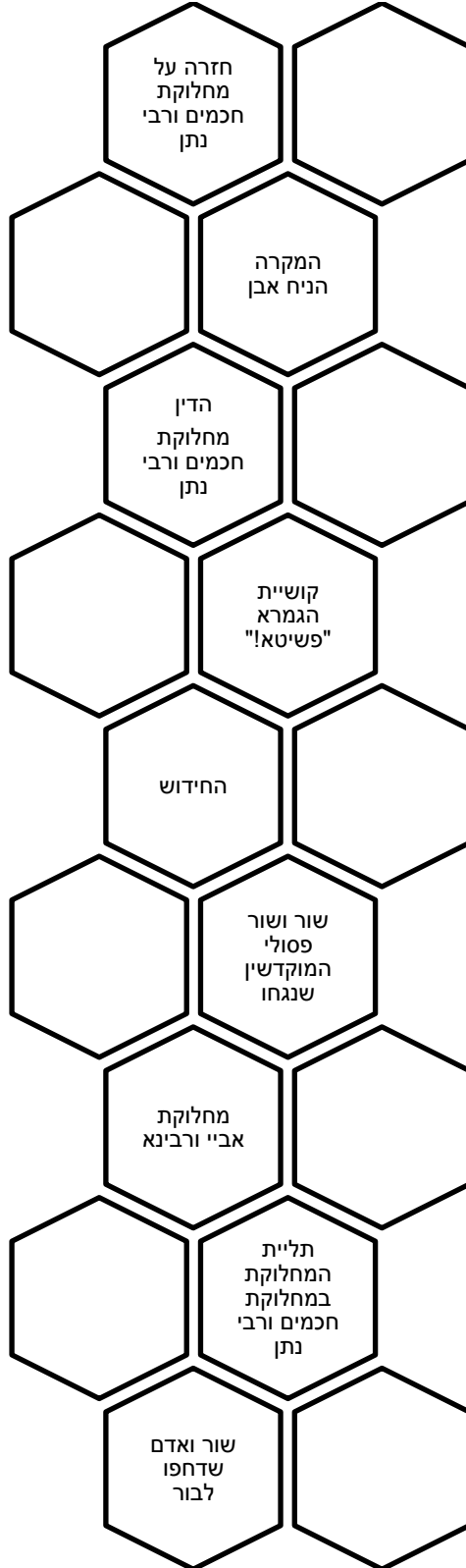
יח. מה הקושי שיש ביישוב זה?

יט. איך ביאר רבא?

כ. מה הביאור בדברי רבי נתן לפי ה"איבעית אימא"?

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

תרשים הסוגיא "בהניח אבן על פי הבור" - ב"ק נג ע"א - ע"ב

הניח אבן על פי הבור – ב"ק נג ע"א

חזרה כהקדמה:

- ט. באיזה מקרה נחלקו חכמים ורבי נתן? _____
- י. מה סוברים חכמים? _____
- יא. מה סובר רבי נתן בשור מועד? _____
- יב. מה סובר רבי נתן בשור תם? _____
- יג. האם לחכמים יש הבדל בין אם השור תם או בין אם השור מועד? _____

הניח אבן על פי הבור

- ח. מי בעל המימרא כאן? _____
- ט. מה המקרה? _____
- י. מה הדין? (מחלוקת) _____
- _____ חכמים:
- _____ רבי נתן:
- יא. מה הקשתה הגמרא על רבא? _____
- _____
- יב. מדוע זה פשיטא? _____
- _____

יישוב הגמרא:

יג. האם חידושו של רבא הוא בשיטת חכמים או בשיטת רבי נתן? _____

מדוע בשור שדחף שור אחר לבור חכמים מחייבים רק את בעל השור הדוחף?

אבל בהניח אבן על פי הבור לכאורה מה היה יכול בעל האבן לטעון לבעל הבור?

ואם הוא טוען כך מה צריך להיות הדין לחכמים?

באמת אין הדין כך, משום שיכול בעל הבור לענות לבעל האבן?

יד. תן כותרת לסוגיא!

שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו – ב"ק נג ע"א – ע"ב

א. מה המקרה?

ב. הבא דוגמא ל"שור פסולי המוקדשין"?

ג. איזו דוגמא נוספת אפשר להביא לדין זה חוץ מ"פסולי המוקדשין"?

ד. מה החידוש בדוגמא של פסולי המוקדשין?

ה. מה הדין שור פסולי המוקדשין שנגח שור אחר?

מדוע?

ו. מה הדין במקרה ששור ושור פסולי המוקדשין נגחו? (מחלוקת)

ז. איך מעמידה הגמרא את המחלוקת? (לישנא קמא)

מדובר בשור (הקף את הנכון) תם \ מועד

אביי סובר כ: _____ ולכן _____

רבינא סובר כ: _____ ולכן _____

ח. מה הטעם של חכמים?

ט. מה הטעם של רבי נתן?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

י. איך מעמידה הגמרא את המחלוקת? (איבעית אימא)

כולם סוברים כ: (הקף את הנכון) חכמים \ רבי נתן

_____ ולכן _____ אב"י מדבר בשור:

_____ ולכן _____ רבינא מדבר בשור:

איכא דאמרי:

יא. מה הדין במקרה של שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו לאיכא דאמרי? (מחלוקת)

יב. איך מעמידה הגמרא את המחלוקת? (לישנא קמא באיכא דאמרי)

מדובר בשור (הקף את הנכון) תם \ מועד

_____ ולכן _____ אב"י סובר כ:

_____ ולכן _____ רבינא סובר כ:

יג. איך מעמידה הגמרא את המחלוקת? (איבעית אימא באיכא דאמרי)

כולם סוברים כ: (הקף את הנכון) חכמים \ רבי נתן

_____ ולכן _____ אב"י מדבר בשור:

_____ ולכן _____ רבינא מדבר בשור:

יד. תן כותרת לסוגיא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

שור ואדם שדחפו לבור – ב"ק נג ע"ב

א. מי בעל המימרא כאן?

ב. מה המקרה?

ג. מדוע הובאה סוגיא זו כאן? (עיין רש"י ד"ה לענין נזקין)

ד. פרט מה הדין בטבלה!

דין בעל הבור	דין השור	דין האדם	הנידון
			נזק
			ד' דברים
			דמי ולדות
			כופר
			לי של עבד
			כלים
			שור פסולי המוקדשין

ה. מה הם "ד' הדברים"?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ו. מה הם "לי של עבד"?

ז. מה הוא "כופר"?

ח. מה הוא "שור פסולי המוקדשין"?

ט. מנלן שבור ושור פטורים בד' דברים?

י. מנלן ששור ובור פטורים בדמי ולדות?

יא. מנלן שאדם פטור מן הכופר?

יב. אלא מה עונשו של האדם?

יג. הבא דוגמא למקרה שהאדם לא נענש?

האם במקרה זה האדם ישלם כופר?

מדוע?

יד. מנלן שבור פטור מן הכופר?

טו. מדוע שור פסולי המוקדשין שנפל לבור, בעל הבור פטור? (פסוק ודרשה)

טז. מה מקשה הגמרא על דין זה שאמר רבא בשור פסולי המוקדשין שנפל לבור?

יז. מה היה ספקו של רבא? (המקרה)

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

מה הצד לפטור?

מה הצד לחייב?

יח. איך מיישבת הגמרא את הקושיה על רבא?

יט. מאיפה רבא לומד שהבעלים מטפלין בנבלה?

כ. מה פירוש: "שהבעלים מטפלין בנבלה"?

כא. מה הדין לרבא בשור פסולי המוקדשין שנפל לבור?

מנלן?

כב. מה הדין לרבא בשור שנגח שור פסולי המוקדשין?

מדוע?

כג. מדוע רבא לומד מ"זהמת יהיה לו" של בור שבשור פסולי המוקדשין פטור?

כד. האם הדרשה שהבעלים מטפלים בנבלה נאמרה רק בשור או גם בבור לשיטת רבא? (תוספות ד"ה

(נפקא)

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

כה. מה מקשה על כך הגמרא ח"חצי נוק?"

כו. איך מיישבת הגמרא?

כז. תמצת את החידוש בדין של רבא!

כח. תן כותרת לסוגיא!

באורי מילים "אמר רבא" – "לא אשכחן" – ב"ק נג ע"א – ע"ב

טו. באר את המילים! (ניתן להיעזר במחסן המילים)

_____ = חזית	_____ = אבנא
_____ = טעמא	_____ = אדרבה
_____ = כוליה	_____ = אי
_____ = לאו	_____ = איבעית
_____ = ליה	_____ = איכא
_____ = למימרא	_____ = אימא
_____ = מאי	_____ = איפוך
_____ = מהו	_____ = א"ל
_____ = מיבעיא	_____ = אנא
_____ = מיהת	_____ = אשכחן
_____ = מיתקל	_____ = בירא
_____ = מנא	_____ = בעי
_____ = מסתברא	_____ = בתר
_____ = מפקת	_____ = דאמרי
_____ = מצי	_____ = דאתא
_____ = ניהו	_____ = דבעיא
_____ = נפקא	_____ = דידי
_____ = נתקל	_____ = דידך
_____ = עבדא	_____ = דילמא
_____ = פריק	_____ = דתימא
_____ = פשיטא	_____ = הא
_____ = קאי	_____ = האי
_____ = קטיל	_____ = הדר
_____ = קמ"ל	_____ = הוה
_____ = קרא	_____ = הכא
_____ = תורא	_____ = התם

מחסן מילים:

אבן | אהפוך | אולי | אם | אם תרצה | אמור | אמר לו | אני | בור | הוצרך | הורג | היה | הם | זה | חזר | טעם | יוצא | נלמד | יכול | יש | כאן | לא | אחר | להיפך | בא להשמיענו | פסוק | לו | מנין | מה | מה הדין | מוציא | לומד | מסתבר | מצינו | נתקל | עומד | עשתה | פשוט | ראית | שאומרים | שבא | שור | שלי | שלך | שם | שנצרך | שתאמר | פדו | לדבריך | נצרך | מעד | לדבריך | על כל פנים | כל .

שאלות לחזרה "אמר רבא" - "לא אשכחן" - ב"ק נג ע"א - ע"ב

א. הניח אבן על פי הבור ונתקל בה שור ונפל לבור, מה הדין? (מחלוקת)

ב. מה החידוש בדין זה?

ג. מה דין שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו? (ל"ק - מחלוקת)

ד. מה האפשרות הראשונה להסביר את המחלוקת?

ה. מה האפשרות השניה להסביר את המחלוקת?

ו. מה דין שור ושור פסולי המוקדשין שנגחו? (ל"ב - מחלוקת)

ז. מה האפשרות הראשונה להסביר את המחלוקת?

ח. מה האפשרות השניה להסביר את המחלוקת?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ט. מה דין שור ואדם שדחפו שור אחר לבור, לגבי: (פרט דין: בעל הבור, בעל השור והאדם)

נוק: _____

ד' דברים: _____

דמי ולדות: _____

כופר: _____

ל' של עבד: _____

כלים: _____

פסולי המוקדשין: _____

י. מה הטעם שבפסולי המוקדשין בור פטור? (פסוק ודרשה)

_____

_____

יא. מהיכן לומד רבא שהבעלים מטפלים בנבלה?

_____

_____

יב. האם למסקנא לשיטת רבא דין זה שהבעלים מטפלים בנבלה נאמר רק בשור או גם בבור?

_____

_____

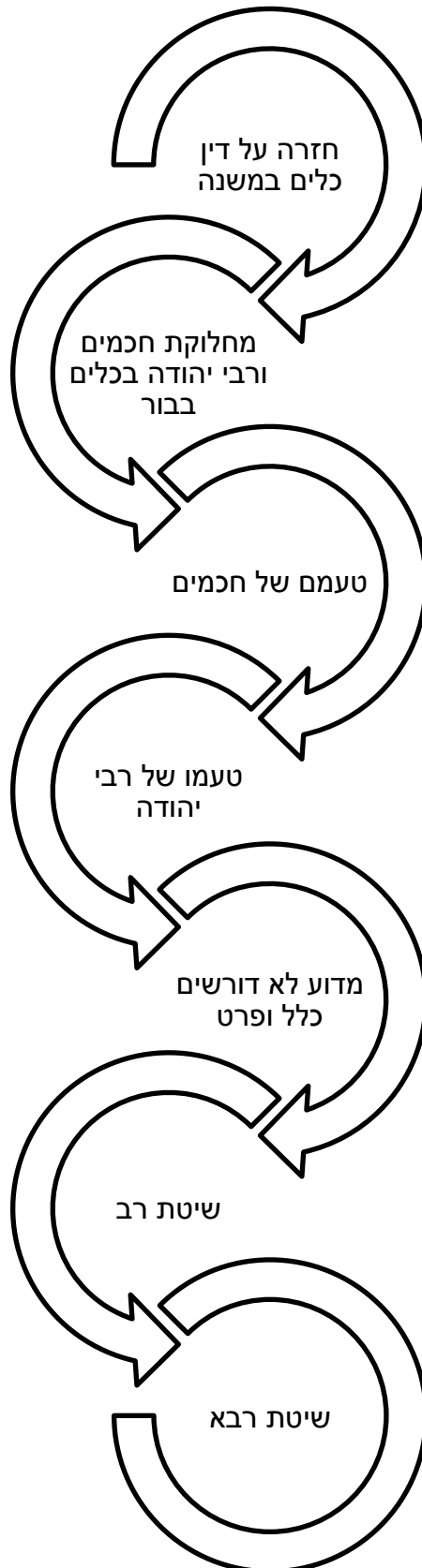
יג. למסקנא מדוע כך דרש רבא?

_____

_____

ב ה צ ל ח ה ר ב ה !

תרשים הסוגיא "דין כלים בבור" – ב"ק נג ע"ב – נד ע"א

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

דין כלים בבור - ב"ק נג ע"ב - נד ע"א

חזרה כהקדמה:

א. העתק מהמשנה בדף נב ע"א את המקרה והדין של כלים בבור!

ב. מהמשנה לומדים שמהו דין כלים שנשברו בבור? _____

ג. האם במשנה זה דין מוסכם או שיש בזה מחלוקת? _____

ד. אם זו מחלוקת מי החולקים?

גמרא:

א. מהגמרא לומדים שזה דין מוסכם על כולם או שיש בזה מחלוקת? _____

ב. אם זו מחלוקת מי החולקים?

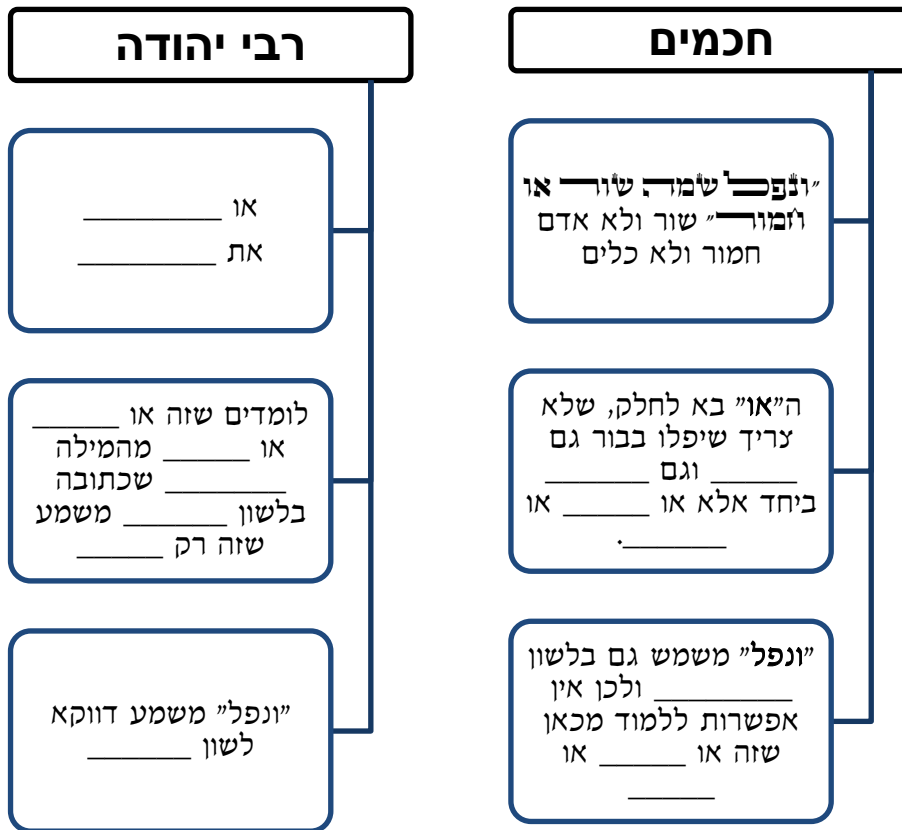
ג. מה דין כלים בבור?

_____ חכמים:

_____ רבי יהודה:

משא ומתן בין חכמים לרבי יהודה:

א. השלם את הדרשות בתרשים על פי הגמרא!

ד. תן כותרת לסוגיא!

דרשת "כלל ופרט" – ב"ק נד ע"א

(א) כלל ופרט

כל מקום שאתה מוצא כלל ואחריו פרט אין בכלל אלא מה שבפרט.
כגון: "אדם כי יקריב מכם קרבן מן הבהמה (כלל – מן הבהמה באופן כללי) בקר וצאן" (פרט – למעט חיה), דינו: שאין בכלל אלא מה שבפרט דהיינו בקר וצאן בלבד, ולא חיה.

(ב) אם כן מדוע נאמר הכלל?

אם תאמר אם אין בכלל אלא מה שבפרט אם כן למה נאמר הכלל?
 זה כדי שלא נוסיף על הפרט על ידי בנין אב או מדה אחת מהמידות אם היה כתוב רק פרט, ועכשיו שיש כלל ופרט זה אומר שדווקא אלו ולא אחרים.
 (ליקוטי ש"ם, יג' מידות שהתורה נדרשית בהם.)

א. הסבר איך דורשים דרשת כלל ופרט? ומה זה מלמד? (באופן כללי)

ב. מה הכלל כאן? _____

ג. מדוע זה נחשב לכלל? _____

ד. מה הפרט כאן? _____

ה. מדוע זה נחשב לפרט?

ו. מה רוצים ללמוד מכאן?

ז. איך דוחה הגמרא את הדרשה?

(א) כלל ופרט וכלל

כלל ופרט וכלל אי אתה דן אלא כעין הפרט, דהיינו: מרבים, אבל לא כל דבר אלא דברים הדומים לפרט.
(ליקוטי ש"ם, יג' מידות שהתורה נדרשת בהם)

ח. הסבר איך דורשים דרשת כלל ופרט וכלל? ומה זה מלמד? (באופן כללי)

ט. מה הכלל הנוסף שיש כאן? _____

י. מה הלימוד בדרשה של "כלל ופרט וכלל"? _____

יא. מה יהיה לפי זה אצלנו בסוגיא?

יב. מה שואלת על כך הגמרא?

יג. את מה זה בא למעט? _____

יד. העתק מהגמרא את התירוץ!

טו. באר את תירוץ הגמרא!

טז. הקושי שבתירוץ:

_____ אם היה כתוב רק שור הייתי חושב:

_____ אם היה כתוב רק חמור הייתי חושב:

ולכן צריכים לכתוב את שניהם וחזרת השאלה שלפי זה נמעט עופות בבור?

י. אלא מהיכן לומדים שהתורה מחייבת על כל בעלי חיים?

יח. האם זה "כלל"? _____

יט. מדוע לחכמים צריך למעט כלים הרי אינם בני מיתה?

כ. מדוע לרבי יהודה חייבים בכלים בבור הרי אינם בני מיתה?

כא. לשיטת רב שהתורה מחייבת רק על ההבל, איך שייך שכלים ישברו מההבל?

כב. לרבא שהפסוק "והמת יהיה לו" תפוס כבר לדרשה ששור פסולי המוקדשים פטור בבור, איך יודעים

שהתורה חייבה על כל בעלי חיים בבור?

כג. לפי זה מדוע באדם וכלים פטור?

כד. מה רבי יהודה ממעט מ"חמור"? _____

כה. פרט איזו עוד מילה לכאורה "מיותרת" בתורה, ולשיטת מי?

כו. תן כותרת לסוגיא!

באורי מילים "נפל לתוכו שור וכליו" – "קשיא" – ב"ק נג ע"ב – נד ע"א

א. באר את המילים, על ידי הקפת הביאור הנכון!

אפשרויות לביאור		המילה	אפשרויות לביאור		המילה
אחר	אחד	חד	אם לא	אם כך	א"ה
קצת	הרבה	טובא	אחד	אחר	אחרינא
טעמים	טעם	טעמא	או	אם	אי
להם	אותם	להו	אמור	אולי	אימא
לו	לא	ליה	כן	לא	אין
			אומר	לדבריד	אמינא
מה	מדוע	מאי	אמרו	אמרנו	אמרי
שאל	נצרך	מבעי	בישנים	בחדשים	בחדתי
			בהם	בו	ביה
מיד	משהו	מידי	בשמלה	זה מיושב	בשלמא
מעטן	ממעטים	ממעטי	שיש	שאין	דאית
מרבה	מרבנו	מרבי	שבן	מגפה	דבר
משנה	ברייתא	מתניתין	שלא	שאב	דלא
הם	אלו	ניחו	שמתבקעים	שיוצאים	דמיפקעי
כתב	שיכתוב	נכתוב	ש...	כש...	דקא
אם	גם	נמי	שכתוב	ששינו	דתניא
מלמד	יוצא \ לומד	נפקא	איך מדובר	הייתי אומר	ה"א
פרט	פרוטה	פרטא	שלום	זה	האי
פסוק	קרה	קרא	הבל	טיפש	הבלא
קשה	קושיה	קשיא	היה	היינו	הוה
התורה	רחמן (הקב"ה)	רחמנא	איזה	זה	הי

שאלות לחזרה "נפל לתוכו שור" – "קשיא" – ב"ק נג ע"ב – נד ע"א

א. מה דין כלים שניקו בבור? (מחלוקת)

ב. מה טעמם של רבנו?

ג. מה טעמו של רבי יהודה?

ד. מה שתי הדרשות שפגשנו בהם בסוגיא זו? (הסבר כל דרשה!)

ה. האם כלים הם "בני מיתה"? ואם כן היאך?

ו. לרב איך כלים יכולים למות בהבל?

ז. לרבי יהודה מה דורשים מ"חמור" שכתוב בפרשת בור?

ח. לכולי עלמא מה דורשים מ"שה" שכתוב בפרשת אבידה?

ב ה ע ל ח ה ר ב ה !

תרישים פוגיית "שור חרש שומטה וקמץ" - ב"ק נד ע"א - ע"ב

חזרה על המקרה והדין במשנה של שור חש"ו.

אפשרות ראשונה לבאר את המשנה.

קושי בביאור ודיחוי.

ביאור רבי יוחנן במשנה.

קושי בביאורו.

ביאור רבי ירמיה לבאר את דברי רבי יוחנן.

שאלת רב אחא לרבינא שקשה על רבי יוחנן.

תשובת רבינא.

קושיית רב אחא (א).

תשובת רבינא.

קושיית רב אחא (ב).

ביאור רבא במשנה.

ראיה לביאורו של רבא במשנה מברייתא.

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"שור חרש שוטה וקטן" – ב"ק נד ע"א – ע"ב

א. העתק מהמשנה את המקרה והדין של "שור חרש שוטה וקטן שנפלו לבור!"

ב. מה האפשרות הראשונה שמביאה הגמרא להסביר את המשנה?

ג. איך דוחה הגמרא אפשרות זו?

ד. איך רבי יוחנן מסביר את המשנה?

ה. מה מקשה הגמרא על רבי יוחנן?

ו. איך מבאר רבי ירמיה את דברי רבי יוחנן?

ז. מה שאל רב אחא את רבינא?

ח. על מי זה קשה?

ט. מה ענה לו רבינא?

י. מה הקשה לו על כך רב אחא?

יא. מה ענה לו רבינא?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יב. מה הוסיף להקשות לו רב אחא מברייתא?

יג. על מי זה קשה?

יד. איך מבאר רבא את המשנה?

טו. מה הטעם?

טז. מהיכן מביאה הגמרא ראייה לביאורו של רבא?

יז. מה הראייה?

יח. תן כותרת לסוגיא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

באורי מילים "נפל לתוכו שור חרש" - "פטור" - ב"ק נד ע"א - ע"ב

א. באר את המילים, על ידי מתיחת קו בין המילה לביאורה!

אבל	☐	☐	אילימא
אם נאמר	☐	☐	אימא
אמור	☐	☐	אי"ל
אמר	☐	☐	בר
אמר לו	☐	☐	דבעי
בא להשמיענו	☐	☐	הא
בן	☐	☐	וליפטור
וילך	☐	☐	ומיזל
ויפטור	☐	☐	טעמא
טעם	☐	☐	כתיב
כתוב	☐	☐	לאו
לא	☐	☐	ליה
לו	☐	☐	מאי
לעיין ׀ לראות	☐	☐	מבעיא
מה	☐	☐	מין
מעכשיו	☐	☐	מעתה
נצרך	☐	☐	עיוני
סוג	☐	☐	קאמר
שנצרך	☐	☐	קמ"ל

תרשימים המוגיאים "שור בתורה" – ב"ק נד ע"ב

- "שור" בתורה זו רק דוגמא
- הדרשות בגמרא:
- נפילת בור
- הפרשת הר סיני
- תשלומי כפל
- השבת אבידה
- פריקה
- חסימה
- כלאים
- שבת
- מדוע לא דורשים כלל ופרט
- ההבדל בין שבת למעשר בדרשת כלל ופרט
- אגדות "טוב"
- כלאים בטווס ופסיוני
- כלאים אווז ואווז הבר
- כלאים במינים שבים
- המנהיג בעיזא ושיבוטא

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

מתניתין "אחד שור" – ב"ק נד ע"ב

א. מה הלימוד שנלמד מהמשנה?

ב. באר את המושגים הבאים:

"נפילת בור": _____

"הפרשת הר סיני": _____

"תשלומי כפל": _____

"השבת אבידה": _____

"פריקה": _____

"חסימה": _____

"כלאים" (2): _____

"שבת": _____

"בהווה": _____

ג. מה הפסוק שכתוב ב: (עין ברש"י)

הפרשת הר סיני: _____

תשלומי כפל: _____

פריקה: _____

כלאים (2): _____

ד. תן כותרת לסוגיא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ה"דרשות" בגמרא - ב"ק נד ע"ב

א. מה הדרשה שמלמדת שמדובר בכל בהמה חיה ועוף, ב:

נפילת בור:

_____

הפרשת הר סיני:

_____

_____

תשלומי כפל:

_____

השבת אבידה:

_____

פריקה:

_____

חסימה:

_____

כלאים של חרישה:

_____

כלאים של הרבעה:

_____

שבת:

_____

_____

ב. תן כותרת לסוגיא!

_____

מדוע לא דורשים "כלל ופרט" – ב"ק נד ע"ב

א. הסבר את הדרשה "כלל ופרט" ומה הלימוד?

ב. מה "הכלל" כאן?

ג. מה "הפרט" כאן?

ד. מה יהיה לפי זה אצלנו בסוגיא?

ה. לפי זה מה השאלה כאן בגמרא?

ו. את מה זה בא למעט?

ז. העתק מהגמרא את התירוץ!

ח. באר את תירוץ הגמרא!

מה "הכלל" הנוסף שיש כאן?

לפי זה מה הדרשה?

ט. הקושי שבתירוץ:

אולי הכעין הפרט הוא דווקא דבר:

ואם כן זה ימעט: שאינם

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

י. מתרצת הגמרא שאם באמת זה לא כולל עופות היה מספיק שהתורה תכתוב רק _____ אחד.

יא. הקושי שבתירוץ:

_____ אם היה כתוב רק שור הייתי חושב:

_____ אם היה כתוב רק חמור הייתי חושב:

ולכן צריכים לכתוב את שניהם וחוזרת השאלה שלפי זה נמעט עופות בבור?

יב. אלא מהיכן לומדים שהתורה מחייבת על כל בעלי חיים?

_____

_____ יג. האם זה "כלל"? _____

יד. מה המסקנה שיוצאת מהגמרא כאן, שכל מקום שכתוב " _____ " זה _____ !

טו. תמצת מה מקשה על כך הגמרא ממעשר?

_____

_____ מה "הכלל" במעשר?

_____ מה "הפרט" במעשר?

_____ מה "הכלל" השני במעשר?

מה הלימוד שנלמד במעשר?

_____

ולמרות שכתוב "בכל" זה לא מרבה הכל?

טז. לפי דרשת ה"כלל ופרט וכלל" במעשר מה ממעטים שאי אפשר לקנות בכסף מעשר שני?

_____

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יז. איך מיישבת הגמרא את ההבדל בין שבת למעשר? (א)

יח. איך מיישבת הגמרא את ההבדל בין שבת למעשר? (ב)

יט. מה שואלת הגמרא?

כ. תירוץ הגמרא:

שור ללמד:

חמור ללמד:

בהמתך ללמד:

כא. מה שואלת על כך הגמרא?

כב. מה ענה על כך רב פפא?

כג. תן כותרת לסוגיא!

אגדתות "טוב" – ב"ק נד ע"ב – נה ע"א

א. מה שאל רבי חנינא בן עגיל מרבי חייא בר אבא?

ב. מדוע האגדה הזאת מובאת כאן?

ג. מה ענה לו רבי חייא בר אבא?

ד. למי שלח אותו שישאל את שאלתו?

ה. מדוע שלח אותו דווקא אליו?

ו. בשם מי ענה לו תשובה לבסוף?

ז. מה הייתה התשובה?

ח. מה שאל לו על תשובתו?

ט. מה אמר רבי יהושע לגבי הרואה טי"ת בחלום?

י. מה הטעם לכך בהוה אמינא?

יא. מה שואלת על כך הגמרא?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

יב. מה ענתה הגמרא?

יג. מה הוסיפה לשאול על כך הגמרא?

יד. מה ענתה הגמרא?

טו. מה הוסיפה לשאול עוד על כך הגמרא?

טז. מה הטעם למסקנא?

יז. מה עוד אמר רבי יהושע לגבי "חלום"?

ובאיזה תנאי מדובר?

יח. תן כותרת לסוגיא!

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

"כלאים טווח ופסיוני" – ב"ק נה ע"א

א. מה למדנו במשנה לגבי כלאים?

ב. מה אמר ריש לקיש בשם רבי?

ג. מה שואלת על כך הגמרא?

ד. איך מיישב רב חביבא?

ה. תן כותרת לסוגיא?

"כלאים אווח ואווח הבר"

א. מה הדין שאמר שמואל לגבי אווח ואווח הבר?

ב. מה הקשה עליו רבא בר חנן?

ג. אם הטעם משום שהחרטום ארוך או קצר לפי זה גם ב _____ ו _____ יהיו

כלאים זה בזה שהרי אחד חרטומו עבה ואחד חרטומו קטן.

ד. איך מבאר אב"י את הטעם לדינו של שמואל?

ה. איך מבאר רב פפא את הטעם לדינו של שמואל?

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

ו. תן כותרת לסוגיא!

"כלאים במינים שבים"

א. מה החידוש שאמר רב ירמיה בשם ריש לקיש?

מה הטעם?

ב. במה הסתפק רחבה?

ג. מה הצד לומר שזה לא כלאים?

ד. מה הצד לומר שזה כן כלאים?

ה. מה הקשה רבינא?

ו. מה ענתה הגמרא?

ז. תן כותרת לסוגיא!

באורי מילים מתניתין "אחד שור" - "הוא" - ב"ק נד ע"ב - נה ע"א

טו. באר את המילים!

_____ = הויא	_____ = בכתבא	_____ = אול
_____ = הי	_____ = בעי	_____ = אחרינא
_____ = הכא	_____ = בשיחלא	_____ = אי
_____ = הכי	_____ = גמלא טייעא	_____ = איבעית
_____ = הני	_____ = גמלא פרסא	_____ = אידי
_____ = השתא	_____ = דאית	_____ = אילימא
_____ = התם	_____ = דאמרת	_____ = אימא
_____ = ומנו	_____ = דהא	_____ = אין
_____ = וקא דרשינן	_____ = דהוו	_____ = א"ל
_____ = זוטר	_____ = דהכא	_____ = אלים
_____ = חד	_____ = דלמא	_____ = אלמה
_____ = חיובא	_____ = דמחייב	_____ = אמרי
_____ = טעמא	_____ = דרבו	_____ = אמרינן
_____ = ידעי	_____ = דתימא	_____ = אריך
_____ = יליף	_____ = ה"א	_____ = אתיא
_____ = כדאמרן	_____ = האי	_____ = בהדי הדדי
_____ = כדכתיב	_____ = הוי	_____ = ביעתא

ליקוטי

בבא קמא - פרק "שור שנגח את הפרה"

ש"ם

_____ = עבד	_____ = מי	_____ = כלד
_____ = עיזא	_____ = מידי	_____ = כללא
_____ = פפונאי	_____ = מיהו	_____ = כתיב
_____ = פרטא	_____ = מיהת	_____ = לאגמורי
_____ = קא	_____ = מילי	_____ = לגביה
_____ = קאמרינן	_____ = מילתא	_____ = ליה
_____ = קועיה	_____ = מין	_____ = ליתסר
_____ = קטין	_____ = משמיה	_____ = ל"ל
_____ = קמ"ל	_____ = מתקיף	_____ = למכתב
_____ = רחמנא	_____ = נחית	_____ = מאי
_____ = ריבויא	_____ = נכתוב	_____ = מדהוה
_____ = שיבוטא	_____ = נמי	_____ = מהו
_____ = ש"מ	_____ = סליק	_____ = מ"ט

שאלות לחזרה מתניתין "אחד שור" - "הוא" - ב"ק נד ע"ב - נה ע"א

א. מה הכלל שנאמר במשנה?

ב. לגבי אילו דברים זה נאמר? (8)

ג. מדוע בשבת לא דורשים כלל ופרט?

ד. מדוע בדברות הראשונות לא נאמר "טוב"?

ה. הרואה טי"ת בחלום, מה רומזים לו?

ו. הרואה "הספד" בחלום, מה רומזים לו?

ז. מה דין טווס ופסיוני לגבי כלאים?

ח. מה דין אווז ואווז הבר לגבי כלאים?

ט. מה דין גמל פרסי וגמל ערבי לגבי כלאים?

י. מה דין המרביע שני מינים שבים?

יא. מה דין המנהיג בעיזא ושיבוטא?

בהצלחה רבה!

הדרן עלך פרק שור שנגח את הפרה

⌘ דף גזירה (שייך לעמוד 151)

גזור והדבק בטבלה

חייב	
חייב	
דרשה : שהתורה חייבה על עצם פעולת הכרייה גם אם הבור לא שלו	
כתוב בתורה "בעל הבור" משמע שיש בעלים לבור.	
חייב	פטור
חייב	פטור
יש צורך במה שהתורה כפלה כי יפתח וכי יכרה ולכן אי אפשר ללמוד מכאן שהחייב הוא רק על הכריה, והיות וכתוב "בעל הבור" משמע שצריך שיהיו בעלים לבור, וברשות הרבים אין בעלים לבור.	ממה שהתורה כפלה "כי יפתח וכי יכרה" משמע שהחייב הוא על הכריה בלבד גם אם הבור אינו שלו.
כתוב בתורה "בעל הבור" משמע שיש בעלים לבור, וזה המקרה שלנו שהבור שלו.	"בעל הבור" הכוונה לבעל התקלה אבל לא שהבור שייך לו.